"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laiške. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate:
In the United States..... $2.00
Canada and Mexiko..... 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 9 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS 4 d. Kovo, (March), 1910 m. Metas XIX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Lygiai Maskolija, kaip ir Japonija, drauge susitarusios, atmetė Amerikos užsienių ministerio Knoxo sumanymą, kad Mandžurijos geležkelis butų Chinams atiduotas ir kad juomi nei Maskolija, nei Japonija negalėtų gabenti kariumenės. Amerikos ministeris manė, kad tokiu budu galima prašalinti nesutikimus ir karus ateityj terp Maskolijos ir Japonijos. Teisybė; jeigu Maskolija ir Japonija negalėtų gabenimui kariumenės naudotiesi iš geležkelio, jos netęstų nesutikimų iki krui. Bet paprastai teip buva, kad geidžiantis karo nepaiso terptautiškų sutarimų, laužo juos, jeigu tik iš to mato sau naudą. Nieks ne gali uždrausti vedantiems karą naudotiesi iš geležkelių, jeigu juos sykį apvaldė. Sutarimai su kitais ne visada karuose buva pildomi, priversti gi pildyti be karo negalima. Taigi ir įvikdinimas Amerikos ministerio Knoxo sumanymo ne tik ateityj karų neprašalintų, bet suteiktų dar naują nesutikimams priežastį.

Amerikos užrubežinių reikalų ministeris suteikė kitoms viešpatystėms sumanymą, kad už neutrališkų tautų pingus butų Chinuose padirbtas geležkeils nuo Aiguno į Čiučan. Tą sumnaymą Amerikos minsterio Maskolija teipgi atmetė, nes iš jo įvikdinimo Maskolija nedaug turėtų naudos. Maskolijos užsienių ministeris dabar kitoms viešpatystėms suteikė savo sumanymą, kad vietoj Amerikos ministerio sumanyto geležkelio butų padirbtas kitas, per Mongoliją ir kad jis butų sujungtas prie ežero Baikalo su maskoliškų Siberijos geležkeliu; su tuom geležkeliu kad butų teipgi sujungtas geležkelis einantis nuo Chinų sostapilio Pekino, Šita linija bėgtų terp Kalgano, Urga, per Kiachtą. Maskolių sumanyta linija eitų daug toliau į vakarus negu amerikoniška. Iš jos Amerikai menka butų nauda, bet užtai Maskolijai ji butų labai naudinga lygiai sandaros, kaip ir karo laike, nes tuom geležkeliu maskoliai galėtų siųsti savo kariumenę į Chinų sostapilį Pekiną ir galėtų tą Chinų miestą apvaldyti pirma, negu koks kraštas suspėtų Chinams pagelbą suteikti; sandaros laike ji patarnautų Maskolijos vaizbai.

Maskoliškuose randui tarnaujančiuose laikraščiuose telpa straipsniai su rugojimais, kad Chinai organizuoja savo kariškas pajiegas daugiau negu tas reikalinga dabar. Nėra abejonės, kad tas maskoliams ne patinka, nes dabar jie Chinuose negali teip šeimininkauti kaip seniau, kada trįs kazokai išvaikydavo čielus regimentus prastai apginkluotų chiniškų kareivių. Ypač maskoliams nepatinka, kad chiniską kariumenę organizuoja japoniškiejie oficierai. Kol organizatoriais chiniškos kariumenės buvo Europos oficierai, tol maskoliai galėjo sau į kumščią juoktiesi, nes tiems nerupėjo teip sudrutinti chiniską kariumenę, kad ji galėtų buti pavojinga europiečiams. Su Japoniečiais yra visai kas kita: Japonijai reikalinga tvirta Chinų kariumenė, nes europiečiai pavojingi lygiai Chinams kaip ir Japonijai.

ANGLIJA.

Po rinkimų Anglijoj dar parlamentas ne susitvarkė. Ministerių pirmininkas su partijoms dar tarybų ne užbaigė ir nežinia, ar dabartinė ministerija galės užsilaikyti ar ne. Rando partijos atstovai ne tveria daugumos parlamente, ministerija be airių paramos negali laikytiesi, o airių atstovai savo balsų dykai už randą neduos, unijonistai ne pritars išplatinimui airių teisių. Todėl tai ministerių pirmininkas ilgai slėpė rando politiską programą, bet ant galo tuo pirmininkas Asquit parlamente apreiškė, jog pirmiausiai parlamentas turi užtvirtinti mokesčių reformos programą. Iki šiol, teip kaip ir Amerikoj, didžiausia mokesčių našta puolė ant sprando neturtingų, turtuoliai mokėjo nuo daugelio mokesčių pasiliuosuoti. Nors Asquito sumanytoj mokesčių reformoj tikro teisingumo teipgi nėra, bet jo sumanyta nuo didžturčių ir didelių žemės savininkų, taigi nuo lordų reikalauti daugiau negu nuo neturtingų. Dėlto rando sumanymą ir atmetė lordų rumas. Tam rando sumanymui neturi pamato nepritart airių atstovai, nes puolus dabartinei ministerijai valdžia patektų airių priešams unijonistams. Ministerių pirmininko sumanyta klausymą mokesčių paskirstymo, pervaryti parlamente iki 24 d. kovo ir jis tiki, kad jo sumanymui pritars lygiai airių kaip ir darbininkų astovai, nes jiems, kaipo neturtingiems, teipgi rupi, kad didesnę mokesčių našta butų sukrauta ant turtuolių sprando.

Klausymą aprubežiavimo teisių lordų buto ministerija žada paduoti parlamentui po Velykų. Ministerijos sumanyta nuo Lordų Rumo atimti tiesą atmetinėti vien finansiškus parlamento užgirimus. Tas neužganėdins airių, nes kol Lordų Rumui bus leista atmetinėti politško turinio parlamento užgirtus sumanymus, tol airiai didesnės laisvės savo krašte nesulauks. Iki šiol kokius Airijai paliuosavimus parlamentas užgyrė, juos vis atmetinėjo Lordų Ruimas. Lordai nepritars suteikimui tiesos airiams patiems savo tėvynėj rėdytiesi, nes visa veik žemė Airijoj priguli angliškiems lordams, airiai katalikai žemės Airijoj neturi, ją gali sumdyti vien nuo lordų. Mat už sukilimus Anglijos randas nuo airių atėmė visą žemę ir ją atidavė angliškiems lordams.

Klausymams, koki parlamentui bus paduoti iki velykų, pritars airiai, todėl ir Asquito ministerija iki velykų turi užtikrintą gyvenimą. Bet posėdžiuose po velykų, kada bus paduotas aprubežiavimas Lordų Rumo, prasidės sunkios dienos, Abejotina, kad rando sumanytam Lordų Rumo aprubežiavimui pritartų airiai, nes aprubežiavimai tie per menki, iš to sumanymo Airija naudos negali sulaukti. Bet be airių pagelbos ministerija negali laikytiesi: jeigu tik airių atstovai už ministerijos sumanymą nebalsuos, ji turi pulti. Airiai mano ne dalyvauti visai rando sumanyto aprubežiavimo Lordų Ruimo teisių svarstymuose, bet važiuoti namon, o sugrįžti tik tąsyk, kada tas klausymas bus užbaigtas. Bet randas savo sumanymą galės pervaryti vien tąsyk, jeigu jam pritars, arba priešais jį nebalsuos nors dalis unijonistų.

Jeigu randui pasiseks pervaryti dabartinius savo sumanymus, tai sekančiuose metuose jis mano parlamentui paduoti platesnį sumanymą perreformavimo Lordų Rumo; jeigu gi dabartiniam menkam aurubežiavimui Lordų Rumo teisių pritruks pritarėjų, Asquito ministerija turės nuo valdymo pasitraukti ir paskirti naujus parlamento rinkimus.

CHINAI.

Chinų randas, matyt, užsimanė aprubežiuoti teises po Chinų protekcija esančio Tibeto, kurį valdė su kunigijos pagelba lamaistų tikėjimo perdėtinis Dalai Lama. Suvaldymui kunigijos atsiųsta kariumenė. Dalai Lama, išgirdęs apie besiartinimą chiniškos kariumenės, apleido sostapilį Lhassą ir su savo šalininkais pabėgo į angliškas valdybas. Chiniški kareiviai norėjo jį paimti, vijo iki rubežiui, Dalai Lamos šalininkams atsiėjo smarkiai susiremti su kariumene, bet jis pats laimingai perbėgo į Indijas.

Anglijos pasiuntinys Chinuose nurodė, jog užėmimui Tibeto nepritaria, nes tas pagimdytų nesutikimus [illegible] kitaip. Kaip tik sulaukėm lietuvio kunigo, tuojau viskas persimainė. Išgirdo žmonės lietuviškus pamokslus, pamatė, kad lietuviškai kalbėti nėra gėdos, kaip ligi tolei jiems buvo kalama, patįs vėl lietuviškai prakalbėjo ir pragydo. Kunigas klebonas ėmė platinti apšvietimą, raginti žmones šviesties teip, kad su tokiais žmonėmis Lietuva negali pražuti. Dieve laimink jam ir toliau drabuotis. *J. Kaziškis...*

("Saltinis").

IŠ ŽAGARĖS, ŠIAULIŲ PAV.

Prekybos mokykloje, nors buvo garsinta laikraščiuose, kad bus išguldoma lietuvių kalba, bet iki šiol mokyklos savininkas Biela apie tai ir nemano. Lietuvių esą kelios dešimtis. Tėvai turėtų pareikalauti, kad Biela pildytų, ką buvo žadėjęs. Jei ir su kitais dalykais teip daro, kaip su lietuvių kalba, tai yra, prižada mokyti, o nemoko, tai turbut, tokia ir mokykla.

Lietuvis.

("L. U.").

IŠ JUŽINTŲ, EŽERĖNŲ PAV.

Sausio 8 d. rinkikų sueiga nutarė, kad visokie nutarimai, teipogi ir "paviestkos", butų rašoma lietuvių kalbą (tas jau ir pernai buvo nutarta). Ir už įrašymą lietuvių kalba nutarimų, teipogi už rašymą lietuviškai paviestkų, sueiga paskyrė raštininkui 75 rublius su sąlyga: jeigu raštininkas neišpildytų to nutarimo, tai 75 rub. negaus. Šiam nutarimui kaikurie rinkikai priešinosi, o 5 net išbėgo iš raštinės. Už tat kiti jiems patarė pereiti į kitą vierą, jei nemyli savo kalbos.

— Per tą pat sueigą uždėjo ir mokytojui algos 50 rub. dėl to, kad mokytų vaikus lietuviškai katekizmo. *Svetis.*

("L. U.").

IŠ KRIUKŲ, KAUNO GUB.

Pastaruoju laiku žemiečių bankas Kriukų apielinkėje labai daug superka žemės ir atiduoda ją ateiviams arba vietiniams rusams, o vietiniams valstiečiams lietuviams visai neparduoda. Daugiausia bankas superka dvarų žemę, kurios nedduoda lietuviams nei už grynus pinigus, nei ant išmokėjimo. Prie to prisideda dar vietiniai lenkai-dvarninkai, kurie beveik lyginasi latvių baronams. Tulą laiką lenkų laikraščiai agitavo, kad neitų lenkai į Ameriką, bet kolionizuotus geriau čia pat Lietuvoje. Kad tai teip yra, tai parodo šis faktas, jog lenkai-dvarininkai parduoda savo žemę vien tik lenkams kolionistams. Kriukų apielinkės lietuvių padėjimas visai bėdinas. Iš kulturiško atžvilgio čia teipgi viešpatauja dar tamsybė. Visame valsčiuje, kuriame gyvena suviršum 7000 žmonių, yra tik viena mokykla ir vienas mokytojas. Mokinimo laikas tęsesi tik 5 mėnesius: nuo lapkričio pabaigos ligi pradžios balandžio mėnesio, kuomet pradeda gyti galvijus į laukus. Visas mokslas išguldomas rusų kalboje; viena tik tikyba išguldoma lietuvių kalba. Draugijos nei viešos nėra, ir jei norima išgauti leidimas surengimui kokio nors vakaro, priseina labai daug lakstyti nuo "Ainošiaus prie Kaifošiaus". O jei ir išgauna leidimą, tai ir tuomet nelaimė: žmonės čia labai tamsus, nežino kas tai yra teatras ir nelanko jo. *R.*

("R. Naujienos").

IŠ ADUTIŠKIO, ŠVENČIONIŲ PAV.

Adutiškio apielinkėje žemės valdymo budas senoviškas — trilaukis. Po mirčiai tėvo-ukininko, penki šeši jo sunus lygiai pasidalijo tėvo brangų palikimą — 10 — 15 dešimt. žemės, ir ukininkauja kas sau. Iš tos priežasties čia (kaip ir kitur Lietuvoje) dideliuose kaimuose ukininkų šestadalinių, net ir aštuntadalinių, labai daug. Stai šeštinkinio, didelio kaimo, ukininko šniuras: du[illegible]is aršinai platumo, viorstas, [illegible] du ilgumo! Ir ką su juo veikti? Kaip jis pagerinti?.... Neišrišami klausimai!.... — Išdirbimo įrankiai — medinės akėčios ir medinė geležiniais noragais žagrė, rečiau geležinės akėčios, o plugas tai didelė retenybė. O ką apie kitokius žemės dirbimo įrankius ir mašinas, tai daugumas čionykščių ukininkų, pamatę juos, greičiau manys, kad tai įtaisyta ar šokiams (polkoms) griežti, ar oru lakioti, tik jau ne žemei rausti! Dauguma ukininkų jokiu budu sutikti nenori, nors jiems kuolą ant galvos tašytum, kad žemės dirbimui reikia kokio ten mokslo, kokių ten mašinų; pas juos vienas atsisakymas: "Musų tėvai nei mokslų, nei mašinų nepažinę amžį sugyveno, sugyvensim ir mes"!

Sėklų irgi nedidelis pasirinkimas: rugiai, miežiai, avižos, žirniai, pupos, bulvės ir linai.

Gyvulių veislės gal blogiausios visoje Lietuvoje. Vidutinis ukininkas, turintis 4—5 laidomas karves žiemos laiku prastuoja, o vasarą ką tik batvinius prasižilina, o parduoti pieniškų produktų ir nemanyk — kam tas minėti, kas puodan nedėti.

Štai kaip čia ukininkai gyvena!

Visi visur šaukia: "Ukininkas tamsus, už tai ir vargsta"! Tas tiesa, bet, kas per stebuklas, kad jis tamsus, nežino ko veikti, iš kurio galo pradėti? Ukio mokyklų nėra, rateliai; draugijos įsteigti suniku, dvarų, kur ukis butų pavyzdingai vedamas nėra (čia jokių dvarų nėra), inteligentų, kurie nors ką patartų, nėra.... vienu žodžiu, dairykis į visas puses, niekur jokio pavyzdžio, neišvysi, jokio patarimo negausi. Kad kur išgirsta ukininkas-valstietis kokį žodį, tai tik valsčiuje, kur jam nuolat kalama: "Mokėkit padotkus"!.... Ir vėlgi žmogus vis gi žmogus, daržinėje atsiklaupęs poterių nekalbėsi, reikia ir bažnyčią pasistatyti, — čia vėl nors iš piršto išlaužk po 4 rublius nuo dešimtinės.

Visur vargai ir vargai!

Žinot ką, broliai-ukininkai, kaip adutiškiečiai teip ir kiti lietuviai! Teip gyvendami mes ožio ragan susigyvensim. Ne tik oru skraido, bet ir žemę rausia svietas mašinomis ir tiktai tada žemė gausius vaisius duoda. Ištiesų mums lieka tiktai šviestis, jei pražuti nenorime. Tiktai tada pažinsime vargų priežastis ir galėsime jas prašalinti, kąip apsišviesim! Taigi, negaišinkime brangaus laiko, kol kas, nor per laikraštį švieskimės!

V. B—ita.

("Žemė").

IŠ PAŠVINTINIO, ŠIAULIŲ PAV.

Yra čia valdžios pradedamoji mokykla, kurioje vyresniuoju mokytoju yra rusas. Savo prigimtos kalbos vaikai čia nieko nepramoks. Lapkričio mėn. pradžioje kun. Živatkaucko rupesniu tapo čia įsteigta "Saulės" skyriaus mokykla. Mokytoja lietuvė; mokyklą telanko tik apie 30 vaikų. Apskritai tėvai vaikus nenoriai leidžia mokyklon.

Besparnis.

("Saltinis").

IŠ UTĖNOS, UKMERGĖS PAV.

Šį rudenį atidengta čia miesto keturių kliasų mokykla, kurią jau lanko apie 40 mokinių. Šį mokykla labai yra patogi aplinkiniams ukininkams, nes pirmon kliason priimami net iki 20 metų. Taigi mokykla gali pasinaudoti jaunikaičiai ir didesniųjų metų.

Ukininkai turėtų žinoti, kad jeigu dabar jau be mokslo sunkiau gyventi, tai, kaip užaugs jų vaikai, be mokslo dar bus sunkiau gyventi. Taigi šia mokykla reikia pasinaudoti. *Svetys.*

("Saltinis").

IŠ DOBEIKIŲ, UKMERGĖS PAV.

Sausio 8 d. buvo gan svarbi musų valsčiaus gyvenime. Reikėjo rinkti naują viršaitį (staršiną). Visi valsčionįs labai laukė rinkimų — ir ne be priežasties. Senas viršaitis Perevičius pardavė savo valaką žemės, atidengėme miestelyje aludę ir ten tik sėdėjo. — Galima apie jį pasakyti, jog buvo tai ne valsčiaus viršaitis, bet aludės. Per dvejus paskutinius metus jis aludėje sėdėjo ir magaryčias gėrė su kiekvienu atėjusiu su reikalais. Tokiam viršaičiui besant, musų valsčiuje pasidarė didelė netvarka. Jis, kaipo aludės viršaitis, turėjo viltį vėl buti išrinktu. Trokštančių viršaičio garbės buvo gan daug musų valsčiuje; kai kurie, kaip K. P. ir J. B., žadėjo duoti rinkikams po 100 rublių, kad tik juos rinktų; kiti žadėjo gerų magaryčių, o kiti jau prieš rinkimus gerokai pavaišino rinkikus.

Bet nei girtuokliai, nei žadėjusieji pinigų nepapuolė. Kandidatais liko išrinkti Šakorvis ir Mykolas Šukis Juozo sunus (yra miestelyje kitas Šukis teip pat Mykolas, bet Kazio sunus). Šakorvis gavo daugiau balsų negu Šukis, todėl žemiečių viršininkas ir paskyrė jį viršaičiu. Valstiečiai turi viltį, jog naujas viršaitis mokės branginti savo vietą ir užves valsčiuje visiems pageidaujamą geresnę tvarką. *Genys.*

("Saltinis").

IŠ ŠLAVIKŲ, NAUMIESČIO PAVIETO.

Sausio 17 dieną buvo čion valsčiaus sueiga. Terp ko kito buvo tada praneštas valdžios reikalavimas, kad vieškelis per 2 šieksnių pločio ir 12 colių storio butų išpilta žvyru. Valstiečiai nesutiko to reikalavimo išpildyti, bet kažin, ar nebus tik verste priversti. O didelei butų tuo apsunkinti; labiausia, kad žvyro nėra kur imti. Stebėtinas dalykas! Valdžia kasmet tiek išrenka iš valstiečių kelpinigių ir dar nor ant jų vienų uždėt tokią sunkią naštą kelių taisymo! Antras dalykas. Nežinia kam mes mokame Varšavos ligonbučiui mokesčius.

Vertėtų keliems valsčiam susitarus pasistengti tuos dalykus panaikinti. Valstiečiai butų labai dėkingi, kad koksai žinąs gerai dalyką advokatas suteiktų jiems šiame dalyke patarimą.

("L. U.").

IŠ NAUMIESČIO, SUVAKŲ GUBERNIJOS.

Atvežė kalėjiman Liepalotų Stiklių su duktere Ona. Per kratą rasta pašiurėje draudžiamų spaudinių pundelis, kaip spėja, kokio provokatoriaus pakištų. — Visi dabar esame šnipų-provokatorių rankose. Pakiš ką, daneš, kur nereik, ir tupėk kalėjime, nors ir nekalčiausias butum. *A.*

("L. U.").

IŠ KROSNOS, SUVALKŲ GUB.

Čia labai išsiplatinę vaikų ligos — tymai, skarlatina, rauplės ir kt. Serga ir miršta ne tik vaikai, bet ir suaugę žmonės. Ligos platinasi daugiausiai per neatsargumą: motinos, eidamos į šermenis ar ligonio atlankyti, vedasi su savimi ir vaikus, ten landžioja prie ligonio ir tt. — Dar labiau serga šitomis ligomis Raudaminos parapijoj; ten beveik kasdien laidoja po 3—7 numirėlius. *V—s.*

("L. U.").

IŠ VILKAVIŠKIO, SUVALKŲ GUBERNIJOS.

Vilkaviškio apielinkėje kas metai parsiduoda iš licitacijos 48 margai teip vadinamos "Vilkaviškio majorato girios". Tie 48 margai kertasi į 4 skyrius ir buna išdalyta į 100 dalenkas. Bet nors buvo jau 3 licitacijos ir per trečiąją 20% nuošimčių buvo nuleista, bet visgi dar daug dalenkų neišparduota. Kitais gi metais žmonės su žydais besivaržydami dvigubai taksos užmokėdavo. Priežastis atpigimo ta: giria bloga, o antra — netoli vyriausybės girios, kur, iš priežasties vabalų užpuolimo, daug ir pigiai girios parduodama. Žydaigi šįmet pas mus visai nepirko girių. *J. Bendoraitis.*

("L. U.").

IŠ UPYTĖS, PANEVĖŽIO PAVIETO.

Dvarininkas Juozapas Karpis teip nusigyveno, jog visus savo dvarus pardavė žydams ir generolui Sobolevui, o likusius mokesčius 15% ir visas užsilikusias nuomas "nedoimkas" pardavė p. Tauginui, gyvenančiam ties Upyte, Memencuvkos dvare. Dabargi J. Karpis, neturėdamas kuo gyventi, apgaudinėja sodiečius. Jis parduodamas dvarus, nieko nesakė apie tai sodiečiams, o dabar važinėja ir renka iš jų tuos 15% ir užsilikusią nuomą, ką jis jau pardavė p. Tauginui. Daugelis sodiečių tokiu budu liko apgauti, nes užmokėję Karpiui, turės dar mokėti antrą sykį p. Tauginui.

P. Tauginas ir jo įgaliotinis, nieko nežinodami apie tokius J. Karpio darbus, nuvažiavo pernai ir pranešė valstiečiams, kad užmokėtų Tauginui mokesnius. Bet, kad žmonės tuo laiku pinigų neturėjo, nes, blogam pavasariui esant, reikėjo ir sau duona ir gyvuliams pašaras pirkti, tai mokesnių mokėjimą atidėjo ligi rudens ir žmonių teisman nedavė.

Taigi pranešu užinteresuotiems tame dalyke žmonėms, kad nemokėtų mokesnių J. Karpiui, nes jis neturi teisės šitų mokesnių rinkti; šituos mokesnius turi teisę rinkti tik p. Tauginas. *Tikrai Žinąs.*

("V-tis").

IŠ LIEPOJAUS.

Liepojaus lietuviai kaskartas vis labiau pradeda skaityti laikraščius. Štai, kad ir geležkelio dirbtuvėn, praeitais metais lietuviškų laikraščių pareikalavo tiktai 5 egzempliorius, o po naujų metų pareina jau 8 egz. "Rygos Garso" ir "Vilties" pereitais metais pareikalavo tiktai po vieną egzempliorių, šįmet gi "Rygos Garso" pareina 5 egz. "Lietuvos Ukininko", "Šaltinio" ir "Vienybės", kaip praeitais metais, teip ir šįmet pareina po vieną egz. Betgi labai pažymėtina tas, kad laikraščius parsitraukia tie lietuviai, kurie mažai arba vidutiniškai teuždirba; kurie daug uždirba, tie anaiptol neparsitraukia, nes dugumą jų paskendę naujalenkystės bangose ir statosi dideliais ponais — lenkais.... O vienas iš tokių ponų, pamatęs kartą ant lango lietuvišką laikraštį, pradėjo keikti, dėlko vadinąsi laikraščių, o ne "gazieta".

Uždarbiai geležkelio dirbtuvėje labai nevienodi: amatininkai gauna nuo 70 kapeikų iki dviejų rublių suviršum dienai. Prie to dar gauna nuošimčių nuo padarytų daiktų, kurie irgi nevienodi. Vieni gauna nuošimčio rublį rubliui, kiti mažiau arba daugiau, kaip darbas. Apskritai sakant, amatininkai uždirba neblogai, nuo 40 iki 100 suviršum rublių mėnesiui. Bet tokių ir nekiek, kurie uždirba po šimtą suviršum. Prastieji darbininkai ir dirbtuvės sargai mažai teuždirba. Darbininkai, kurie yra įstoję dar prieš streikus, tie gauna po 1 rublį dienai; o kuriuos naujai priima, tiktai 70 kap. Betgi ir tie, kurie tuo po streikų priimti, ligi rublio neprivaro, tiktai iki 80 kap. dienai. Tikrieji sargai gauna po 24 rub. į mėnesį, ir viskas savo — butas, šviesa ir kuras; mašinų tepėjai — po 25 rub. į mėnesį ant viso savo. Darbininkų, tepėjų ir sargų vargingas padėjimas.

Geležkelietis.

Pastaruoju laiku, Liepojuje apščiai mergaičių-katalikių išteka už stačiatikių. Daugiausia išteka tokių, kurios gyvena prie tikrų tėvų. Malonu, mat, išleisti duktė už pono. Betgi vargšai kartais apsirinka: vietoje svajotos ponystės atsiranda tiktai ašaros. Vienas kitam prikaišioja: "tu toksai, tu tokia". Pats esmi matęs, kaip atbėgo tėvai gelbėti savo dukters nuo vyro-ruso, kurs tuo pradėji-

IŠ LIETUVOS.

IŠ VEDENIŠKIŲ, VILNIAUS GUBERNIJOS.

Nors laikraščiai pasklido po plačią Lietuvą, ragindami miegančius, bet videniškiečių kurčios ausįs neišgirdo to balso. Ir nėra ko stebėtis! Mes ilgiausia išbuvome baudžiavoje. Musų kraštas iš dviejų pusių buvo lenkinamas: iš ponų-dvarininkų pusės ir lenkų-kunigų. Rašyti ir skaityti nieks nemokėjo. Tarytum turėjo visi [illegible]

mu ir motinai užbraukė. Motina paskui kaltino tėvą, kam dukterį matrosui atidavęs. Gi žentas šaukė, kad už lietuvius nebesą blogesnių žmonių pasaulyje. Šitokie atsitikimai buva dažniausia terp tų musų brolių, kurie nemyli savo lietuviškos kalbos ir negerbia tėvų tikėjimo. Tokie daugiausiai išleidžia savo duktefis už svetimtikių. Tokie tėvai akloje savo puikybėje stačiai sako, kad geriau leisti už ruso, negu už žmudžioko".

Lietuvos sunus.

("R. Garsas").

IŠ RYGOS.

Kėnimio gimnazijoje jau pradėjo mokyti lietuviškai.

Šviečiamoji latvių draugija yra sumaniusi įsteigti Rygoje amatų mokyklą ir amatų kursus. Tam tikrai komisijai pavesta jau sudėti rengiamuosios mokyklos ir kursų įstatai.

Laikraščių ir žurnalų paroda jau netrukus atsiveršianti Rygoje. Ją taiso Grafiškoji draugija.

("R. Garsas").

Š BALTSTOGĖS, GARDINO GUBERNIJOS.

Iš priežasties menko reikalavimo vilnonių išdirbinių, visi fabrikai sustabdyti 4 ar 6 sanvaitėms.

("R. Garsas").

ŽMONIŲ ŠVIETIMO REIKALAI.

Jau seniai laikraščiai rašo apie apšvietimo reikalingumą Lietuvoje, tačiaus musų krašte apšvietimas gangreit nesididina. Į mokyklas lietuviai nelabai nori leisti savo vaikų. Kodėl tai teip? Argi musų žmonės nekenčia apšvietimo? Argi jau jie teip yra pamėgę tamsybę? Man rodos, kad klįstų tas, kurs manytų, jog musų žmonės tokie tamsybės mylėtojai. Čia yra kita priežastis. Pažvelkime į musų krašto mokyklas. Šios mokyklos įsteigtos tuoj po lenkmečio, kuomet pradėta stengtiesi staiga lietuvius sumaskolinti. Todėl visa kas jose rusiška: ir kalba ir mokytojai ir tt. Dabar jau žmonės sieki-tiek apsipratę su tomis mokyklomis, bet pradžioje lietuviai visiškai neleisdavo josna savo vaikų. Dažnai atsitikdavo, kad vienintėlėje didelio valsč. mokykloje Kauno gubernijoje mokydavosi tiktai koki 3—5 žydukai, gi lietuvių sodiečių vaikų nebudavo nei vieno.

Mat, perdaug jau svetimos musų žmonėms tos mokyklos. Mokytojas, atkeltas iš Rusijos gilumos, tiek tepažįsta tikruosius musų krašto ir musų žmonių reikalus, ir tiek jam tie reikalai terupi, kiek mums, lietuviams, rupi, sakysime, Kaukazo krašto reikalai, arba gal dar mažiau.

Kalba, tikyba ir kilčia svetimi žmonės, iš kaszin kur atkelti į mušų sodžių, darbartiniai mokytojai negali patikti musų žmonėms, negali su žmonėms susiprasti. Tokiai svetimas mokytojas, nors jis butų geriausias žmogus, nelimpa musų sodiečiui prie širdies, žmonės nuo jo šalinasi. Savo šalyje, terp savųjų, jisai gal ir labai butų žmonių mylimas, o pas mus yra neapkenčiamas.

Koks mokytojas, tokia ir mokykla. Per svetimus mokytojus Lietuvos mokyklos lietuviams yra tiek svetimos, kad, neveizint į tai, jog jos už musų pinigus yra statomos ir užlaikomos, musų žmonės veikiau sodžiaus davatkai, o ne mokyklai atiduoda savo vaikus mokyti. Kurie gi tačiaus siunčia į tas mokyklas savo vaikus, tai po 4—6 metų jose mokymo, gyvai persitikrina, kad nei skaityt, nei rašyti, nei skaitliuoti per tą laiką vaikai gerai nepramoksta. Mat, visas mokslo laikas esti sunaudojamas mokymui rusų kalbos, kurios, be prigimtosios, irgi nesugeba gerai išmokyti. Mokykloje iš jaunų vaikų širdžiukių nyksta gimtosios šalies meilė, tėvų kalbos ir papročių gerbimas, trumpai sakant, dabartinė mokykla ne apšviečia, bet tik aptamsina musų kudikių protą.

Tas mokyklas lankiusioji jaunomėnė, dargi įvairiose kanceliarijose šiek tiek apsitrynusi, nemėgsta nei jokių knygų, nei laikraščių skaityti, nes mokykla, besistengdama užmigdyti lietuvio dvasią, galutinai užmigdo ir jo proto veikluma. Musų žmonėms reikia mokyklų tokių, kurios trumpu laiku suteiktų vaikams gerą saiką reikalingų gyvenimui žinių ir sukeltų norą vis daugiau ir daugiau žinių įgyti ir veikti savo ir kitų labui. Ir tokių mokyklų reikia daug, kad visa priaugančioji karta galėtų josna sutilpti, kad kiekvienas šalies gyventojas mokėtų rašyti ir skaityti. Tokias mokyklas musų žmonės pamėgtų ir mielai leistų josna savo vaikus. Bet klausimas: kaip mes tokias mokyklas galime įgyti.

E. M.

("R. Garsas").

LIETUVOS APŠVIETIMAS.

Apie šalies gerovę galima spręsti iš jos gyventojų apšvietimo. O gyventojų apšvietimas vėl galima numanyti iš daugumo ir gerumo jų mokyklų....

Juo kuri šalis apšviestesnė, tuo ten mokyklų daugiau, ir tuo jos geriau sutvarkytos. Priešingai yra neapšviestose šalyse....

Teip ir musų Lietuva šiandien yra daug kuo atsilikus nuo kitų apšviestesnių šalių, o priežastį to musų atsilikimo teipgi galima rasti išdalies ir mažam musų apsišvietime....

— Kodėl mes mažai apsišvietę, tai kitas klausimas, apie tai aš čionai ir nekalbėsiu.... Nes tai visi gerai žinom, koks buvo musų švietimas per 40 metų. Kokios buvo musų mokyklos.... kur buvo musų laikraščiai, knygos?....

Bet.... viso to nežiurint virto ir mums kitokia diena! 1905 metai įnešė šiek tiek trokštamosios šviesos ir į musų mokyklą.... Tik vienas vargas liko — tų mokyklų maža! jos neįstengia musų apšvietimo reikalų aprupinti.... Tai rodos dargi ir pati valdžia suprato.... ir ji tarsi žmonių apšvietimu rupindamosi, sumanė naujas, teip vadinamas Ministerijos mokyklas pačios valdžios pinigais užlaikomas.... Kogi rodos, bereikia! pati valdžia mums mokyklas steigia! mums reikia tik jų reikalauti. — Tai Lietuva greit apsišvies. Bet džiaugtis ir čia perdaug nėra ko.... Štai tose naujai šįmet atidarytose mokyklose, kiek žinau (Raseinių pav. Viduklėje, Antkoptyje, Paželsvyje, Sprandyje, Andrejavo val.) *visur* paskirta mokytojais *rusai*, tai ir pasirodė valdžios rupestis musų apšvietimu.... Kiek bus naudos musų apšvietimui iš tokių mokyklų, kur mokinys mokytojo, o mokytojas mokinio nesupranta — aiškinti nereikia.... Žinom gerai iš 40 metų praktikos....

Dar vilties žiburėlis lig buvo šyptelėjęs musų Lietuvai nors krislą šviesos daugiau įgyti. — Tai kaikurie musų dvarininkai: ar tai paraginti keno, ar patįs susipratę.... buvo bepradedą steigti savo darbininkų vaikams mokyklėles. — Bet mainanties laikams ir musų dvarininkų *upas*, lyg tas gyvasis sidabras, paputus šiaurės vėjui, *nupuolė* žemyn. Iš kelių tokių man žinomų mokyklėlių šiandien tik viena beliko.... o kitos teip ir pranyko kaip nebtvusios! Teisinasi negalėjimu dėl policijos persekiojimų ir kitų negalių....

Iš musų gyvenimo prityrimų yra dar žinomas vienas budas šviestis, tai teip vadinamos kaimo mokyklėlės pačių sodiečių įtaisomos. Kadangi šiandien mums geresnių laikų belaukiant gal dar prisieiti nevienam savo vaiko apšvietimu pačiam pasirupinti, tai aš čia papasakosiu kiek plačiau, kaip jos įtaisomos.

O tai teip. Keletas kaimo ukininkų susitaria vaikus mokyti, pasisamdo mokytoją, vienas duoda triobą, kur susirenka vaikai mokytis, o algą mokytojui *visi* sudeda, ir užlaikymą duoda *visi* paeiliui (išskiriant tą, kuris duoda mokytojui butą). O kas leidžia iš pašalinių (t. y. tie, kurie neprisidėjo prie mokyklos), patįs ima po kiek nuo vaiko. Arba kitas padaro teip: pasikviečia mokytoją, duoda jam visą užlaikymą ir mokyklai butą, už tai mokytojas turi mokyti jo vaikus už dyką, o už priėmimą pašalinių — ima *sau* po kiek nuo vaiko. Mokinama esti antram triobos gale prie paprastų stalų.... Visas tokios mokyklėlės pasisekimas priguli nuo mokytojo išsilavinimo ir gabumo. Juo toksai mokytojas daugiau išsilavinęs, daugiau apie mokymą suprantąs, ir mėgstąs labiau su vaikais dirbti, tuo geriau ir daugiau vaikus išmoko. Priešingai — kuris mažai arba suvis nieko apie mokymą nesupranta, ant galo dar tingi mokyti — toks tiek ir teišmoko. Čia paduodu pavyzdėlį, vienos tokios mokyklėlės. — Mokymas pradėta nuo pusės lapkričio. — Vaikų iškarto susirinko apie 10, ligi Kalėdų prisidėjo iki 15, o po Kalėdų buvo apie 20. Iš tų 6 mokėjo šiaip teip iš maldaknygės paskaityti. O likę visi veik pradėjo nuo pirmos raidės. Iš tų 6—2 kiek pasimokinusių rašyti atsitraukė tarnystėn, o likę 4 pramoko aiškiai lietuviškai skaityti ir parašyti sulyg dabartinės musų rašybos. Beto dar pramoko 4 aritmetikos veiksmų. O iš likusių 14—5 pramoko aiškiai skaityti ir rašyti iš knygos, ir iš galvos — sakinius, kiti 5 skaitė ir rašė kiek sunkiau, 3 sunkiai skaitė ir rašė iš knygos žodžius, o 1 suvis mažai ką tepramoko (terp paskutinių buvo vaikai nuo 7—11 metų). Be skaitymo ir rašymo dar buvo mokoma skaitliavimo 3 kart į sanvaitę, šis tas papasakojama iš geografijos (paprasčiausios žinios) ir teip pasikalbėjimai.... Mokoma buvo po 4 valandas per dieną. Sątikiai mokytojaus su mokiniais buvo kuogeriausi (neprisiėjo nei karto sunkiau nubausti). Vaikai noriai rinkdavos į mokyklėlę. Prie to dar reik pažymėti, kad mokytojas buvo savamokslis tiktai pats per save gerokai prasilavinęs iš lietuviškų raštų.... mokėjo jam į mėnesį 5 rublius, ir už pašalinius ėmė jis sau po 1 rublį nuo vaiko už visą mokymą, beto dar duodavo pietus (mokyti ateidavo iš namų). Taigi kaip matėme, sąlygos čia nekokios — bent keliems susitarus tokia mokyklėlė įsteigti nesunku.... o nauda vis dėlto yra. Bet porą žiemų teip pasimokinęs vaikas pramoktų gražiai lietuviškai skaityti ir parašyti. O jau po tam, kurie norėtų, galėtų stoti į valsčiaus mokyklą. Teisybę pasakius tiems, kuriems mokyklos nepasiekiamos, daugiau nieko ir nelieka daryti, kaip tik teip: patiems susitarus vaikai namie mokyti. (O juk ir į tokią mokyklą, kur mokytojas lietuviškai nesupranta, nuvežus vaiką nieko nepramokytą neką tenaudosi)....

Tik žinoma pirmiausiai reik susirasti geras mokytojas! Geriau butų daugiau susitarus pasikviesti mokytoją įgijusį tam tikrą mokslą. — Juk šiandien mokytojų yra nemaža liuosų!.... Tik vienas kėblumas, kad musų valstiečiai nenori, arba gal kiti ir neišsigali, prideranačiai mokytojaus darbą apmokėti, vien tik žiuri kas pigiau apsiims vaikams "kaili pliekti" užtai dažnai tiek ir naudos iš tokio mokymo tėra....

Jeigu jau ir negalima butų gaut mokytojo su atsakančiu mokslu, tai vis dėlto reik žiurėti susirasti nors daugiau prasilavinusį, gerai mokantį lietuviškai, kad išmokytų vaikus gerai skaityti nevien maldaknygę, bet ir kitus raštus savo prigimta kalba — skaityti ir suprasti ką skaito!

Už tai tokiems mokytojams patiems iškarto reiktų daugiau lavintis — mokytis....

Patarmę mokymo dalyke, man rodos, galima butų gaut nuo kiekvieno artimiausio lietuvio mokytojo....

Ant galo pridėsiu, kad šiandien mums nuolat mokyklų trukstant, ir kartu atsiminus apšvietimo reikalingumą, tokios mokyklėlės turi labai plačią dirvą musų kaime, ir jos vertos prasiplatinimo....

Žinoma, jos negali užstoti tikrai geros mokyklos.... Bet ką darysi. — Nesant šunies, reik ir kate piudyti....

Vargovaikis.

("Mokykla").

IŠ AMERIKOS.

TAUPOMOSIOS KASOS NEW YORKE.

New Yorko valstijoj yra 140 taupomųjų kasų; jos pereituose metuose išdavė padėjusiems pinigus 2831380 knygučių. Pinigų padėta pereituose metuose $1453449-494, arba ant $8700000 daugiau negu užpernai.

KAIP KAM NESKUPUS AMERIKOS RANDAS.

Iki 30 d. berželio pereitų metų kolionizavimui Amerikoj išviso atiduota 115124295 akrai viešos žemės. Nuo 1850 metų, taigi nuo išleidimo tam tikslui telsių, randas dovanojo geležkelių kompanijoms 159125134 akrus viešos, taigi esančios tautos savasčia žemės. Taigi mat Amerikos politikieriai, kurių rankose valdžia, nesigaili tautos žemės ypač geležkelių kompanijoms.

LAVINA PAGRIEBĖ 6 YPATAS.

Miula, Mont. Bitter Road kalnuose, nusiritus lavina nuo viršaus pagriebė šešis rudos jieškotojus ir vieną moterį ir žinoma, visus užmušė. Atkasė keturis užmuštų kunus, jiesko dar kitų.

ORO MONOPOLIS.

New York. New Yorko teismas, reikalaujant broliams Wright, uždraudė prancuziškam orlaivininkui Paulhanui lakstyti Amerikoj su savo orlaiviu ir tokiu budu pripažino broliams Wright monopolį. Teisėjas, tą pripažindamas, gal nei nesuprantama, kiek blogo jis daro. Juk tokiu uždraudimu jis chinišku budu apstabdo Amerikoj gerinimą orlaivių. Prancuzai rods nenori apsileisti, siunčia Amerikon geriausius savo advokatus ginti išradimams laisvę, bet abejotina, kad jie Amerikos teismuose, kaipo ne amerikonai, ką nors laimėtų. Laimė žmonijos, kad Amerikos teisėjai negali savo uždraudimų išplatinti kituose kraštuose.

MĖSOS TRUSTAS TEISMAN APSKŲSTAS.

New York. New Jersey valstijoj prisaikintiejie nutarė, už sukalbį prieš krašto gyventojus patraukti teisman 6 dideles skerdyklas ir jų 21 savininką. Apskųsti yra: National Packing Co., Armour & Co., Swift & Co., Morris & Co., Hammond Packing Co., G. H. Hammond & Co.

KELIONĖ ORLAIVIU IŠ EUROPOS.

New York. Atkako čia iš Hamburgo Karl Lips ir jieško atsakančios vietos, kur galėtų su savo orlaiviu nusileisti. Jis sekantį metą rengiasi orlaiviu atlikti kelionę iš Hamburgo į New Yorką į tris dienas. Paims su savim 9 pasažierius, nors jo orlaivys gali jų daugiau paimti. Lips mano, kad neužilgio žmonių važinėjimui bus naudojami orlaiviai, o garlaiviai važios vien sunkenybes. Bet tų laikų, turbut, dar ilgai reiks laukti.

PABĖGO PATS IR KITUS PALIUOSAVO.

Hot Springs, Ark. Iš čianykščio kalėjimo pabėgo pagarsėjęs vagilius Conlin, iš San Francisco. Jis išliuosavo teipgi 16 su, juom sedėjusių kalėjime ypatų. Pabėgėlių iki šiol nepasisekė sugauti.

NELINKSMA KELIONĖ.

New York. Į geležkelio traukinį New Jersey Central geležkelio įlipo trįs negrai ir rukymo vagone išsitraukė revolverius ir pradėjo į viens kitą šaudyti. Bet patarlė sako, jog žmogus šaudo, o Dievas kulkas nešioja; teip ir čia atsitiko: besišaudanti negrai išliko neužgauti, bet jų šuviai vienam baltparviui pasažieriui pataikė į pilvą, o kitam į krutinę. Negrai, pamatę ką padarė, nuo užpakalinės platformos nušoko ir prapuolė, o jų pašautus pasažierius reikėjo ligonbutin gabenti.

DU BROLIAI ŽUVO.

New York. Automobilių varstotuose ant 74 str. explioda vo gazolinos rezervoaras. Expliozijos Arthur Carunier likosi į šmotus sudraskytas, o jo brolis mirtinai užgautas.

PIENO TRUSTO DIREKTORIAI TEISMUI ATIDUOTI.

New York. Čianykščio pieno trusto direktoriai tapo teisman pašaukti. Jie apkaltinti už sukalbį ir išnaudojimą gyventojų. Jie sutarė pakelti kainas iki $1.41 už 40 kvortų pieno. Bausmė už tokį prasižengimą yra — metai kalėjimo ir 5000 dol.

TVANAI.

Cleveland, O. Nuo smarkių lytų ir tirpstančio sniego upė Ohio ir į ją įpuolančios užtvino ir išsiliejo per krantus. Užtvinę vandens išvijo iš namų šimtus šeimynų. Pusė miesto Fremont vandens apsemta. Visas Crawford puavietas užtvinęs.

Užtvino ir upės Monawk klonis. Užlietas jau miestas Bradford.

Nuostoliai tvanų padaryti ne mažai, skaito juos jeigu ne milijonais, tai šimtais tukstančių doliarių.

UŽDARĖ BANKĄ.

Boston, Mas. Priemiestyj Cambridge likosi uždarytas National City Bank. Mat kasoj pasirodė nepriteklius $144000. Paskirtas rando urėdninkas peržiurėti banko knygas.

NELAIMĖS ANT GELŽKELIŲ.

Scranton, Pa. Čia susimušė gelžkelio traukinys su gatviniu karu. Prie to dvi ypatos tapo užmuštos, daug gi likosi sunkiai apkultų.

EXPLIOZIJOS.

Central City, Ky. Netoli nuo čia esančiose anglių kasyklose Iron Mountain Coal Co. atsitiko smarki dujų expliozija, kurios vienas darbininkas tapo mirtinai sužeistas; kiti gi 74 darbininkai, su juom drauge dirbę, išliko neužgauti.

Missoula, Mont. Namuose Lutherio G. Wichardo atsitiko expliozija, kurios keturios ypatos tapo sunkiai sužeistos.

Pittsburg, Pa. Departamentalinėj pardavinėj ant kertės Carson ir 17 str., jau uždarius pardavinę, atsitiko expliozija, kurios mašinistas tapo mirtinai užgautas, lengviau užgautų yra daug.

GAISRAS.

New Bedford, Mas. Sudegė čia Benninson Brothers Co. krautuvės, o jose 3000 balių medvilnės. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 400000 dol.

Jersey City, N. Y. Sudegė čia dirbtuvės New York Vence Sietting Co. ir keli kaimyniški namai. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 2 milijonų doliarių.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ *New York.* Oriskany kalvystos dirbtuvės, dėl brangumo valgio produktų, pakėlė savo darbininkams algas ant 10—15%.

¶ *Philadelphia, Pa.* Philadelphia Rapid Transit Co. atmetė visokių tikėjimų kunigų sumanymą pavesti santaikos teismui nesutikimus su streikuojančiais tarnais. Kompanija išleido atsišaukimą, kuriame praneša, jog tik iki 1 d. kovo priims atgal ant senųjų išlygų streikuojančius, vėliau jie nereikalauja prie kompanijos kreiptiesi, priimti nebus. Teismas gi prisakė suareštuoti prezidentą Central Labor Unijos, Murphį už neva kurstančią jo kalbą.

¶ *Pittsburg, Pa.* Rengiamas šitam apskrityj 17000 angliakasių streikas. Darbininkai užtikrina, jog Pittsburg Coal Co. sulaužė su darbininkais padarytą sutarimą.

¶ *Philadelphia, Pa.* Čia dar vis streikuoja gatvinių karų tarnai. Policija neįstengia pagelbėti streiklaužiams. Miesto valdžia nuo gubernatoriaus pareikalavo atsiuntimo valstijos konstabelių.

¶ *Dayton, Ohio.* Sustreikavo čia darbininkai alaus leidyklų, apie tukstantis vyrų, kadangi algų klausime ne galėjo su darbdaviais susitaikyti.

¶ *Philadelphia, Pa.* Philadelphia & Reading Railway Co., pranešė, jog varstotuose sutrumpina darbo laiką nuo 10 ant 8 val. Tokiu budu darbininkai uždirbs 15% mažiau.

¶ *Fall River, Mas.* Čianykščios medvilnės dirbtuvės nutarė sumažinti darbus: kas sanvaitė vieną dieną nedirbs. Tokiu budu darbininkų algos sumažės ant šeštos dalies.

¶ Pereitą sanvaitę Jungtiniuose valsčiuose buvo išviso 254 nusibankrutinimai, arba ant 15 mažiau negu užpereitą.

¶ *Montreal, Kanada.* Sustreikavo čia mantelio dirbėjai.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ EAST CHICAGO, IND.

Darbai eina čia vidutiniškai. Lietuvių gyvena čia vidutinis burelis, skaito jų apie porą šimtų. Apšvietimas jų stovi ant žemo laipsnio. Knygas ir laikraščius mažai kas skaito. Paprastas daugumo čianykščių lietuvių užsiėnimas — tai smuklėse prie baro. Yra čia ir ištautėjusių lietuvių, kurie gėdisi savo prigimtos kalbos, nors kitokios ne moka. Toks, užklaustas, kuom yra, atsako, jog yra "polak". Teip sako daugėlis suaugusių, o ką jau sakyti apie jaunimą! Vaikai tokių lietuvių jau nemoka savo prigimtos kalbos. Čia nėra lietuviškos mokyklos, todėl lietuviai savo vaikus leidžia į lenkišką (butų jau geriau leisti į angliską. Čia ne Lenkija, lenkiška kalba lietuviui ne palengvis gyvenimo, besimokinimas lenkiškos kalbos lietuviams tai tik laiko gaišinimas, nes ji lietuviui naudos ne atgabės. Red.), kur lenkiškos davatkos įkala meilę lenkiškos kalbos. Rodosi lietuviai tėvai, ten kur nėra lietuviškos mokyklos, turėtų pats savo vaikus mokyti lietuviškai; tą ypač motinos turėtų daryti; teip daro daugumas lenkių motinų; turėtų vaikus pratinti skaityti lietuviškai. Teip tėvams darant, jų vaikai neištautėtų.

Žolinas.

IŠ KEWANEE, ILL.

Lietuvių yra čia 98 šeimynos ir apie 160 pavienių. Terp jų viešpatauja tamsa. Šviesos daugumas teip bijo kaip pelėda dienos.

20 d. vasario, 10 val. vakare, einant namon, Joną Valenčiuną užpuolė 8 piktadariai, sumušė ir su peiliais supiaustė; jeigu lenkai ir anglijonai nebutų atbėgę pagelbon, butų vaikiną papiovę. Užpuolikai buvo lietuviai. Kelis jau suėmė, kiti dar slapstosi. Be abejonės teismas juos nepagirs.

Darbai šiuom kartu eina čia pusėtinai; darbą gali gauti ir iš kitur pribuvę. Yra čia dvi geležies dirbtuvės. *B. Putrimas.*

IŠ TORONTO, KANADA.

Čianykštė Šv. Juozapo draugija siunčia 6 dol. šeimynoms ir našlaičiams lietuvių žuvusių Cherry'es anglių kasyklose. Pinigai tie suaukauti 3 d. sausio š. m.; siunčiam tuos pinigus "Lietuvos" redakcijon.

Tą dieną Šv. Juozapo draugija parengė prakalbas, bet žmonių mažai susirinko, buvo tik 6 ypatos draugijon neprigulinčios; moterų visai nebuvo. Mat daugumas lietuvių namieje alutį maukė. Atbėgo salėn maži vaikai, bet ir tie suprato, kad reikia našlaičiams aukauti ir metė savo centus, o alučio garbintojai nei cento ne aukavo.

Kalbėjo F Regina apie parapijos reikalus ir apie musų tautą. F. N. kalbėjo apie senovės Lietuvos kunigaikščius. V. Juraitis kalbėjo apie darbininkų skurdą. F. Breskus — apie kapitalistus. Padainuota ir dvi lietuviškos dainos. Prie draugijos prisirašė 3 nauji nariai. *J. Saleva.*

IŠ PEABODY, MAS.

Lietuvių yra čia diktas burelis, bet apie jų gerus darbus negirdėt; apšvietimas jų stovi neaugščiausiai, todėl ir reikalo prakilnių darbų nesupranta; vilgymui gi gerklių raugalu didelio supratimo nereikia, todėl jie gerkles ir vilgo net daugiau negu reikia.

Skaitančių čia yra mažai. Iš laikraščių ateina: 2 egz. "Lietuvos", 2 "Keleivio", 2 "Vienybės Lietuvninkų", 1 "Tėvynės", 1 "Kovos", 1 "Saulės", 1 "Kataliko"; iš Lietuvos ateina vienas egz. "Lietuvos Ukininko".

Lietuvių čia yra apie 60 ypatų.

J. Čekavičius.

IŠ EASTON, PA.

Čia lietuvių gyvena apie 300, tik susipratimas jų ne per augštai stovi.

Yra dvi L. S. A. kuopos, bet abi sau miega, jau treti metai nesidarbuoja ant tautiškos dirvos. Šv. Jono pašelpinė draugija teipgi snaudžia, tik retkarčiais parsikviečia dvasišką piemenį, kuris savo aveles gerokai apkerpa, o paskui išvažiuoja, žinoma, pabaręs ir pakeikęs. Yra Lietuvių Neprigulmingas Pašelpinis Kliubas, jis neseniai buvo parengęs prakalbas, kurios ne be naudos buvo. Tuli kliubo draugai nori paimti į savo rankas visą kliubą ir valdyti teip, kaip Rusijos caras savo valdinius, bet musiškiams jau sunku atsiekti tikslą, kadangi daugumas nebesiduoda jodinėti sau ant sprando, jau jaučia, kad praėjo tie barbariški laikai.

Vietinė L. S. S. A. 42 kuopa, 19 vasario parengė referatą; skaitė jį draugas A. Baranauskas L. S. D. P. C. K. įgaliotinis. Tema buvo "Išsivystymas proto žmonių ir žemesniųjų gyvunų". Po perskaitymui atsakinėjo ant užklausimų: koks skirtumas terp tautiečių ir socijalistų? Dėlko tautiečiai neapkenčia socijalistų, ar jiems socijalistai daro blogą, jei daro, tai ką? Ir dėlko moteris trigubai pavergta, negu vyras? Viskas klausytojams labai patiko, ypač moterėlėms. Gaila tik, kad žmonių nedaug prisirinko. Tarpuose buvo dekliamacijos.

Ant rytojaus, 20 vasario, toj pačioj svetainėj A. Baranauskas laikė prakalbą. Pirma kalbėjo apie dabartinį Lietuvos ir Rusijos darbininkų yargingą padėjimą, kaip jie buvo nekaltai kareivių šaudomi laike revoliucijos ir apie žydų skerdynes. Laike petrankos dekliamavo drg. A. P. Vyturis iš Burlington, N. J. eiles, "Ei sustokim", A. J. Neris, "Aušta", M. Laurinaičiutė, "Šviesus mėnulis", ant galo U. Sakiutė ir Strasdauskiutė. Antrą syk kalbėjo Baranauskas apie darbininkų išnaudojimą Amerikoj. Jo kalba daugumui patiko, tik keletas tamsuolių, pusbajorių, kurie neskaito nei jokių knygų ir laikraščių, viš juokėsi ir šnypštė. Padaryta kolekta uždengimui lėšų kalbėtojui ir svetainės užmokėjimui. Sumetė $6.65.

Ant galo buvo perskaityta rezoliucija prieš ateivystės varžymą, kuri pernai tilpo, rodos, 51 num. "Vien. Lietuvninkų", ir likosi vienbalsiai rankų pakėlimu priimta. Geistina butų, kad ir kitų miestų lietuviai pasirupintų su tokiomis rezoliucijomis atsišaukti, ypač didesniųjų miestų, kaip: Philadelphijos, Brooklyno, Bostono, Chicagos ir tt. Jau laikas butų pabusti ir stoti apgynime savo tiesų, skubinkitės, kad nebutų jums pažeminimo!

Į Lietuv. Neprig. Kliubą pareina laikraščiai: "Lietuva", "Vienybė", "Keleivis" ir "Darbininkų Viltis". Vėliau ketiname daugiau išsirašyti.

A. J. Neris.

IŠ MANCHESTER, N. H.

Lietuvių čia ne daug, bet jie bunda iš miego. Susitvėrė čia draugija D. L. K. Vitauto. Dabar sutvėrėme parapiją ir ketinam statyti bažnyčią. Sudėję pinigų, tuojaus nunešė aišriškam vyskupui suviršum šimtą doliarių ir tas padėjo bankon ant savo vardo. Antrą kartą vėl sukolektavus kiek doliarių, pirmsėdis nuėjo pas vyskupą ir apreiškė, jog parapija turi savo komitetą. Bet vyskupas atsakė, jog jam nereikia komiteto, bet vien kolektorių, kurie pinigus rinktų.

Kudykolis.

IŠ ANSONIA, CONN.

Darbai eina čia gerai, dirba dienomis ir naktimis. Ir iš kitur pribuvę darbą gauna. Darbininkų algos ne blogiausios: mažiausia alga yra $1.50 už dienos darbą.

Lietuvių yra čia diktas burelis. Yra dvi lietuviškos organizacijos: Šv. Antano draugovė turi apie 200 narių ir pusėtiną sumą pinigų kasoj; Lietuviškas Politiškas Kliubas teipgi neblogiausiai laikosi. Turime ir lietuvišką Šv. Antano parapiją, bažnyčiai turime ir lotus nusipirkę. Bet statyti bažnyčios negalima pradėt, nes žmonės nesiskubian su pinigais prisidėti.

Mateušas Pasackas.

IŠ MAYS LANDING, N. Y.

Čia yra dvi lietuvių šeimynos ir keturi pavieni, yra teipgi dvi merginos. Iš laikraščių, į vieną lietuvių gyvenimą ateina "Lietuva", į kitą "Kova".

Darbai šiuom kartu eina čia vidutiniškai seniems darbininkams; bet iš kitur pribuvisiems sunku darbas gauti. Dirba čia 12 valandų kas dieną. Uždirba nuo 16 dol. iki 25 dol. į dvi sanvaiti; yra 3 darbininkai uždirbanti po 30 dol. Yra čia 2 audėdų dirbtuvės ir plytnyčia. Plytnyčioj dirba tik vasarą, žiemos laiko darbai sustoja.

šasi į audeklų dirbtuvę. Ypač žiemos laike sunku iš kitur pribuvusiam darbas gauti. *Garnys.*

IŠ KENSINGTON, ILL.

"Lietuvos" No. 8 tilpo Kensingtoniečio korespondencija iš musų miesto, kurioje korespondentas gailestauja, kad Kensingtone nėra knygyno. Tas ne tiesa, galima vien gailėtiesi, kad Kensingtonietis rašo tą, ko pats nežino.

Kensingtone 139 kuopa S. L. A. turi knygyną, kuriame yra gana daug visokio turinio knygų; knygas gali imti pasiskaitymui lygiai prigulintis prie kuopos, kaip ir neprigulinti. Knygynas yra pn. 12000 Indiana ave.

A. A. Narbutas.

IŠ BALTIMORE, MD.

Prieš Kalėdas, dovanas perkant, vienas lietuvis, dagi, kaip čianykščiai sako, socijalistas, pigiai norėjo dovanų prisipirkti, nes už 11 doliarių prekių sau be pinigų paėmė; užtai pėkščio namon ne leido, bet gražiai pavežino. 30 d. sausio buvo teismas. Gavo vieną mėnesį tupėt ir su virš 300 dol. byla lešavo. Užtuos pinigus butų galėjęs gražių dovanų prisipirkti.

Z. V.

IŠ ELIZABETH, N. Y..

Darbai eina čia vidutiniškai, žmonių be darbo nedaug.

Čianykščiai lietuviai, 150 ypatų, susidėję po 5 kits po 10 dol. uždėjo valgomų daiktų ir mėsos pardavinę, kurioj vien lietuviai dirba. Reikalas gerai vedamas, todėl yra viltis, kad krautuvė laikysis, nors žydberniai į ją neina, perka viską pas žydus, velija savo pinigus svetimtaučiams atiduoti.

Vietinis musų kunigas likosi paparapijonų prispirtas statyti naują bažnyčią, nes senoji per maža ir apleista. Keli metai atgal buvo iškastas sklepas, o kunigas vis rinko pinigėlius naujos bažnyčios statymui. Pereitą rudenį kunigas, be parapijos žinios paėmė kokį tenai architektorių, padarė plenus ir konstraktus. Parapijonai, apie tai išgirdę, pradėjo prieštarauti. Sušaukė mitingą ir nutarė siųsti pas vyskupą deputaciją. Vyskupas pažadėjo viską ištirt ir už parapijonus užstot. Bet atsirado koks, matyt, ar nedoras niekšas, ar beprotis, kuris vardu "Juodosios rankos" pasiuntė gazdinantį užmušimu kunigui ir jo gaspadinei laišką. Laiškas tas pateko į angliškus laikraščius. To parapijonai nusigando. Kunigas sušaukė mitingą. Komitetas persigando, kad kunigas jo narių nearėštuotų, nes po grasinančiu laišku buvo parašyta "Vienas iš komiteto". Kunigo priešai išrinko parapijos trustisus. Kunigas, matydamas parapijonų baimę, neva jiems leido daryti, kaip jie nori, liepė parapijai neduoti nei cento, nes bažnyčia ir teip bus pastatyta. Parapijonų daugumas, norėdami kunigui įtikti, davė jam valią daryti, kaip jis nori, ypač, kad pinigų ne reikalavo. Jis gi, nors sakė, kad pinigų nereikia, dabar vėl juos renka, vaikščioja po lietuvių gyvenimus, bet mažai kas duoda, nes parapijonams visgi nepatinka, kad kunigas bažnyčią stato be jų pritarimo, stato pats, lyg, kad bažnyčia butų už jo pinigus ir jam vien statoma; tuom tarpu tam reikalingi pinigai renkami nuo parapijonų. *Maišto Brolis.*

IŠ NASHUA, N. H.

Čia užgimė nesutikimai lietuvių parapijonų Šv. Kazimiero parapijos su kunigu Tylla. Nutarta neiti į bažnyčią. Čianykščiai lietuviai senau priklausė prie airių parapijos ir lietuvis kunigas pas airius buvo vikaru. Tąsyk nesutikimų nebuvo, nes airys klebonas kunigus prižiurėjo; bet kaip liko vienas lietuvis, tuoj ir vaidai užgimė. Kunigas per trįs metus rinko pingus ir sakė, jog renka bažnyčios statymui, užtikrinėjo, jog nuo airių atsiskirsim. Bet paskui pats Lietuvon išvažiavo. Bet tąsyk čia žmonėms buvo dar geriau. Sugrįžęs, pradėjo žmonis saviškai mokyti. Kada jį airiai atstatė, tai lietuviai jį priėmė, manydami atskirą parapiją įrengti. Sutvėrė tam tikrą komitetą, kuris turėjo pirkti bažnyčią ant parapijos vardo; ant to ir kunigas sutiko. Išsikrausčius airiams, jau musų kunigas nešneka lietuviškai, bet angliškai, tik vargas, kad angliškai gerai nemoka.

Gerai, kad lietuviai turėjo savo komitetą ir pinigai ant komitetc vardo bankan padėti, tai kunigas prie jų negali prieiti, nors banko knygutes ir buvo neva vyskupui parodyti išviliojęs. Kada užgimė nesutikimai, kunigas per pamokslus pradėjo žmonis niekinti gazdint ir keikti. Dėl tų keikimų žmonės atsisakė į bažnyčią vaikščioti, o be žmonių nei bažnyčia negali laikytiesi, negali užsilaikyti nei kunigas. Juk bažnyčias ir kunigus užlaiko žmonės savo sunkiai uždirbtais pinigais.

Buvo čia atvažiavęs kitas lietuvis kunigas ir mokino žmonis, kaip svetimoj šalyj turi elgtiesi. Jis sakė, kad šliubus duos už 5c., o kudikius krikštys už 1c.; dabartinis gi kunigas už šliubus ima po 25 dol., o už krikštą paima po 6 dol. *Žinovas.*

LIETUVIS, NE LENKAS.

Lenkiški laikraščiai pripildyti pasididžiavimais, kad jų "rodak", V. F. Jankovski, augštą urėdą užimąs didžiausiam Amerikos porte, t. y. Ellis Islande", ir pertai, dabar lenkai pas saviškį su ateivių reikalais, kaip už muro, stovi ir tt. Kad ant Ellis Island, t. y. Castle Garnėje, New Yorke superintendento urėdas yra augštas, tai lenkai turi tiesą, nes superitendentas yra tikru perdėtiniu kelių šimtų kitų urėdninkų ir bent tukstančio visokių darbininkų, bet apart to, kaipo pirmas urėdninkas po komisijonieriaus William Williams vietą užima, o tą tik patsai Suv. Valst. prezidentas gal paskirti ar prašalinti nuo vietos. Nuo šito urėdninko ateivių ir įvairių pasažierių laivų kompanijų dalykai daug priklauso. Todėl lenkai laižosi ir didžiuojasi; teip daugybę musų žymesnių viengenčių jie prisisavino.

Bet šiuom žygiu lenkai ant p. Jankausko apsiriko, nes jis ne lenkas. Jis ne tik iš veido išrodo lietuviu, bet ir iš darbų yra tikras tėvynainis, teip pat ne lenkų tėvų, bet tikrų lietuvių sunus.

Vincas Jaukauskas paeina kunu ir krauju iš lietuviškų tėvų; gimęs 1874 metuose Senapilės pav., Suvalkų gub.. Iki 16 metų lankė Senapilės gimnaziją, o iš tenai atvyko į Ameriką. Čionai atvykęs, kaip ir kiekvienas, kaip išmanė, teip save ganė — uždarbiavo pragyvenimui ir mokinosi angliškos kalbos. Bostone, Mass., 1898 m., jisai nuo miesto valdžios tenykščiams lietuviams išrupino angliškę vakarinę mokyklą ir pats buvo toj mokykloj mokytoju. Nors Vincas Jankauskas lankė komercijos mokyklą ir buvo gavęs tarnystą Bostone kaipo buchalteris, vienok paskui persikėlė jis į New Yorką. 1899 met. čionai gavo Castle Garnėje vietą vertikų keliose kalbose. Iki Jankausko Castlegarnėj visi lietuviai ateiviai buvo užrašomi lenkais arba maskoliais, bet pasirūpinus musų viengenčiui, jau su pradžia 1900 metų tapo įvesta lietuvių rubrika.

Vėliaus Jankauskas gavo tenai vietą inspektoriaus. Į vertikus buvo paimta dar keletas lietuvių. Jankauskas ne kartą daug pagelbėjo musų emigrantams, kurie butų gražinti atgal, o per jo pasistengimą tapo įleisti į Ameriką. Užstojus tulam didžiam šovinistui komisijonieriu, kuris žinojo didį prilankumą Jankausko lietuviams, tasai musiškį iškėlė ant Kanados rubežiaus. Bet kada senasis komisijonierius, William Williams sugrįžo į Castle Garnę, tai ir p. Jankauskas buvo atgal sugrąžintas į New Yorką ir gavo urėdą vyresniojo inspektoriaus.

Vasario 16 dieną š. m. jis tapo augščiausiu urėdninku prie komisijonieriaus t. y. superitendentu, tai "ponai lenkai" ir norėjo jį prisisavinti.

Jankauskas yra vienu iš geriausių tautiečių. 8 metai atgal aš išprašiau lietuviškų laikraščių leidėjų, kad atsiųstų kas sanvaitė po keletą egzempliorių lietuviams savo laikraščių į Castle Garnę. Tad jis per kelis metus rupestingai lietuviams išdalindavo. Išėję iš Castle Garnes su pesėta gera sėkla, tokie ateiviai pirmiausia laikraštį užsirašydavo. Nors Jankauskas ir tada buvo urėdninku, bet ateiviams jis ne urėdninku, bet tikru broliu pasirodydavo ir net sulaikytų kambaryje, ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai Jankauską "geruoju ponu" vadindavo, mat iš tikros širdies jisai stengdavosi kiekvienam padaryti gerai. Jankauskas ant lietuviškų reikalų ne kartą po 10 doliarių aukavo, prigulėjo prie L. L. Sus., dabar priguli prie Aušros draugijos, kuri šelpia mokslei vius, priguli teipgi prie Lietuvių Mokslo draugijos Vilniuje.

P. Jaukauskas yra vedęs Aldoną Šliupiutę daktarę, dukterį Dr. J. Šliupo *J. Naujokas.*

LAK KARTĄ LIETUVYSTĖS REIKALUOSE — PRUSUOSE.

Kadangi lietuviškoji visuomenė Amerikoje pasirodė kurčia ant balso šaukiančio pašelpos įvykdinimui tautiško laikraščio Prusų Lietuvoje, ačiu gi Vanagačiui atsirado netik "Birutė", grynai lietuviškas laikraštis, bet ir vokiškoje kalboje "Algemeine Litauische Rundschau", panašus rusinų vokiškoj kalboj leidžiamam laikraščiui, kuris jų reikalus perstato visam civilizuotam pasauliui.

Pono J. Vanagačio laikraštis užsipelno sušelpimo iš pusės lietuviškos visuomenės. Tokis laikraštis atneš lietuvystei neapsakomą naudą, jeigu jo užlaikymu rupinsis plačioji visuomenė.

Pereitais metais, kuomet buvo pakeltas klausimas sušelpimo lietuvystės reikalų Prusų Lietuvoje, keli geros valios lietuviai sudėjo aplink dešimtį doliarių; pinigai tie be naudos guli pas p. A. Olševskį.

Kuomet p. J. Vanagatis, neatsižiurėdamas, veda kovą už lietuvystę — nekalbu už kitus aukavusius, — pilnai jam pritardamas, aš reikalauju, kad mano penki doliariai butų nusiųsti ponui J. Vanagačiui, Tilžėj, palaikymui vokiškojo kalboje leidžiamojo laikraščio.

Antanas Rutkauskas M. D.

LIETUVIŲ STATISTIKOS REIKALUOSE.

"Lietuvos" No. 6 buvo paminėta, kad šio dešimtmečio žmonių surašime Suvienytose Valstijose lietuviai bus užrašomi ne lietuviais, bet vokiečiais arba maskoliais. tai yra tokiais, iš kokios politiškos dabartinės valstijos atvažiavo.

Tas teisybė. Teip butų buvę, bet dabar teip ne bus. Lietuvis, pasisekęs, kad yra lietuviu ir bus užrašytas kaipo lietuvis iš Maskolijos arba lietuvius iš Vokietijos.

Tas yra atsiekta: 1) ačiu rezoliucijoms, kurias išsiuntinėjo 36 kuopa Chicagos S. L. A., kaip tai buvo rašyta "Lietuvos" No. 8. 2) Ačiu pasidarbavimui pavienių ypatų iš tarpo vietinių Chicagos lietuvių ir iš tarpo Amerikonų tokių kaip Miss Mary McDowell, kuri išsiuntinėjo atsišaukimus nuo savęs įtekmingoms ypatoms ir Universitetams perstatydama lietuvių klausymą iš geros pusės. 3) Ačiu prof. Hotchkiss laiškui (supervisoris 1-mo Illinojaus distrikto rinkimo censo), kuriame, jis prielankiai atsiliepė į direktorių Censo E. Daną Durandą ir nurodė reikalingumą, kad lietuviai butų užrašomi tokiu pat budu kaip lenkai, tai yra "Lithuania (Russ.)" ir "Lithuania (Germ.)".

Bet 4 ir svarbiausiu žingsniu šiame klausyme buvo darbas Chicagos lietuvių komisijos, kuri nuvažiavo į Washingtoną, D. C. ir parvežė tą ko geidžiame. Jie išgavo prižadą nuo direktoriaus Censo E. Dano Durando, kad lietuviai bus užrašomi lietuviais iš Rusijos arba iš Vokietijos, bet ne maskoliais arba vokiečiais.

Ši komisija susidėjo, kaip buvo pranešta per laišką komisijonieriaus J. J. Elijošiaus ir kaip No. 8 "Lietuvos" buvo paminėta iš sekančių ypatų: 1) dzekono kunigo M. Kriaučiuno, klebono Šv. Jurgio parapijos; 2) kunigo A. Skripkos, klebono Šv. Kryžiaus parapijos; 3) Juozapo J. Elijošiaus, Cook County komisijonieriaus ir 4) P. M. Mieldažio, kasieriaus L. R. Kliubo.

Jie atliko tą dalį darbo, kurios per laiškus atlikti nebuvo galima iš politiško atžvilgio. Jie sugrįžo su vaisiais visų veikimo.

Sekantis laiškas yra gautas ofise 1mo Illinojus distrikto, nuo direktorius Censo, E. Dano Durando, kaipo atsakymas ant laiško prof W. E. Hotchkiss.

Departamentas Prekybos ir Darbo, Censo Biuras.
Washington, D. C., 19 vas., 1910,
Prof W. E. Hotchkiss,
Supervisoriui Censo,
Chicago, Ill

"Mano Mielas Hochkiss:

Atsakydamas ant jusų laiškoc man rašyto 11 d. vasario, kas link lietuvių, aš priėjau prie persitikrinimo, kad lietuviai turi but užrašinėjami tokiu pat budu kaip ir lenkai. Reikia atskirt ypatas gimusias Lenkijoj, teip pat reikia atskirt ypatas gimusias *krašte formališkai vadinamame Lietuva.*

"Pataisyk seniaus mano prisiųstas taisykles (instrukcijas) enumeratoriams (surašinėtojams) kaslink šio klausimo sekančiai: Užrašyk Finland, bet ne Russia ypatas gimusias Finlandijoj (Suomijoj). Panašiai užrašyk Russia (Lith.) arba Germany (Lith.), bet ne Russia arba Germany ypatą gimusią krašte *formališkai žinomame kaipo Lietuva.*

(Instrukcijoj duotas paliepimas lenkus užrašyti, Poland (Austr.), Poland (Ger.) ir Poland (Russ.), bet kodėl lietuvius paliepta rašyti Russia (Lith.) ir Germany (Lith.). Tame turėjau pasikalbėjimą su prof. Hochkiss. Jis per laišką užklausė E. D. Ruramo. Tikiuos ateinančiame numeryje turėsiu užtektinai medegos išaiškinti, ar tai klaida iš neapsižiurėjimo, ar kas kitas panašus).

"Sįryt aš turėjau konferencija su delegacija lietuvių iš Chicagos, šitame pačiame klausime ir tapo užmanyta, kad butų gerai, jeigu lietuviški laikraščiai išaiškytų šį dalyką visiems lietuviams ir kad lietuvia patys prižiurėtų enumeratorius, kad jų atsakymai kaslink šito klaušimo, (tai yra tautystės) butų užrašyti teisingai.

Visados draugiškas jusų
E. D. Durand,
Direktorius."

Taigi čia direktorius Censo aiškiai nurodė, kad kiekvienas lietuvis prižiurėtų surašinėtoją, kuris angliškai vadinasi "enumerator", kad jį užrašytų lietuviu, bet ne kuom kitu.

Surašas žmonių visose Suvienytose Valstijose prasidės 15 d. balandžio ir trauksis ne ilgiaus kaip tris sanvaites.

Nieks ne reikalauja bijot, kada pas jį atsilankys neprašytas svečias, vyras arba moteris su žveigžde ir užduos 32 klausimu, (koki užklausimai bus užduodami, sekančiame numerije "Lietuvos" bus patalpinta).

Ant sumanymo kunigo Žilinsko ir geru noru 'Lietuvos" ne mažai pastangų buvo padėta pernai surinkimui Amerikos lietuvių statistikos. Kas iš to išėjo? Niekas. O kad ir but įvikę, kas galėjo užsitikėti, kadangi tos statistikos buvo liusnorių rinktos ir kaip jas sutaisė, jeigu jos ne statistiškoj formoj buvo renkamos. Butų buvęs tik spėjimas, bet ir spėjimas klaidingas.

Kas gali iš liuosnuorių surinkti, tai šeimynas ir tuos lietuvius pavienius, kurie yra išsimėtę teip plačiai kaip plačios Suvienytos Valstijos? Dabar mums tą darbą atliks Siv. Vals. valdžia savo lėšoms sistematiškai ir suras kiekvieną, tik susipratusiems lietuviams reikia savo pastangas statyti, kad lietuvių statistika butų pilna ir teisinga, tai yra, reikia apšviest kiekvieną, kad nesigėdytų parodyti save lietuviu ir kad ne leistų šovinistui kitos tautos užrašyti lietuvį kitu kokiu, bet tik lietuviu.

Reikia nesupraintantį surašinėtoją (enumeratorių) išmokyt, o šovinistą pamokyt. O pamokyt galime tuom, kad kaip tik patėmysi, kad jis tave kuom kitu, bet ne lietuviu užrašė, o tu sakei, kad esi lietuvis iš Rusijos, tuojaus duok žinot supervisoriui savo distrikto ir tokis surašinėtojas, tuojaus bus prašalintas, ir gal nubaustas, nes sulaužė prisiegą, kurią padarė apimdamas "enumeratoriaus" urėdą.

Kada mes per laikraščius, per prakalbas, per pasikalbėjimus pertikrinsime visus lietuvius, kad kiekvienas lietuvis pasiduotų lietuviu ir jie bus užrašyti lietuviais, tada žinosime ištikro kiek yra lietuvių Amerikoj, vyrų moterų ir vaikų ir kokio amžiaus, kiek vedusių, kiek pavienių, kiek našlių ir kiek persiskyrusių vyrų su moterims, kiek ukėsų, kiek turinčių tik pirmas popieras, kiek yra mokančių kalbėti angliškai, o kiek ne, kokius lietuviai darbus dirba ir kur, kiek darbdavių, kiek darbininkų ir kiek dirbančių ant savęs, kiek bedarbių ir kiek mėnesių buvo bedarbo 1909 m., kiek nemokančių rašyt ir skaityt, kiek lietuvių tarp savo savasti, namus ar farmas? kiek atsitarnavusių kariumenėj Amerikoj, kiek kurčių ir kiek neregių.

Bus darytas valdžios kaštais atskiras raportas lietuviams, jeigu bus jų užtektinas skaitlius lietuviais pasidavusių.

Aš manau, kad nėra nieko svarbesnio kaip pažinti pats savę. Taigi čia yra proga pažinti savę kaipo tautą. Bet kad žinios but teisingos ir pilnos, reikia jas visiems suteikti. Daugelis lietuvių drovisi prisipažinti lietuviu. Daugelis bijo pasakyt žodį, manydami, kad užkenks, mano, kad ant jų mokesčius uždės. Nieko panašaus nebus.

Yra du keliai turėti teisingą surašą:

1) Apšviest žmonis; 2) apšviest "enumeratorius" (surašinėtojus).

1) Apšviest žmonis galima: a) per laikraščius (skaito juos gal but ne daugiau kaip 2%), c) per mitingus, draugijose ir per tam tyčia surengtas prakalbas, b) iš sakyklos — lietuviška dvasiškija šiame klausime didžiausią darbą gal nuveikti.

2) Apšviest "enumeratorius" galima tokiu budu, kad įtekmingesni gyventojai savo distrikte pasimatytų su supervisorium savo distrikto ir paimformuotų, kas tai yra Lietuva, kur yra lietuviai, iš kokios gubernijos susideda Lietuva. Priduokit jam žemlapį Lietuvos ir nurodykit straipsnį parašytą apie lietuvius Roman Karuzo, tilpusį "Alumeny Register" ant puslapio 222—229 1909 metų. Pareikalaukit, kad jis išguldytų tai enumeratoriams. Illinojaus 1 distrikte, t. y Chicagoj, tas bus padaryta, bet Illinojus užima tik 4 vietą.

Daugiause lietuvių yra Pennsylvanijos, New Yorko ir Massachuseto valstijose ir todėl lietuviai viršminėtose valstijose turi labiausiai subrusti.

Direktorius Durand savo laiške du kartu sumanė užrašyti lietuvius krašte žinomame kaipo Lietuva.

Idant išvengti vaidų su lenkais už Suvalkų gub., labai pageidaujama, kad per Amerikos laikraščius but atkartota tas, kas buvo aprašyta pernai Lietuvos laikraščiuose, o ypač "Lietuvos Žiniose", kad visi žinotų kur rubėžiai Lietuvos baigiasi, o Lenkijos ir Rusijos prasideda.

Atkartoju. Trumpas laikas susipratimui tarpe savęs, todėl reikia veikti.

Kam iš šio oficijališko pranešimo liko kas ne aišku, aš su mielu noru suteiksiu informacijas.

Kas reikalausit medegos prakalboms statistikos klausime, lyginai be užmokesčio bus prisiunčiama.

Lietuviai gyvenanti kituose distriktuose tą patį gali gaut ofise savo distrikto.

Chicagos ofisas padarė stereoptiškus paveikslus išaiškinimui, ką reiškia statistika, kokią naudą suteikia ir kaip bus renkama statistika šįmet. Kas norės panaudot o ne bus užimtas, malonės, arba per telefoną, ar laišku, ar ypatiškai atsikreipt ant sekančio antrašo:

Mr. J. P, Varkala (Sp. Ag.),
United State Census Bureau
168 W. Adams st.,
Room 406, Chicago, Ill.
Phone: Harrison 4700.

P. S. Kitus laikraščius meldžiu šį straipsnį perspauzdinti.

TAUTYSTĖS IR SOCIJALIZMAS!

Dabar kilo musų laikraščiuose klausimas tautystės ir socijalizmo, ir, kiek duodas matyti tas ištikrųjų lietuvius interesuoja ir tai svarbus klausimas; dėlto aš čia pasiryžau išreikšt savo nuomonę.

Kad, kaip sako Miliauckas 6 num. "Lietuvos" yra socijalistų, kurie iškeikė tautystę ir savo kalbą, tai nedyvai, nes yra ir tokių socijalistų, kurie iškeikė socijalistus ir net socijalizmą (teip padarė keletas sanvaičių atgal L. Grikštas So. Bostone viešai: prakalboj iškeikė visus socijalistus). Teip buvo išpradžios, teip bus iki pabaigės! Teip ir tuli tautiečiai daro. Nors ir yra vidutiniskai apšviesti, ir iš tų pačių tautiečių lietuvių gerai pralobę (tuli karčiamninkai ir krautuvninkai), bet ant savo tautos spiauna kaip Grikštas ant socijalizmo. Argi čia galima kaltint socijalizmą dėltokio Grikšto, arba tautą dėl kokio karčiamninko ar kito jam panašaus? Tiek apie socijalistą ir tautietį, kurie vienas kitą keikia, o abudu toki jau. Bet klausimas, kokią naudą suteikia žmonijai tautystė ir socijalizmas? Čia jau kitas dalykas ir klausimas galbut svarbus, dėlto aš pasistensiu savo nuomenę išreikšti. Jeigu vokiečiai, prancuzai, antglai ir kitos didelės tautos išsižadėtų savo tautos ir kalbos, ir pradėtų kalbėt esperanto ar kokią kita kalba visi, o tik lietuviai laikytusi įsikabinę į savo lietuvišką, tąsyk aš ir spiaučiau ant jų žirgvaikio, tautos, ir kalbos ir glausčiaus po visų priimta raudona ar balta vėliava, nes šlietis prie tokios mažos trimilijoninės tautelės kaip lietuviai nebūtų jokios naudos nei reikalo dėlto, kad vėliau ar anksčiau vis mes butume priversti anose didelėse bangose pražuti.

Bet dabar, prie šiądieninių aplinkybių, lai lietuviai socijalistai leidžia plėtotis lietuviškai kalbai, kaip leidžia vokiečiai vokiškai, arba prancuzai prancuziškai ir kitoms ir su tos kalbos pagelba skelbkime tarpe savo žmonių socijalizmą (ar tik socijalizmą? Red.), kaip daro prancuzai, vokiečiai ir kiti socijalistai. Kad žmonijai daug blėdies atgabena skirtumas tautų, tą gal daugumas ir tautiečių pripažins, bet tai ne lietuvių tautiečių kaltė, tik visokių svietiškų ir dvasiškų despotų, valdonų, kurie griebiasi aršiausių priemonių savo valdžios palikymui. Bet tautas panaikinsime ne jas niekindami ir neišjuokdami terp savęs esdamiesi, jos pados išnyks, kada įvyks tarpe visos žmonijos meilė, vienybė ir laimė t. y. kada įvyks socijalizmas. Ant galo da tiek turiu pasakyti, kad kas nebuvo geras tautietis, tas ne bus geras nei socijalistas, t. y. tautystė, tai yra pirmas žingsnis į socijalizmą.

J. P. Raulinaitis.

Nors čia matyvai silpni, nors nėra tai ganėtinas atsakymas ant Miliaucko pastatytų klausymų, bet šitą raštelį talpiname. Turime ir daugiau, bet kituose motyvai dar silpnesni, todėl kitų ne talpiname. Kiti raštai teipgi nuo socijalistų.

Red.

TVANAS PARYŽIUJE.

Pradėjus mažėti tvanui Paryžiuje, pradžioje vasario mėnesio tapo atidaryti visi tiltai, per upę Seiną; apačioje geležinių tiltų, buvo prisigrudę daug medžių, lentų ir visokių rakandų. Kareiviai, užsirišę virves per pažastis, leidosi į kiekvieną tokią patiltę ir traukė medžius laukan, kiti stovėjo ant tiltų ir tam tikrais busokais, įkirsdami į atplaukiančius medžius, gaudė juos, jei medis didelis, kurio, vienas negali ištraukti, tad prilėgęs antras, įsmeigia savo iltį ir abudu kelia augštin. Pas tulus tiltus ir dabar tebguli prikrauta kruvos sužvejotų medžių ir visokių rakandų.

Sašlavų nebuvo galima išvežti išmiesto, tai sunešė ant tulų tiltų ir mėto į upę, — lai plaukia.

Miesto dalyse, kur nusekė vanduo, atiminėja lieptus, valtis, krauja, viską į vežimus. Gatvės ir namai išrodo nepaprastai ant gatvių riogsojo išgriauti medinei grįstai, vietomis žemė įgriuvusi, toj vietoj akmeniniai trotuarai palinkę, suklypę, kitur riogso "barikados" iš cemento maišų ir žemių ar piešku supilti. Teko matyti daug naminių daiktų, kuriuos, besikraustant iš namų netyčia įmesta į vandenį, jie primirkę tebgulėjo ant gatvių.

Lengva pažinti kuris namas ir kaip augštai buvo apsemtas, nes vanduo paliko žymę apipildamas juos iš apačios.

Nekalbant apie kitų nelaimes, Paryžiuje nuo tvano nukentėjo ypač žiurkės, tų gyvunų galima rasti bemaž kiekvieno namo kelnorėje. Užtvinus, kelnorėms, jos lipo augštin, o dar kiland vandeniui, puolėsi dar augščiau; žmonės kovą turėjo su tais gyvunais. Viename prancuzų laikraštyj rašė, kad vienuose namuose žmogus, užpultas žiurkių, nors ginėsi su lazda ir revolveriu, bet vienok tapo jų sukandžiotas.

Vanduo tulose namų kelnorėse dar tebeguli, dar jo neįstengia išpliumpuoti, bet namų, iš lauko apsemtų jau nėra "L'Hotel de Ville" vandenį pabaigė pliumpuoti 6 vasario.

Mitropolitenai uždaryti, tulų požeminių gelžkelių keliai dar vandenyj, požeminiai keliai po upe Seiną įgriuvę, pirmiusiai reiks skyles užtaisyti, tik tada galės pradėt semti vandenį iš metropoliteno. Seina dabar teip, kaip paprastai budvo savo vagoje, garlaiviai dar nebuvo pradėję vaikščioti, bet pabaigoj pereitos sanvaitės vėl Seinoje vanduo pakilo, įgavo savo spalvą, kokią turėjo laike tvano, bet toli nesiekia seno augštumo, tas aiškiai matoma upės pakrantėse: iki kur buvo vanduo, muras balzganas, nuplautas vandens.

13 d. vasario žmonės buvo susirinkę ant tiltų ir upės pakraščiuos, žiurėjo į vėl pakilusį vandenį.

Sugriautos Paryžiaus gatvės taisomos įgriuvusios vietos apsvertos Naujų nelaimių negirdėti. Buvo draudžiama, gerti nevirintą vandenį, nes jame gali buti ligų perai. Kur sugadyta elektrikos požeminiai vamzdžiai, iš lauko atvedė vielas prie svarbesnių namų, išvadžiota nuo vieno namo prie kito. Vietoj tam tikrų stulpų, priraišiota prie medžių ir prikabinėta prie mūrų. Kaip kokiose gatvėse naktyj tamsu, namuose žiba žvakės arba paprastos liampos.

Nukentėjusiejie nuo tvano tebešelpiami: vyrai ir moterįs su mažais vaikais renkasi į tam tikrus namus, paskirtomis valandomis valgyti.

Tvanas Paryžiuje buvo viniems blėdingu, kitiems naudingu; ypatingai gerai pelnė ir pelno fotografistai: jie pridirbo daugybes atvirų laiškelių ir paveikslų tvano. Buvo galima gauti paveikslus, kaip kas išrodo nuo pradžios tvano iki dabartinio laiko. Tie atviri laiškeliai ir paveikslai pardavinėjami ant gatvių ir krautuvėse, tik seniaus vienas atviras laiškelis prekiavo 10—15 centimų 12 laišk. 1 franką; dabar 1 laišk. 5 cent., 12 laišk. 80—50—30 centimų. Atpigo. Be to, dar tapo parašytos eilės ir atspauzdintos ant tam tikrų lapelių, kuriose liudnai nelaimės Paryžius ir upė Seina apdainuojama. Elgetos ant gatvių dainuoja tą dainą ir pardaviuėja žmonėms; žmonės noriai perka.

Nesitikima, kad vanduo vėl Seinoje pakiltų teip, kad galėtų vėl kenkti Paryžiui, nes dabartiniu laiku gražus oras, skaisčios, giedrios dienos, tartum pavasaryj Lietuvoj. *Z. Ilgunas.*

IR ATEIVIAMS LEISTA BUS GINTIESI.

Iki šiol ateiviai Amerikoj buvo atiduoti ant valios ateivių užveizdos, nuo dabar bent sulaikytiems leista bus pasisamdyti advokatą ir gintiesi. Žinoma, tas ne daug gelbės, nes retas ateivis turi tiek pinigų, kiek Amerikos advokatas reikalauja, bet visgi naujas padavadyms leidžia bent ir ateiviams gintiesi. Jeigu ateivys angliškai ne moka, jis gali vertėjo reikalauti.

Sausio mėnesyj šių metų Amerikon atkako 20242 ateiviai. Per paskutinius septynis mėnesius (iki 1 d. vasario) atkako 473224 ateiviai, tame skaitliuje buvo: 78000 italijonų, 55948 lenkai, 50662 žydai, 36398 vokiečiai, 27276 anglijonai, 20678 skandinavai, 18936 grekai, 17349 airiai, 12390 prancuzų.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS,
501 Brick st., Valparaiso, Ind.

SURAŠYMAS VISŲ SUVIENYTŲ VALSTIJŲ GYVENTOJŲ.

Suvienytose Valstijose daro kas 10 metų abelną surašą visų gyventojų. Šiuosmet teip pat darys tokį surašą. Iki šiol lietuvius užrašinėdavo lenkais arba maskoliais, bet šiuosmet lietuviai, išgirdę, kad juos ir vėl nori krikštyt svetimu vardu, pradėjo purtytis ir reikalauja, kad lietuvius užrašytų lietuviais. Pakol kas tame reikale labiausiai pasidarbavo Chicagos lietuviai: iš šito miesto suskambėjo pirmas žodis lietuvių reikalavimo ir chicagiečiai pirmi išsiuntė specijališką delegaciją Washingtonan apgynimui lietuvystės. Greitu laiku pamatysim, kiek mes laimėsim. Tuom kartu didesnės lietu-

vių organizacijos, kaip ve abudu Susivienyjimai, bandys pagelbėti tame reikale, kiek tik galima. T. M. D. teip pat tuomi interesuojasi ir terp šitų didžiausių organizacijų buk eina susirašinėjimai, kokiu budu geriaus žmonis prie to surašynėjimo priruošus. Mat, jeigu ir gautum lietuviams rubriką, tai visgi iš to nieko neišeitų, jeigu lietuviai nežinotų, kaip elgtis ir pasidavinėtų save kuom kitu, negu lietuviais. Tautiškas Susivienyjimas, Liet. Rymo-Katalikų Susivienyjimas ir T. M. D. skaito arti 20 tukstančių narių ir apie 500 kuopų, todėl visos trįs, susitaikę, galėtų puikiai žmonis prie to priruošti. *Reporteris.*

PRISIRAŠĖ IR UŽSIMOKĖJO,

So. Boston, Mass. 81 kp.: S. Plakevičius, I. Kiškis, J. Žvairaitis, A. Vasiliauckas, K. Laikauckas, M. T. Ceikus, J. Bartašius, M. Matuzevičius. Visi užsimokėjo už 1909 ir 1910 m., o K. Trainavičius tik už 1909 m.

Union City, Conn. 2 kp.: M. Žemantauskas už 1909 ir 1910 m.

New York, N. Y., 43 kp.: D. Klumbis, P. Vitkus, P. Liutkus, A. Bočkus, A. Šarkas, J. Pocius, A. Tiškas — visi už 1909 m.

Du Bois, Pa., 67 kp.: J. Katilius už 1909 ir 1910 m.

Chicago, Ill., 37 kp., P. Paliulioniis.

Forest City, Pa., 82 kp.: A. Rymin, V. Jančaitis, J. Jančaitis, J. Rudaitis, J. Juozapaitis.

Hammond, Ind., nauja 112 kp.: I. Spogis, J. Rumša, A. Linkevičius. Visi už 1909 ir 1910 m.

Grand Rapids, Mich., 58 kp.: S. Šukevičia, J. Čepla, abudu už 1909 ir 1910 m.

Roslyn, Wash., 62 kp.: J. Valančius, K. Paulukaitis, M. Sadauckas, J. Venckus, M. Petraitis.

Des Moines, Iowa, 98 kp.: J. Marijonaitis, T. Žurnauskas, abudu už 1909 ir 1910 m.

Philadelphia, Pa., 102 kp.: vietoj: J. Jaunis, J. Šaukus, J. Šaukus, J. Binkevičia turi buti: J. Garnis, J. Šarkius, J. Šarkius, J. Ginkevičia.

So. Chicago, Ill., 33 kp.: vietoj: S. Jakučiunienė turi buti: S. Jakučiuniutė.

Cleveland, Ohio, pav. P. Petraitis už 1909 ir 1910 m.

Scranton, Pa., pav. S. Uzas už 1909 m.

Allegheny, Pa., pav. J. Virbickas už 1909 ir 1910 m.

Thorp, Wis., 26 kp., P. Volteraitis už 1909 ir 1910 m.

Lawrence, Mass., 7 kp.: B. Čiurlionis, M. Kaledžiutė, J. Žukas, F. Žuravlis.

Chicago, Ill., 28 kp., J. Kuodis.

Montreal, Canada, 38 kp., O. Luobikiutė už 1909 ir 1910 m.

Kensington, Ill., nauja 113 kp., J. Grybas (už 1909 ir 1910 m.). T. Stanaitis, A. Bačevičia.

Waukegan, Ill., 77 kp.: K. Bagdonas, P. Bukšas, J. Juncius, J. Valis, M. Valantukonis. Visi už 1909 ir 1910 m.

V. A. Greičius, T. M. D. sekr.,
28 Stiles Hall,
Valparaiso, Ind.

PATĖMIJIMAI.

Pakol užteks Kudirkos raštų T. M. D. duos juos ir tiems, kurie tik dabar prie T. M. D. prisirašo. Bet kadangi Kudirkos raštai skaitosi tik už 1909 m., tai naujai prisirašiusiejie šiuosmet, įstodami į T. M. D. 1910 ir už 1909 m., turi užsimokėti, žinoma, jeigu nori gauti tuos puikius paveiksluotus raštus. Šiame numerij garsiname ir tokius naujus narius, kurie užsimokėjo tik už 1909 m., pasitikėdami, kad pagal T. M. D. reikalavimus jie užsimokės tuojaus po 60 centų ir už 1910 m. Tą reik padaryti pirma, negu bus kuopoms siųsdinėti Kudirkos raštai. Centro sekretorius, toliaus negarsins tokių, kurie prisirašydami dabar prisiunčia mokestį tik už 1909 m. Kas dabar prisiunčia mokestį 60c., tai ta mokestis skaitosi už 1910 m., o kas nori iš tokių gauti Kud. raštus tai turi prisiųsti 60c. dar ir už 1909 m. T. M. D. šituom daro didelį palengvinimą, kuriuom reik naudotis pakol laikas ir pakol tų raštų užteks. Greitu laiku jų negalima bus gauti ir už $10. 00.

B. K.-B.

Pereitame numeryj T. M. D. skyriaus redaktorius, p. J. Laukis, pasidalino savo įspudžiais iš pir-

(Tasa ant penkto pusl.)

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

tes, ir tt. Nėra abejonės, jog vietų, kuriose atsibudavo šitų pašvęstų gyvulių kultas, buvo daugiau negu mes galime nurodyti. Svarbiausiomis jų yra: garsusis bulius Apis Memfise, šventas dievo Ra bulius, Mnevis Heliopolise ir Oziriso avinas (ar ožys?) Mendese; šventas Bennu, pasakiškas paukštis, buvo garbinamas kaipo Oziriso vėlė; laikyti ją graikų feniksu vargiai tegalima. Ar buvo garbinamas Tot Hermopolise istoriškame laike pavidalę gyvo ibiso, sunku yra pasakyti; teip pat negalima arčiau aprašyti gyvių garbinimo kituose Egypto garduose; vietinės versmės nepaduoda sulyg to jokių nurodymų, o graikiškosios minavoja tik Žemutinio Egypto kultus. Kaipo į žingsnį priekin srityje grynai gyvulinio kulto reikia nurodyti į tai, kaip dievystė skaitėsi stovylos gyventoja su galva gyvulio ir kaip toksai stabas išėjo švento gyvulio vietininku. Bet šituose nebuvo prašalintas grynai gyvulinis kultas ankštoje šito žodžio prasmėje.

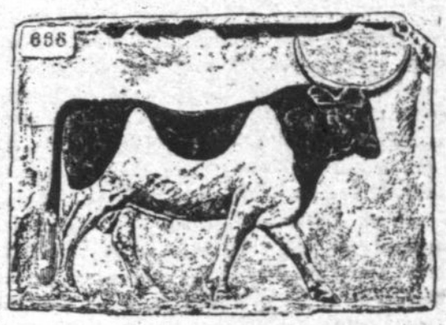

Pav. 18. Šventasis bulius Apis.

Jeigu dabar atsikreipsime į vieną iš dugninių egyptinio tikėjimo elementų, butent, į vietinius kultus, tai užduotė musų bus pilnai aiški: ji bus tame, kad apsipažiuti su atskirais egyptinio panteono dievais jų pirmapradiniuose išvyzdžiuose ir nurodyti pirmapradinę kiekvieno dievo, kulto vietą. Čion mes susitinkame su neišpasakytomis sunkenybėmis, iš kurių pirmiausiai pasirodo versmių stoka, ypatingai sulyg Augštutinio Egypto senesniojo laiko kultų; paskui nemaža kliutim yra tas, kad kuone visi musų tekstai yra sinkretiškosios teologijos atspauda. Dar senesniuose istoriškuose laikuose vietiniai kultai buvo gana išsiplatinę ir pasiekė klestėjimo stovį. Kaip Teile teisingai pastebėjo, negalima teipgi perdaug laukti vietinių kultų nuo tyrinėjimo; jie, žinoma, jokiu budu negali išaiškinti visų egyptiškų dievų, daugumas visgi liekasi neišaiškintu. Čion mes bandysime atskleisti vietinių kultų asmenį ir apsipažinti su to bruzdėjimo priežastimis, kuris iššaukė jų pasidauginimą, ir suteikęs didesnę svarbą vietiniams dievams, pagimdė jų išsiplatinimą perdėm visur.

Vietinis dievas skaitėsi tam tikros vietos šeimininku; jis turėjo savo buklę savo valdybos šventnamyj; garbinimas jo buvo butinas vietinei draugijai; jis buvo gardo ir jo apigardos apgynėju ir globėju ir garbinimas jo skaitėsi neapsieitinu šalies gyventojams. Vienok jo kultas neatmetė garbinimo kitų dieviškų esybių, bet didieji svieto dievai,

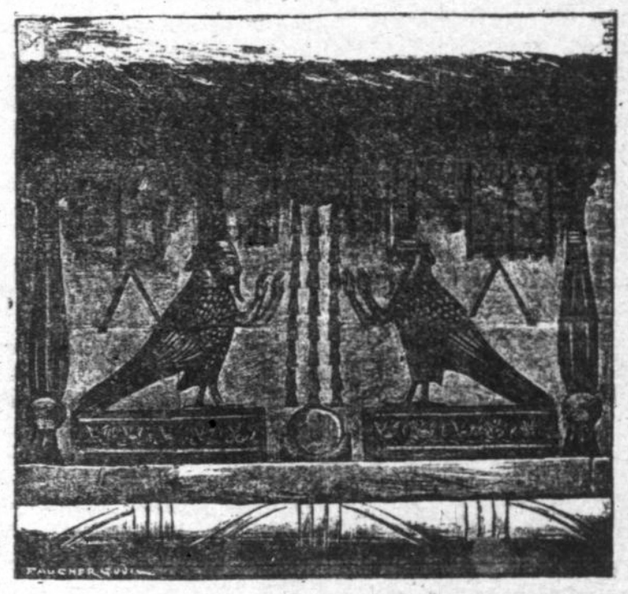

Pav. 19. Šventosios Oziriso ir Horuso vėlės akyvaizdoje saulinio skritulio.

dangaus valdytojai, stovėjo daug toliaus nuo žmonių negu vietinis dievas, šeimininkaująs jų šalyj; jie nereikalavo nuo žmonių su pedantišku aštrumu įsteigto garbinimo, kadangi jie buvo augščiau visako žmogiško ir menki draugijų reikalai bei džiaugsmai mažai juos apėjo. Greta su vietiniu dievu galėjo buti ir kiti dievai, teipgi lošianti tam tikrą rolę vienuose ar kituose gyvenimo dalykuose. Daugumas žinomiausių Egypto dievų buvo ne kuo daugiau, kaip vietiniais vienos ar kitos apygardos dievais, ir tik ilgainiui jų kultas pamaži prasiplatino į visas puses nuo pirmapradinės jų garbinimo vietos.

Suprantamas dalykas, kad su besiplėtimu kokio nors gardo rubežių keitėsi teipgi ir jo dievo buklė; labai gali buti, kad tokie perkeldinėjimai priešistoriškame laike nemaža prisidėjo prie praplatinimo įvairių dievų kulto. Maspero net iš myto apie Horusą stengėsi išvesti nurodymą į perkeldinėjimą šito dievo iš pietų į šiaurę. Gal šituo keliu pasiseks išaiškinti, dėlko kaikurie dievai, kaip Sebek, Tot ir kiti, yra ir Žemutinio ir Augštutinio Egypto vietiniais dievais; dalykas yra tame, kad daugumas Žemutinio Egypto gardų, turbut, buvo įsteigta išeivių iš Augštutinio Egypto gardų, kadangi Nyliaus klonyje kultura, regimai, platinosi, nuo pietų į šiaurę. Aplamai, prie bruzdesnių susinešimų ir ankštesnio susirišimo pirmiaus buvusių savistoviais apskričių bei gardų, visai priderėjo, kad vietiniai dievai kėlėsi drauge su savo garbintojais į kaimyniškus gardus. Paskui juos apsaukdavo dievais gimininga is vietiniam dievui ir tąsyk jau jie turėjo šventnamiuose savo nuosavą kultą, kaipo *deoi synnaoi*. Labai galbut, kad kaimyniški dievai darė tam tikrą įtekmę vienas į kitą, kuri povaliai įėjo į ankštesnį susirišimą. Vietinė teologija dirbo be atvangos suradimui susirišimo pagrindų ir išlyginimui priešingumo; tokiu budu galėjo pasidaryti čielos dievų šeimynos. Teip vadinamų trejybių nereikia laikyti kosmogonišku egyptiško tikėjimo elementų, kaip tą daro Brugsch; teisingesnis yra jau Maspero, kuris jų išaiškinimo ieško kainoje kaimyniškų kultų įtekmėje, povaliai susiliejančių į vieną čielą. Šitos trejybės tankiausiai susideda iš tėvo, motinos ir sunaus, o kartais teipgi, k. a. Elefantine, iš vieno dievo ir dviejų dievų.

Kiekvieno dievo galybė ir svarba, žinoma, priklausė daugiausiai nuo to gardo ar apskričio svarbos, kurio jis skaitėsi vietiniu dievu. Kuomet vienų senovės egyptiškųjų dievų garsas niekuomet neišėjo iš pirmapradinių savo rubežių, ir skaitlius jų garbintojų pažymiai nesidaugino, kiti dievai, priešingai, ačiu politiškai jų gimtinės svarbai įgijo didelį garsą ir buvo visuotiniai garbinami. Suvienytoje viešpatystėje, butinai pirmą vietą užėmė vietinis sostinės dievas; vietinis tojo apskričio dievas, iš kurio paėjo viešpataująs namas, teipgi turėjo didelę garbę. Visose gadynėse karaliai su dideliu atsidavimu rupinosi vietiniais kultais. Šita gi jų rupestis visuomet buvo matuojama politiška ir kulturiška gardų svarba. Pta šventnamis Memfise, Saulės šventnamis Heliopolise, Oziriso šventnamis Abidose ir kitos svarbesnės šalies šventynės niekuomet nebuvo karalių užmirštos; priešingai gi, Ramzesas II, neatsivėdėdamas griovė mažas šventynes, kad gauti parankiau statomąją medžiagą statymui šventnamių garbei savo numylėtų dievų.

Bet ne viena tik politiška kokio nors kulto centro galybė gelbėjo vietinio dievo išaugštėjimui; egyptiškame tikėjime ne kartą buva atsitikimai, kur tikėjimiškas turinys myto ir sujungtos su tula dievyste idėjos suteikdavo jam visai kitoniską reikšmę sulyginant su kitais dievais, tuomi patimi visur prirengant dirvą jo kultui. Sakydami šitą, mes turime omenyj Ozirisą ir jo mytą. Tokiu jau budu saulinis kultas, turėdamas paspirtį heliopoliškosios teologijos pergalinčiai plėtėsi į visas puses ir vietiniai dievai vienas po kitam pamaži tapo sauliniais dievais. Šitas protiškas bruzdumas naujos viešpatystės gadynėje su politiškais veikėjais ir iškėlė tėbiškąjį Amoną — Rą iki laiptui tautiško egyptiško dievo.

Tolygus politiškieji ir tikėjimiškieji faktai vienval veikė vienoj linkmėj ir ypatingai jaisiais galima išaikinti, kaip grynai vietinis kultas gali išsiplatinti visur arba tapti visos šalies kultu, bet skirtinai mes negalime dar pasekti kiekvieno atskiro kulto vystymos eigę ir daug kas liekasi dar tamsiu ir neišaiškinamu.

Vietinis dievas, kuris, be abejonės, savo garbintojų akyse buvo vyriausiu dievu ir visų daiktų sutvertoju, aplamai galėjo buti labai įvairaus pobudžio; tai buvo arba saulinis dievas, panašiai Ancherui, Tumui ir Horusui Edfu'je, arba žemės dievas, kokiais gangreit buvo Set, Amon ir Min, arba Nyliaus dievas, kaip Chnum, Garšei ir Oziris, arba, antgalo, dangaus asminimas, kaip Hator. Kaikurie apskričiai garbino, kaipo savo valdytojas, moteriškas esybes, k. a. Neit, Sechet, Hator. Buvo ir bevardžiai vietiniai dievai, k. a. "tas, ką vakaruose" (Chentamentel). Kaip jau turėjome progą patėmyti, vietiniai kultai, gaila, dar mažai težinomi, ypatingai Augštutinio Egypto. Išskiriant pasaką apie Ozirisą mes nežinome nė vieno tų mytų, kurie, be abejonės, rišosi su daugeliu vietinių dievų. Regis, kad visoki laidojimo arba mirties dievai teipgi priklauso prie vietinių dievų; galima prirodyti, jog kaikuriuose apskričiuose greta su dievu, gardo globėju, buvo Kapenis dievas su savo ypatingu kultu ir kad jis buvo skaitomas priklausančio gardui kapinyno viešpačiu. Prie tokių vietinių laidotuvinių dievų priklauso Sokar Memfise, Chentamentet Abidose, Anubis Siute. Ar buvo ir kitose vietose panašus kapinynų dievai, nežinia, kadangi mes negalime atskirti tikriaus bendrus gyvųjų dievo ir mirusiųjų santikius. Šermeniniai dievai anksti išsivadovo nuo teologiškų sanprotavimų, arba buvo išstumti Oziriso kulto.

Bet vietiniai kultai negali išaiškinti visų egyptiškų dievų formų pradžios; yra visa dievų eilė, kurių negalima priskaitytyti prie jokio tam tikro gardo ar vietos, — jie, turbut, buvo garbinta visame Nyliaus klonyj, nors jie, gal, ir neturėjo ypatingos formos kultų. Tokiais buvo vietos, dangus ir elementų dievai: saulės dievas — Ra, mėnesio — Ach, dangaus — Nut, žemės — Keb ir Nylius — Gapi. Visi šitie dievai, sulyginamai toli stovį nuo žmonių, labai anksti buvo sutapatinti su gimininga is jiems vietiniais dievais, pav., Ra su Horusu, Ach su Totu, Nut su Hatoru, Gapi su Ozirisu ir Garšefu. Žvaigždžių rolę egyptiškos liaudies tikėjime pasakyti labai sunku; teologijoje jų svarba buvo labai didelė ir didesės žvaigždės iš pat pradžių buvo kergiama prie kaikurių svarbiausių dievų. Lygiai teip pat tuli dievai ir demonai, liečiantieji kasdieninį gyvenimą, k. a., piutės ar gimdymo dievės, buvo visuotinai garbinamos. Šituomi užbaigiame abelną egyptiško panteono charakteristiką; dabar pasirupinsime arčiau apsipažinti su svarbiausiais iš atskirų jo atstovų.

Visose gadynėse labiausiai buvo garbinamas Ra, saulės dievas. Vienok šitu vardu jis niekur neturėjo vietinio kulto, nors po kitu vardu tankiai garbino saulę kaipo vietinį

Pav. 20. Numirusis ir jo pati aplaiko anapus kapo duoną ir vandenį priešais dievės Nut mermedį.

dievą. Ra negyveno, kaip ir vietiniai dievai, ant žemės terp savo garbintojų, bet slankiojo po dangų savo eldijoje, rodydamas save dideliu visos gamtos geradėju, gyvasties versme, metų sezonų savininku ir Egypto globėju; žmonės liaupsino, su dėkingumu kreipdami savo veidus į jį. Ra yra šviesa, kuri išsklaido tamsą ir kasdien veda kovą su debesiniu žalčių Apepi; nors vakare tamsybė, tarytum, apima jį, bet ant rytojaus jis vėl su pergale išeina ant dangaus skliauto. Šitas saulės judėjimas ant dangaus padarė didelį įspudį į protus ir tapo išeitiniu taškumytams ir teologiškiems sanprotavimams. Ra labai anksti tapo euhemeristiški pripažintas pirmuoju Egypto karaliumi ir apie jį ir jo istoriją kilo visas pasakų cyklius, kurių tulos nuotraukos pasiekė ir musų laiką. Vienoje jų pasakojama, kaip Izido savo burtais privertė senstantį karalių Ra pasakyti jai savo vardą, idant ji galėtų buti jo dieviškos valdžios sandalyve. Ra buvo įkąsdintas nuodinga gyvate, Izidos sutverta, kuri tolaik nesutiko išvaryti nuodų iš jo kuno, kol jis nepasakė jai savo vardo ir neatidavė Horusui savo akių (saulė ir mėnuo). Kita nuotrauka seka, jog žmonės susiburė prieš Ra dėlto, kad jis paseno; tąsyk Hator buvo siųsta išnaikinti žmonių veislę ir karės dievė Sechet sulyg kelių braidžiojo po užmuštųjų kraują. Bet Ra padarė galą žudynėms, nusprendė gyventi danguje ir įsteigė naują svieto tvarką.

Iš tekstų matyt, jog penktos dinastijos karaliai įsteigė Ra garbei ypatingą kultą nuosavose jo šventynėse, kurių vardai yra išlikę. Ar šitame reikia mums matyti pasistengimą įsteigti vieną valstybišką tikėjimą? Šitam klausimui nėra atsakymo. Paminėtasis kultas buvo neilgai. Ra šventynės, sulyg hieroglyfiškų išreiškimų, turėjo savišką formą: jos buvo keturkampiais trobėsiais su nuožiulnioniis sienomis, augščiau kurių smelkėsi obeliskas. Prie šitų šventynių buvo daugybė kunigų; kartais jose matomai buta teipgi pamaldų Hator ir Horuso garbei. Visose gadynėse obeliskai stovėjo atnašoje garbinimo saulės. Ra labai anksti buvo sutapatintas su vietiniais sauliniais dievais Tumu ir Horusu; priegtam, saulinė teologija, gavusi savo pradžią Heliopolise, turėjo didelę dvasišką galybę visoj šalyj ir

Pav. 21. Horus su vanago galva.

perdirbinėjo savo kalykloj vietinius dievus į saulės dievus. Viena iš paprasčiausių ir prasiplatinusių kombinacijų buvo "Ra-Horns ant abiejų horizontų". Naujos viešpatystės gadynėje Amon-Ra laipsniškai virto svarbiausiu egyptiško panteono dievu.

Keb (žemė) ir Nut (dangus), Šu ir Tefnet yra kosmogoniškieji dievai, neturinti vietinių kultų. Senesnėje gadynėje Keb kartais buvo šermeniniu dievu, bet ilgainiui ji pamaži užleido savo vietą Ozirisui. Nut ilgai laikė myrimų dievės vietą; ji apsireikšdavo numirėliui šventoje stabinėj jam beeinant į mirusių gyvenimą ir apteikdavo jį duona ir vandeniu.

Horus skaitė vienu svarbiausių senovės Egypto dievų, bet išaiškinti arčiau jo pobudį nunai visai negalima. Senesniuose rakštuose ir piramidiniuose parašuose susitinkame jau su įvairiomis Horuso formomis; regimai jis garbinta kaipo saulinis dievas įvairiose vietose. Hor-ur "senesnysis Horus", yra dangaus asmenimu. Sulyg šito supratimo, dangus yra neišpasakomai dideliu veidu, kurio dešinė ir kairėji akis yra saulė ir mėnuo. Sulyg labai primityviškos pažiuros šitas veidas rėmėsi keturiomis kasomis, arba ketu-

Pav. 22. Horus — kudikis ant krokodilių.

riais Horuso sunais: Amsetu, Gapi, Duamutefu ir Kebechsenufu. Tankiausiai sutinkama forma saulės dievo Horuso

(Toliau bus).

M. Konopnicka.

PAGAL ĮSTATYMUS

Vertė Pranas Siulelis

(Tąsa).

— Na tai ji atsitraukė nuo jo!.... Baisu pažiurėt....

— Tai motina! — pridurė kita, linguodama galva.

— Kalė, ne motina!

— Ir kaip mielaširdingiausias Dievas ją ant žemės laiko ir uma mirčia nenubaudžia!

Padusavo dar valandėlę, paskui tai viena, tai kita namo grįžo. Bet, pakeliui, prie pat miesto, tarpu pirmutinės smuklės ir kazarmių, kur kareiviai valė arklius, vėl pataikė ant kokio tai susirinkimo. Ant gatvės, dulkėse, kurias kėlė vežimai, gulėjo jauna mergina.

Vieni kalbėjo, kad ji girta, kiti — kad tokią ligą turi. Auštant, kas ją matęs, kaip prieš kazarmes valkiojosi, kaip karčiamoj gėrė, kaip paskui išbėgo iš jo ir umai apsisukus, parvirto, porą syk pašoko, išsitiesė ir sudrutėjo kaip medis.

Ištikrųjų, gulinti mergina turėjo tamsiai raudoną veidą, putas ant lupų ir užmerktas akis. Kas gailestingas užmetė jai ant veido skepetaitę.

Toj pat valandoj žemsargis vedė Onutę į policiją.

— Manka! — sušuko, žvilgtelėjus į purviną, sudraskytą rausvą šlebę ir kyšančias iš po jos smulkias kojas.

Atsigrįžo, kad dar kartą ją pamatyt, bet žemsargis "ne po tomu dielu" išsiųstas, sudavė merginai į sprandą ir nuvedė toliaus.

Policijoj, didžiojoj salėj buvo tuščia ir tyku. Tik musės birzgė ant apdulkėjusių langų, o mikčiojantis raštininkas, burmistras kedėj atsilošęs, dumė smirdantį papierosą ir mąstė. Buvo pietų laikas, taigi galėjo tą daryti tuo tuosiau. Jis, prieš valandėlę išsiėmęs iš kišeniaus suvalgė dvi dešriukes ir tris bulkas, kuriomis maitinosi, laukdamas burmistro titulo ir geresnių valgių.

Žemsargis ir merginos pribuvimas dar labiau sudrutino gerą raštininko upą. Kaip sau norite, bet šioj valandoj jis buvo čia vienatine augščiausia valdžia. Taigi kuomet Fedorenko, įkišęs galvą į kitą kambarį ir persitikrinęs, kad ten nieko nebuvo, pusbalsiai prasitarė, kad merginą reiks turbut tuomlaik uždaryt.

—Į ka-ka-ka ma-ra-rą ją-ją, — suriko kandidatas į burmistrus, nenorėdamas nustoti vienatinės progos išduoti paliepimą, o kartu pamėgyti rimtumą ir balsą.

Bandymas puikiai nusisekė.

— "Ka-ka-ka" ir "ja-ja-ja" plačiai pasklydo po salę, o Fedorenka pastumė merginą į priemenę.

Raštininkas pasiliko kresėj pats vienas, su išpusta krutine, sutrauktais antakiais ir diktatoriškų gestu, kuriuom ką tik pabėrė ant žemės dėžutę degtukų nuo burmistro stalo.

Toj valandoj durys atsidarė, o ant slenksčio sustojo ponas sekretorius. Raštininkas pašoko ir pradėjo rankioti nuo grindų degtukus.

Ponas sekretorius nedaug ką persikeitė. Tas pats urėdiškas veidas, ta pati geltona ir nesveika spalva, tos pačios ištemptos lupos ir raudoni ratai apie akis.

Įėjo, durimis trenkė ir, ne nepažiurėjęs ant raštininko, keturpėsčio po burmistro stalu, į savo kambarį įėjo.

Žemsargis paskui jį įleido Onutę ir duris uždarė.

Vienoj valandoj jauno valdininko veidas persikeitė iki nepažinimui. Liepsna per jį perbėgo, paskui dėbesys, o paplokščias jo veidas su stora, užriesta nosia, konvulsiškai išsikreipė.

Valandėlę tylėjo ir skaitė ką tai, stovėdamas, užsigrįžęs prie lango. Norėjo, matomai, suvaldyti paprastą jo nerviską judėjimą. Bet tas nesisekė.

— Jo rankos gniaužė popierą, kraštai lupų drebėjo. Pagalios atsisuko prie Onutės ir permetė ją ilgu, ugniniu žvilgėsiu.

— Tai vėl man patekai?.... a?.... — prabilo savo girgždančiu baulsu, primerkdamas degančias akis.

Mergina žiurėjo į žemę.

— Tai perniek tavo pabėgimai?.... a?.... Ir pas ką tu bėgai?.... a?.... Pas numylėtinį bėgai?....

Mergina tylėjo.

— Tai ką?.... Kalbėt nemoki?.... nebylia pasilikai?....

Priėjo labai arti ir pasilenkė prie jos, apipusdamas ją karštu kvėpavimu.

— Tat kalbėk greičiau! Pas numylėtinį bėgai?.... a?.... — kalbėjo pertraukiamu, švilpiančiu, panašum į prislėgtą juoką, balsu.

Mergina žingsnį atgal pasitraukė ir pečiais atsirėmė į duris.

Jis nutvėrė ją už peties ir užkoikė baisiai:

— Stoj, tu.... Čort čia tave davė, kukla tu!.... Čort tave.... Ant laisvės nėnorėjai.... Tai kalėjime numylėtinio nebus.... aš busiu!.... aš!.... aš!....

Parmetė ją ant žemės, lenkė, laužė, jo piršti įsisegė į jos petį, tartum replės. Net pats umai išbalo, o jo prislėgtas balsas perėjo į neišiškų murmėjimą.

— Motina Švenčiausia.... Motina Švenčiausia.... — kuždėjo mergina, suspaudus dantis ant krutinės, o jos akys lakstė po kambarį jieškodamos pagelbos. Umai užpuolikas paleido jos petį, pasipurtė ir pamaži prie lango nuėjo. Valandėlę teip stovėjo, plaukus glostydamas ir vadžiodamas ranka per veidą, tartum norėjo nuvaryti nuo jo pėdsakius savų jausmų; nuspiovė, paskui perėjo kartą per raštinę ir, ne pažiurėjęs į ją, vėl po langu sustojo. Onutė drebėjo, tartum drugio krečiama. Jos akys aptemo, tartum du užgesę angliai, dantys ant danties nepataikė....

— Fedorenko! — pašaukė ponas sekretorius persikeitusiu balsu.

Žemsargis įėjo ir stovėjo išsitiesęs, laukdamas paliepimo.

— Paimt ją ir pasodyt! Bus reikalinga prie bylos — tarė ponas sekretorius, nuo lango neatsigrįždamas.

Fedorenka du pirštu prie kaktos pridėjo ir pastumė merginą prie išėjimo. Kuomet durys paskui juos užsidarė, ponas sekretorius parpuolė ant kresės, primerkė akis ir sunkiai atsiduso. Ant jo veido atsimušė nuilsimo ženklas. Šioj valandoj buvo tai ištikrųjų žmogus vertas pasigailėjimo.

Onutė ėjo priešais žemsargį pamažėli, drebančiais žingsniais, su galva paniurai prie žemės nuleista.

— Nu! nu!.... — šaukė, lipdamas trepais Fedorenko, bet rodėsi, kad ji to negirdi. Ji tarpais visa krupčiodama drebėjo, tartum jai buvo šalta. Raštinėj dar nebuvo pono prezidento, bet jau žmonės rinkosi tarp kurių tvarką darė Mačuskis.

Išsyk merginos akys sužibėjo.

Pasilenkė ji ir kažin ką nuo žemės paėmė pirmiaus, negu žemsargis, kurį Mačuskis vaišino taboka, galėjo tą judėjimą patėmyti. Ji dabar atydžiai žiurėjo į žemę, o pet jos veidą lėkė raudonas gaisras. Vos prie slenksčio daėjo, antru kartu pasilenkė. Fedorenko tuo kart kėlė ranką prie nosies ir merkė akis, rengdamasis prie mandagaus nusičiaudėjimo.

Kuomet mergina iš magistrato išėjo ir į svietą pažiurėjo, pasirodė jai kad visas miestas ugnyje ir kad visam mieste didelis gaisras. Suriko ji išgastingai ir vos nepargriuvo ant Fedorenkos, bet greit atsigavo, gavus nuo jo kumščia į pašonę.

— Na, na, tu, ko?.... — riktelėjo žemsargis. — Pasigėrei?.... Girta?....

Mergina kurčiai sudejavo ir skubiai ėjo toliau.

Teip, pasigėrė ji.... pasigėrė kartumų ir skriaudų.... pasigėrė karčių ašarėlių ir drumsto Vislos vandens....

Žemsargis keikė ir spiaudė. Buvo piktas. Pietų negalėjo valgyti per tą "biaurybę", dargi manė, kad Paseckis, akčyžės raštininkas prie jo pačios sėdi ir kužda jai į ausį. Kuomet pasiekė kalėjimą, stumė ją į kamarėlę, sudavė kumščia per pečius, užtrenkė duris ir nuėjo.

Onutę apėmė tamsybė. Pati nežinodama kokių budu perlipo tą augštą slenkstį, stovėjo valandėlę viduryj aslos apkurtinta, priešais save ištiestomis rankomis. Už valandelės pamatė truputį šviesos, įeinančios per plyšius lentų, kuriomis buvo užkaltas langelis. Paskui apsidairė į pakampes. Nedaug kas čia persikeitė. Tik naują lentą įdėjo į sieną, statinė visiškai sukrito, jos šulai ir lankai gulėjo toj pačioj vietoj. Mergina žiurėjo ant to visko kokiu tai stebėtinai buku žvilgėsiu. Umai pajuto didelį nuilsimą; pakrito ant kampe padėtų šiaudų ir dručiai užmigo.

Teip miegojo porą ar kelias valandas. Pabudus ji jautė visų kaulų gėlimą, smilkiniuose dručiai plakė, o liežuvis ir burna buvo neapsakomai išdžiuvę. Atsisėdo ant šiaudų ir plačiai pravertomis akimis žurėjo į tamsą. Paskutinis spindulis leidžiančiosis saulės įšoko per langučio plyšelį ir kruvinai atsimušė ant sienos. Tuomet mergina, tartum ką tai atsiminus, umai pašoko ir pradėjo ko-tai antyje jieškoti. Pritupė paskui ant žemės, surinko šiaudus į vieną kruvą, kur po siena stovėjo šulai iširusios statinės, pradėjo jąs rupestingai, kryžiavai dėlioti, kaip tą daro kaimiškos bobos, norėdamos užkurt ugnį.

Raudonas saulės spindulys šliaužė per sieną, šviesdamas merginos darbą. Ji pakilo ir nuėjo į kitą kampą, kur buvo skiedros. Surinko jąs, supylė po šulais ir pradėjo sukti į pundelius šiaudus. Tarpais nustodavo, tartum pavargusi ir ilsėjosi sunkiai kvėpuodama. Pagalios, kuomet viską pabaigė, ištraukė iš anėio du, paimtus raštinėj degtukus. Pirmutinis, truputį padegęs, užgeso.

Onutės širdis pradėjo mušti kaip kuju.

— Jėzau.... Jėzau.... Jėzau.... — šnabždėjo pabalusiomis lupomis, degdama kitą degtuką ir kišdama jį po sukrautu laužu.

Ugnis užsiliepsnojo. Mėlynos liepsnukės pradėjo laižyti šiaudus. Mergina giliai atsiduso. Paskui, su dideliu atsargumu pakišusi šiaudų grįžtę po skiedromis, pasilenkė ir pradėjo pusti. Jos veidas, apšviestas didinančiasi liepsna, kaito ir vėl balo. Koks tai kietas, laukinis, nepermaldaujamas ženklas atsimušė ant jos veido.

Saulės spindulys nuslydo nuo sienos ir užgęso.

Ugnis degė greitai, pripildydamas kamaraitę lengvais, mėlynais dumais. Raudona liepsna kilo augštyn, griebdama siubuojančius nuo greitesnio oro judėjimo, vortinklius. Dideli vorai pradėjo bėgioti po sieną, kabanti nuo lubų ilgi šiaudų kamblijai, sukrautų ant lubų viršaus šiaudų, žybtelėdavo mėlynomis kibirkštimis ir užgesdavo. Neužilgo pradėjo spirgėti kamaraitės smaluotos sienos, o pasileidę sakai pradėjo šliaužti ir varvėdami tvertis į gintarinius kamuoliukus.

Tuomet Onutė, pusiau pakilo, pritupė ir žiurėjo į ugnį. Paskui pradėjo linguoti pirmyn ir atgal, tartum gailestingai mastydama, užlaužus ant kelių rankas.

Nenuraminamos jos akys žiurėjo į kokią tai tolimą, tolimą praeitę.... Gal matė savo gimtinį namelį, senuką tėvą, brolį, Petrą.... Umai jos krutinė po storais marškiniais ir lupos sudrebėjo, o iš po nupuolusių blakstienų, išsirito dvi didelės, sunkios ašaros ir nuriedėjo per suvargusį veidą.

Ji atsistojo ir nusitvėrė už krutinės. Tiršti, ėdanti akis dumai pripildė jau visą kamarą. Jos galvoj užė; pribėgo prie langelio, ir veidą rankoms uždengus, ant žemės parvirto....

Toj pat valandoj su triukšmu nuvirto dalis perdegusių lubų; raudona liepsna prasimušė ant kreigo, o ugnis dar labiau įsiliepsnojo, padrutinta šviežio oro įplaukimu. Pusiau užtroškus ir apakinta mergina, dar kartą nuo žemės bandė pakilti, bet jau negalėjo ir parvirto, tartum negyva, palei slenkstį.

Kartu pasigirdo iš lauko išgąstingas riksmas:

— Dega! Dega!....

— Dega! Gaisras!.... Gelbėkite!....

Onutė dar girdėjo, kaip tie riksmai artinosi, kaip išvertė kamaraitės duris, paskui apėmė ją didelis, didelis tykumas....

IX.

Prieš senąjį arsenalą bezdai stebuklingai pražydėjo šį pavasarį. Jų dideli, gražiai aptaisyti ir simetriškai pasodyti krumai, buvo apibarstyti šviesiai lelijinėmis gėlėmis, kurių stiprus, kerėjantis kvepėjimas toli platinosi.

Po jais, žvaigždėtuose ir apvaliuose klombuose, bujojo šviesmėlyni irisai, o tarpu sidabrinio valakiškų žolių žalumo, tirštai kyšojo savo galvutes dideli, aksominiai broliukai. Oras buvo kupinas čiulbėjimo ir gaivinančio vėsumo. Ant išbertų žvyrium takelių jauni kaštanai ir akacijos metė drebančius, lengvus šešėlius. O apiniai, stiebdamiesi augštyn, stengėsi pridengti rudus muro plėtmus, tartum rodančius jo vidurinį supuvimą.

Ant gatvės buvo visiškai tyku; gal but buvo apie ketvirta valandą, kuomet žemi arsenalo vartai, po kurių per abi pusi tęsėsi tie žolynai, sugirgždėjo ant savo senų užkabų ir atsidarė su kurčiu dundėjimu.

Juos atidaręs žemsargis, buvo tai žemas, sudžiuvęs senukas, su baltais kaip pienas usais ir plaukais, dripsenantis plonomis, minkštais pantapliais apautomis, kojomis. Galva jo buvo be kepurės ir tolydžios drebanti, o sprandas, labai išsiputęs, sulenktas triuso ir amžiaus.

Gana sunkiai atidaręs vartus, senelis juose sustojo, vėją nosia patraukė, dirstelėjo į augštį ant skrajojančių baltų debesėlių ir murmtelėjo.

— Šiądien bus gražus oras, kanalje....

Tuomtarpu pasididino kregždžių čirškėjimas, kurios buvo nusilipinę virš pačių vartų lizdą.

Senukas atsigrįžo, pakėlė drebančią galvą ir, pridėjęs ranką prie kaktos, žiurėjo ant lakstančių paukščių.

— Kanalje!.... — murmtelėjo užganėdintas. — Neužilgo išsiperės....

Nudribseno potam pas žolynų tvorą ir plačiai išskėtė plonas, drebančias kojas, o rankas sudėjo į užpakalį ir žingeidžiai žiurėjo į šliaužiojančias kirmėlaites, ypač į iriso šešėlin gryžtantį po kokiai tai ant lysvių nakties kelionei sliekutį.

— Kanalja!.... — sukuždėjo tyliai jis, lengvai kvetodamas, prabaivindamas tuomi savo raukšlėtą, be kraujo veidą.

Tuom tarpu, iš vidurinio kiemo pasigirdo lygaus ėjimo atbalsis; per vartus išėjo keliolika su šautuvais kareivių, sustojusių po tiesiai ir kairei, pasidalinusių į dvi dali. Už valandėlės pasigirdo sunkus skaitlingi žingsniai ir per vartus išėjo išpradžių vyrai, paskui pulkelis moterių. Paskui moteris ėjo dar keletas kareivių, o ant pačio galo jaunas oficierius, su nuogu kardu. Buvo tai varomų į Sibirą prasikaltėlių partija.

Kuomet išėjo, kareiviai juos apsupo ir pradėjo tvarkyti į "pochodą".

Buvo tai nelengvas daiktas. Kaliniai, tartum vaikai, stumdėsi, vaikštinėjo, žiurėjo į šokinėjančius ant gatvės žvirblius, tai gėles, kurių kvepėjimą garsiai traukė į nosis, prie to čiaudėdami, tartum ant komandos. Vienas iš jų darė juokus iš drebančio senuko, prikalbinėdamas jį kartu eiti, kitas juokėsi šlykščiu, idijotišku juoku, negalėdamas, ar nenorėdamas stovėt lygiai eilėj! Kaikurie, jau sustatyti, kreipėsi su "šposais" prie moterių ir vėl gadino tvarką, o koksai tai juokdarys patyčiomis rinko nuo savo veido visa sauja ašaras ir metė ant žemės, verkšlendamas visokiais balsais.

Tik keletas elgėsi ramiai, arba abejotiškai. Oficierius liesas jaunikaitis, keikė, raudonavo, griežė dantimis, bėgiojo nuo vienos kolumnos prie kitos, stengdamasis padaryti tame sumišime tvarką, bet jam tas ilgai nesisekė.

Tuomtarpu tekanti saulė atmušė į namus savo pirmutinius auksinius spindulius. Vienas iš tylinčių kalinių nusiėmė kepurę ir persižegnojo.

Keli tą pat padarė, likusieji nutilo.

Tuomet oficierius užkamanduoja ir visi pasiūdino eiti.

Priešais arsenalą pasiliko tik kiemo šuo, į kurį ilgai žiurėjo vienas iš kalinių ir senis, valandėlę tylėjęs, žiurėdamas į nueinančius kalinius ir kratydamas žila galva; tuomet vienoje iš miesto bažnyčių suskambino ant mišių; senis užsigrįžo ir, kuždėdamas poterius, nudribseno į savo kamaraitę.

Gatvės dar buvo tuščios. Tik kur nekur atsidarydavo girgždanti vartai ir sargas, su šluota rankoje, žiurėjo į kalinius; kur nekur dundėjo vežimai su duona, o skubinančiosi į miestą su pienu moteriškės ėjo po dvi, po tris ir teipgi žiurėjo į juos.

Kaikurie iš kalinių žiurėjo į augštų namų langus, bet langai buvo tamsus ir uždaryti. Kassyk, einant toliau, kaliniai tyko; iš karto dar vienas, tai kitas atsišaukdavo, paskui visus apėmė kaszinkoks užsimąstymas.

Išėjo ant Zjazdo. Priešais juos visa aukšinėse ir rausvose rytų ugnyse ritosi Vislamotina, lengvai raukšlendama augštą savo pavasario vandenį; smulkus narai su plačiai išskėstais sparnais, suduodavo į vandenį savo baltą krutine, umai, žaibo greitumu, tartum sidabrinės vilyčios; ant kito kranto juokėsi, šypsojosi gegužio žalumynai. Kuomet užėjo ant tilto, besitiesiančio prieš juos ilga, tamsia linija savo geležinių virbalų, oficierius mostelėjo kardu, o kareiviai ankščiau apsupo kalinius; saulės paauksinti kareivių durtuvai žybtelėjo čia pat virš jų. Tai viens, tai kits galvą nuleido ir ėjo tylėdami; moters žiurėjo atsigręždamos į užpakalį į aiškiai saulės apšviestus bažnyčių bokštus ir miesto kreigus, dusaudamos ir į krutines mušdamosis. Kelios iš jų tyka verkšleno. Augštas Vislos krantas nuo miesto pusės siubavo baltais dumų kamuoliais, tartum atsisveikindamas juo, o vandeninės kregždės čia čirškėjo, tartum skaitliuodamos ištremtųjų galvas....

Pribuvus kaliniams į "zborną punktą" pasidarė sujudimas. Pirmiausiai juos perskyrė į dvi dali: vyrus nuvedė apkalt, o moteris suvarė į raštinę, kur turėjo buti užrašytos į "kontroliaus" knygą.

Nedaug jų buvo. Apie šešios, ar septynios, visos parėdytos į pilkus kalėjimo kaftonus ir tokius pat audarokus.

Pirmutinė, kurią iš eilės užrašė į knygas, buvo Blakoriutė. Paskutiniai atsitikimai ją žymiai sumenkino. Buvo tai tiktai, tartum, šešėlis tos senobinės, gražios merginos, į kurią teip degė pono sekretoriaus akys. Išdžiuvus jos stovyla atrodė augštesnė ir tiesesnė, pajuodę lupos jau nedengė baltų dantų, ant pageltusios, kaktos buvo gilus randas, tartum nuo umaus, ištempimo minties atgijimo, o didelės, nejudamos blakstienos žiurėjo su išgąsčiu ir kaszinkokiu neapsakomu žiaurumu.

Kuomet oficierius garsiai perskaitė jos pravardę ir mergina iš eilės išėjo ant vidurio aslos, raštininkėlis, dumdamas papierosą, stovėjo ant kito kambario slenksčio; jis umai atsigrįžo ir pažiurėjo jai į akis.

Mergina teipgi umai dirstelėjo į užpakalį, tartum norėdama pabėgti. Laukinės jos akys, su kokiu tai sunkumu įsmeigtos į raštininkėlio veidą, prigeso ir apsitraukė drėgna migla.... Ji nenoroms pakėlė savo rankas prie nukirptų plaukų, apdengtų baltu čepčiuku; ant jos veido atsimušė raudonumai, kur tai iš pat širdies, nuo likučių guyaus kraujo paeinanti. Nuleido ji pajuodusias blakstienas kokiame tai giliame susigėdime ir stovėjo teip, tartum šešėlis, tris kart iš kalėjimo ištrauktas ir dar galintis rausti....

Tuomtarpu, raštininkėlis augštai užrietė nosį išputė veidus ir praėjo pro ją, girgždėdamas blizgančiais kamašais ir leizdamas kamuolį dumų jai į patį veidą, tartum norėdamas parodyti, kad nieko nebijo. Ištikrųjų, kogi turėjo bijoti?....

Onutė stovėjo su nuleista galva, jos lupos drebėjo, o kalėjinė sermėga kilnojosi ant jos alsuojančios krutinės.... Nedrįsta dabar pažiurėti, kuomet praėjo pro ją teip arti, jog vos ją nepastumė, bet pažino jį, teip kaip ir jis ją pažino. Buvo tai ponas Petras, merginos eks-numylėtinis, vasarinėj tužukoj ir nepaisančiai užrištu kaklaraiščiu; ponas Petras, kuriam, pagalios, likimas, sulyg savo teisingumo, sugrąžino "urėdninko" titulą. Tik jau dabar nevaldininkavo, kaip seniau, kokioj ten skylėj, bet pačioje Varšavoje, kur ir ateitis kitokia ir gyvenimas linksmesnis. Po teisybei, buvo jis tik "volnonajomnu", bet tikėjo savo laimės žvaigždei, kuri, kaip iki šiol, visi jam neblogai tarnavo.

Čia pat prie Onutės stovėjo Manka Čerkas, po paskutiniam nuo apsibuvimo pabėgimui, vėl pas Bamblienę sugauta. Neturėjo jau savo rausvos šlebės, bei pusiau atsegtos bliuzės, tik sunkų, pilką andaroką ir didelį kaftoną, po kuriuom dingo jos miklus liemuo ir vos išsivysčius krutinė. Gražus jos plaukai, pasiliko arsenale, o baltas čepčiukas giliai dengė jos kaktą, atidengdamas iš užpakalio auksinius pluoštelius draikiančiusi ant kaklo plaukų. Mergina susikišo rankas į rankoves ir trypė kojomis, tartum negalėdama išstovėti storuose kalėjimo rubuose. Jos sunykusiame veide nesimatė nė gailesčio, nė susigraudinimo. Tik akyse matėsi išgąstis.

— Onute, sesute! — kuždėjo į šale stovinčią Onutę. — Kaip Dievą myliu, tai už viską kalta toji Valerka. Kad ji iš peklos neišeitų!.... Kaip susinešė su tais šnipais, tai jokiu budu negali atsigint. Po visas skyles uostinėjo, kur jautė, kad kas yra. Kad ne ji biaurybė, tai iki šiai dienai bučia pas Bam-

(Toliaus bus).

(Tąsa nuo ketvirto pusl.)

mų trijų tomų Kudirkos raštų. Pripažinta, kad tai ištikro *nepigi* laida (suprask: *nebile kokia*), bet per neapsižiurėjimą, matomai, pasidarė maža klaida kaslink tų tomų didumo. Pasiųsta p. Laukiui dalis raštų buvo *ne užbaigti tomai*, bet tik pirmos dalįs tomų — teip vadinami "sampeliai", kuriuos prisiuntė p. Gabrys. Visi tomai yra didesni, negu buvo p. Laukio parodyta — nebus, rodos, nei vieno tomo mažesnio už 240 puslapių; ketvirtas tomas turi 317 pusl., o šeštas suviršum 400 puslapių. Turės T. M. D. nariai gražaus pasiskaitymo.

Seniaus žadėtas valparaisiečių *Jauniaus vakaras* atsibus tik 3 d. kovo. Mat, šiuom laiku, pasibaigus mokyklos semetrui, daug parankiau sutaisyti iškilmingesnį vakarą. Atminimui to vakaro bus dalynami dykai, kaip ir Chicagoj, Jauniaus paveikslėliai.

Kareitais metais T. M. D. nurengė visą eilę *Kudirkos vakarų*. Siuosmet rengiasi sutaisyti panašius vakarus atminimui Jaunio, bet iki šiolei surengta vos keliose vietose. Priežastimi yra tas, kad Centro Valdyba, užkrauta kitais darbais, negalėjo pritaisyti atsakančios tiems vakarams medžiagos pavydale žinių apie Jaunį. Buvo žadėta atspauzdinti medžiagą visam vakarui, kas butų dideliu palengvinimu kuopose, bet, matyt, stoka laiko sutrukdė visą darbą. Girdėjome, jog Centro Valdyba, apskaičius lėšas tokių spauzdinių ir pamačius, jog reikėtų išduoti tam apie kelias dešimtis doliarių, šįmet susilaikiusi nuo extra išlaidų.

Rekomenduos rengimą sistematiškų vakarų visose kuopose. Teko patirti, jog Centro Valdyba, matydama didelę naudą vakarų, panašių Kudirkos ir Jauniaus vakarams rekomenduos busiančiam trečiam T. M. D. seimui užvesti tokius vakarus reguliariškai kasmetai visose kuopose. Tam tikslui manoma sutverti prie Centro Valdybos tam tikrą "T. M. D. vakarų rengimo komitetą". Pagal reikalą manoma jį padalyti į dvi dali: viena sekcija užsiims prirengimu tiems vakarams medžiagos (čia gal jeis Lit. Komitetas), o antroji sekcija paims į savo rankas gryynai administratyviškąją rengimo vakarų dalį. Toks projektas paeina iš to, jog prie dabartinių išlygų Centro valdyba, turėdama prižiurėti daugybę augančių draugijos reikalų, nespėja visko atlikti. Taigi matyt, kad T. M. D. pradeda ruoštis prie tikro sistematiško darbo, kuris, jeigu bus atliktas gerai, turės atnešti neapsakomą naudą.

T. M. D. ženklai. Iš tikrų šaltinių žinome, kad Centro Valdyba vėl ėmėsi už sutaisymo T. M. D. ženklelių. Buvo bandyta prieš naujus metus atlikti tą darbą Chicagoj, bet galų gale pasirodė, jog ačių apribuotai kainai (negali but brangesni už $1.00), negalima buvo gauti tinkamo darbo. Su naujais metais, užplaukus kitiems darbams, tas dalykas buvo ant laiko atidėtas. Dabar buk darbas bus pavestas vienai firmai netoli New Yorko, su kuria vedasi derybos. T. M. D. rodos pati turės mokėti ar ne po 95c. už ženklelį, teip kad iš to "biznio" jokio neturės. Kaip matyt, tai T. M. D. su ženklelais turi daugiaus "bėdos" negu su išleidimu Kudirkos raštų.

Reporter

IŠ VISUR.

|| Šįmet Vokietijoj apvaikščios 400 metines sukaktuves nuo padirbimo pirmutinio kišeninio laikrodėlio. Tas pirmutinis laikrodėlis rodė 40 val..

|| Mieste Zyskow, netoli Pragos, Čekijoj, patronų dirbtuvėj atsitiko smarki expliozija, kurios vienas darbininkas likosi užmuštas, o daug jų tapo sunkiai sužeistų.

|| Netoli Paryžiaus, Prancuzijoj, parke Saint Cloud yra mažas žemės šmotelis, išviso 2 hektarai neprigulinti nei vienai musų žemės tautai, bet užtai triobelę ir tą žemės šmotelį užlaiko 24 civilizuotos

Imperfect in original

tautos. Triobelėj gi, sulyg sutarimo padaryto 1875 m. laikomi normališki prancuziško sistemo saikai ir svarsčiai. Prižiuri tą viską terptautiška komisija.

|| 24 d. vasario, Nicaraguoj, aplinkinėse Tipitape buvo smarkus mušis revoliucijonierių su prezidento Madriz pajiegoms. Mušis traukėsi dvi dieni, bet pasibaigė visišku sumušimu revoliucijonierių jenerolo Chamorro. Ant mušio laukio krito apie 400 kariautojų. Revoliucijonieriai paliko net savo sužeistuosius, kas rodo, kad jų paimti negalėjo.

|| Ant Prancuzijai prigulinčios salos Guadeloupe nepasisekė sukilusių pliantacijų darbininkų suvaldyti. Susirėmimuose su kariumene 3 darbininkai likosi užmušti. Darbininkai išnaikino daug pliantacijų ir dirbtuvių.

|| Morokko sultonas Mulai Hafig per savo specijališką pasiuntinį pranešė Prancuzijos pasiuntiniui Tangere, buk jo laiškas perduotas Prancuzijos užsienių ministeriui Pichonui, kuriame jis atsisakė užmokėti 12 milijonų dol., buvo be jo žinios suklastuotas. Jis sutinka tuos 12 milijonų dolijarių užmokėti Prancuzijai.

|| Chinų valdžią pagarsino, jog už pabėgimą iš Tibeto lamaistų tikėjimo perdėtinio Dalai Lamos, nuo jo ttima valdžią Tibete. Bėgant jam, jį iki Indijų rubežiui vijo chiniškoji kariumenė, su kurią atsiėjo suriemti jo šailninkams. Jis mat, su lamų pagelba stengėsi Tibete revoliuciją sukelti ir visai nuo Chinų pasiliuosuoti.

|| Už kurstymą prieš rando mokytojus, Rheimso archivyskupui, kardinoluii Lucon teismas uždėjo bausmę 100 dol.

|| Bulgarijoj, ant Turkijos rubežiaus gyventojai pakėlė riaušes. Jų suvaldymui išsiųsta ant rubežiaus kariumenė. Kadangi terp Turkijos ir Bulgarijos yra dabar svarbus nesutikimai, tai sutraukinias bulgariškos kariumenės ant Turkijos rubežiaus pagimdė dar didesnį neužsitikėjimą Bulgarijai Turkijoj.

|| Portugalijoj policija susekė šalininkų respublikos sukalbį prieš karalių. Randui pranešta, jog pasamdytas garlaivys gabena iš Vokietijos ginklus revoliucijonieriams. Visus uostus saugiai daboja policija.

|| Ispanijos ministerių pirmininkas Canalejas gavo nuo karaliaus leidimą, jeigu reikia, paleisti dabartinį parlamentą, apgarsinti dabartinės ministerijos programą ir surengti naujus rinkimus.

|| Maskolijon atkako Bulgarijos karalius su savo ministerių pirmininku ir svečiuojasi pas carą.

|| Pabėgo perdėtinis lamaistų tikėjimo Tibete, Dalai Lama. Jis su tulais žymesniais tibetonais pabėgo į angliską valdybą. Mat Chinų randas į Dalai Lamos sostapilį Lhassą atsiuntė daugiau kareivių, prieš juos tai su savo pasekėjais pabėgo tikėjimo perdėtinis.

|| Ant salos Islandijos, nuo kalno nusirutusi sniego lavina pagriebė tulą žmonių skaitlių ir užmušė 23 ypatas. Kaip Islandijai, kuri turi vos 80000 gyventojų ir gana augštai kulturiškai pakilusių, tai gana didelė nuotrota.

|| Respublikoj Peru, mieste Trujillo, laike perstatymo teatre užgimė gaisras. Besigelbint iš degančios triobos užmušta 50 ypatų.

|| Ant salos Guadeloupe, vidurinėj Amerikoj (ji priguli Prancuzijai) sustreikavo pliantacijų darbininkai. Jie uždegė cukraus pliantacijas, bet turėjo kruviną susirėmimą su ginančiais pliatntacijas kareiviais, kuriame 3 darbininkai likosi nušauti, o daug tapo sužeistų.

|| Amerikos konsuliai Europoj gavo paliepimą surinkti statistiškas žinias apie brangumą gyvenimo Europoj. Gal atsiras koks kon- [illegible] kuris surinks naudingas ži- [illegible]

nias, bet daugumo statistika, be abejonės, bus tokios jau vertės kaip statistiškos žinios suteikiamos Maskolijos valsčių raštininkų.

|| Berlyne susitvėrė inteligentų mokslinčių ir dailininkų organizacija, kuri skaito jau 14000 narių. 27 d. vasario toje organizacijoje turėjo teipgi, susirinkimą ir pakėlė protestą prieš rando sumanytą Prusų seiman rinkimų reformą.

|| Pasigarsinęs šiaurinio žemgalio atradimu, Dr. Cook, su savo motere iš Chili respublikos iškeliavo į Argentiną.

|| Belgijoj daugelis upių išsiliejo per krantus ir pagimdė vėl tvanus. Upės Meuse klonis vandens apsemta. Maochiones au Pont užtvinę vandens užliejo geležies dirbtuvę ir 5000 darbininkų ne teko darbo. Flandrijoj upės Escaul, Lys, Lumbec užliejo didelius laukų plotus. Nuostolius tvanų padarytus skaito jau milijonais frankų.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

PRIEŠ 500 METŲ LAIMĖJO, — DABAR PRAKIŠO.

Lenkų rengiamas 500 metinis Žalgirio (Gruenwaldo) mušio pamnėjimas noroms nenoroms turės jiems buti pusiau gėdulinga ceremonija, nes, primindamas jiems didžiąją ant Žalgirio laukų *senovės pergalę*, turės jiems teip pat priminti ir *šiądieninį skaudų smugį*, kokį jiems uždavė lietuviai, atsisakydami toliaus remti lenkus savo prietelybe. Jeigu iki šiolei lenkai dar vis apie tai abejojo ir turėjo viltį atgaivinti senoviškus su lietuviais ryšius, kurių lietuviai jau nuo seniai nepripažįsta, bet su kuriais lenkai ntuolatai iki nobodumo piršosi, tai dabar ir paskutinis spindulys tos vilties jiems užgeso.

Tas aiškiai pasirodė laike skaitlingo susirinkimo, kuris atsibuvo Chicagoj 27 d. vasario reikale rengimo Žalgirio kovos apvaikščiojimo. Susirinkimas atsibuvo Šv. Jurgio mokyklos svetainėje, dalyvaujant išviso apie 60 ypatų, delegatų nuo įvairių Chicagos lietuviškų draugijų, tautiškų ir bažnytinių. Nekurie pasiuntiniai buvo įgalioti reprezentuoti po kelias draugijas teip,, kad drąsiai galima pasakyti, jog šitame susirinkime ėmė dalyvavimą apie 90% visų Chicagos Dr-jų. Atlikus visus įžengiamuosius formališkumus ir išrinkus pastovų susirinkimams prezidijumą, kas iš pradžių lyg neperslidžiausiai ėjo, imtasi pagalios už pačio reikalo.

Pirmiausiai padėta ant stalo klausimą; ar lietuviai rengs Žalgirio kovos apvaikščiojimą? Šitą klausimą turėjo delegatų susirinkimas išrišti galutinoj formoj.

Po trumpų aiškių prakalbėlių, kurias šiame reikale pasakė kun. Ambrazaitis, B. K. Balevičius, Pocevičius ir kiti, galutinoj formoj venbalsiai nutarta: Paminėjimui Žalgirio kovos surengti pavydale iškilmingo apvaikščiojimo.

Čia iš eilės atkreipta susirinkimo atydą ant to pakvietimo, su kuriuo Chicagos lenkai oficijališkai kreipėsi per "Lietuvą" prie "brolių-lietuvių", kalbindami juos apvaikščioti rengiamąjį jubilėjų kartu su lenkais.

Beskaitant B. K. Balevičiui minėtą lenkų atsišaukimą, davėsi patėmyti nekurių delegatų visai aiškųs nusišypsojimai, kuriuos jie prisilaikydami oficijališko mandagumo stengėsi, matomai, apžeboti. Paskiaus tas pats B. K. Balevičius perskaitė susirinkimui ištrauką iš lenkiškojo laikraščio "Dziennik Chicagoski", kurioj lenkų laikinas komitetas pasigyręs, jog atradęs, kad ant chicagiečių atsišaukimo į visas Chicagos lietuviškas draugijas buvo sufalšuoti nekurių ypatų parašai (ant to atsišaukimo buvo pasirašę: dzekonas M. Kriaučiunas, kun. Ambrazaitis, J. Ilgaudas, S. Marcinkevičius, J. Tananevičius ir B. K. Balevičius), taigi, anot minėto lenkų komiteto tas lietuvių atsišaukimas ne išreiškia abelnos nuomonės lietuvių visuomenės. Kada perskaitė to lenkų komiteto užtikrinimą, kad "owszem bracia-litwini są przychylni łącznemu obchodowi gruenwaldzkiemu" (atpenč. [illegible]

viai yra prielankųs bendram Žalgirio apvaikščiojimui), tai iki šiam laikui užlaikomas serijoziškumas truko ir salė užtraškėjo jau nuo juoko, nuo nuoširdaus delegatų kvatojimo.

Akyvaizdoje tokio prajovo diskusijos pastatytame *pro forma* klausime: "ar apvaikščiosime kartu su lenkais, ar atskyrai", pasirodė bereikalingomis ir vienbalsiai triukšmingai nutarta *neatkreipti ant lenkų jokios atydos, o savo pradėtą darbą varyti savistoviai toliaus.*

Į pastovų susirinkimų vedimo prezidijumą išrinkta: pirmsėdžiu— A. Bijanską, jo padėjėju — Pocevičių, raštininkais—pp. Piaseckį ir Kadzevskį ir iždininku — Jokubaitį. Centralinis komitetas bus išrinktas sekančiame delegatų susirinkime, kuris atsibus toj pačioj vietoj 13 d. kovo, 6 val. vakare. Šiame susirinkime išrinkta preliminarišką komitetą apdirbimui abelno projekto, kokiu budu tą apvaikščiojimą padarius.

Į šitą komitetą įėjo: dzekonas Kriaučiunas, kun. Ambrazaitis ir pp. J. M. Tananevičia, B. K. Balevičius ir J. Kučinskas.

Pirmi keturi dalyvavo susirinkime, kaipo sumanytojai, be specijališkų mandatų. Minėtas komitetas susirinks bėgije šios, ar ateinančios sanvaitės ir žada pakviesti bendran darban daugiaus įtekmingų ir žymesnių ypatų.

Girdėt, kad New Yorke lenkams negeriaus nusisekė. Žingeidu ar lenkai ilgai dar loš ponašias komedijos, ar lauks,kol jiems, tikrai lietuviai išvesti iš kantrybės užgiedojo: "Za Niemen het precz",

D—as.

Draamtiškas Ratelis L. S. S., 27 d. vasario, Hull House teatre vaidino Pilėnų Kunigaikštį. Šis veikalas—tragedija 5 veiksm., yra p. M. Siaulėniškio sudramatizavimu įžymios Kraševskio apysakos "Kunigas". Dramatizavimas pusėtinai nutikęs, veiksmai tinkančiai išreiškia apysaką, nors ne visiškai pilnai. Apleista pora svarbesnių scenų, k. a.: Margio pabėgimas nuo kryžeivių ir Margio vestuvių ceremonijos, giesmės ir tolygus dalykai.

Pirma veikmė: Margio, susipažinus su Rymu, lietuviu-patrijotu-kryžeiviu, nerymastavimas. Antra veikmė: Margio susipažinimas su Laimute, atvirtimas prie lietuvio kryžeiviams parsidavusio Svento ir Margio, Rymo ir Svento prisieka sugryžti Lietuvon ir atkeršyti kryžeiviams už Lietuvai padarytas skriaudas. Trečia veikmė: sugautus ties aukuru Margį, Rymą, Šventą ir Laimutę lietuvių kunigai, vaidylos, nori paaukauti gyvais permaldavimui dievų, bet laiku pribuvusi Rėda, Pilėnų kunigaikštienė, juos išliuosavo pažinusi jauname vokietyje savo sunų Margį, penkiolika metų atgal nuo jos vokiečių pavogtą. Nors tas protingai padaryta, bet dievas Perkunas užsirustina už atėmimą pažadėtų aukų ir baudžia. Ketvirta veikmė: Pilėnuose, po Margio sutuoktuvių ir jo likimo Pilėnų kunigaikščių, gertuvės. Vėliaus kryžeivių pasiuntiniai įėję nori prikalbinti Margį savo pusėn, bet Margis juos išniekina ir apšaukia jiems karą. Penkta veikmė: apsiautimas kryžeiviais Pilėnų. Lietuviai kaip liutai kovoja su užpuolikais, bet esant jų nesulyginamai menkesnėms spėkoms, jie nuolatai mažėjo, kryžeiviai įsiveržia į pilį ir viską naikina. Lietuviai matydami nejveiksią, pats nusižudo. Margis nužudo savo mielą Laimutę, ir ant galo pats save. Kryžeivių vadas išgarbina lietuvių narsą ir meilę savo tėvynės ir nuspredžia neiti toliaus naikinti Lietuvą.

Artistais-mylėtojais buvo sekančios ypatos: Rėda — M. Dundulienė; Margis — Briedis; Laimutė — A. Velykiutė-Žagarienė; Rymas — J. Sankunas, Šventas — B. Vaitiekunas; Rauba — K. Čiuras; Krivė — J. Girijotas; Merunas — S. Danta; Puiklė — O. Čepaičiutė; Birželė — A. Žemaičiutė; Bernardas — M. Kazėnas; Silvestras — J. Levanas.

Lošimą, kaip ir kitais kartais, Dramtiškas Ratelis atliko gana gerai. Pažymėtina gabumai kelių artistų, k. a.: Briedžio, Dundulienės, Vaitiekuno, Velykiutės-Žagarienės ir Sankuno. Tikrai linkamais ir gerai atlošusiais yra Briedis, Dun- [illegible] Vaitiekunas; šiems

trims negalima nurodyti jokią reikalaujančią mėnesino klaidą. Vel.-Žagarienė atliko užduotį neblogai, bet ji netiko tai rolei, nes jos balbos tonas nebuvo tiek žavinantis, kiek ten reikėjo. Jos žemas tonas galėtų tikti Lady Macbetė (Shakespareo tragedijoje), rolei daugiaus, negu kokiai meiliškai, nekaltai rolei. Blogiausiai atliko roles kaikurie kareivia ir Krivė su vaidylomis. Šie pastariejie labai mažai buvo apsipažinę su savo rolės žodžiais. Savo išveizdomis geriausiai tiko principališki lošėjai Briedis, Dundulienė, Vaitiekunas ir neblogai Vel.-Žagarienė ir Sankunas, teipgi Girijotas.

Kadangi minėtoji tragedija dar yra gana sunki musų silpnai scenai, tai lošėjams mažai ką galima užmesti, ypač jog kaskartas, jei tik reikalaujama daugiaus ypatų, terp gabesnių pakliuva nevienas dar pirmu kartu randantysis ant scenos ,todėl šį-tą viens-kits pagadina ir užkenkia gabesniemsiems.

Kaip ten nebuk, bet publiką pagirti negalima. Kaip ten nebutų atlošta, bet visgi iš tokių liudnų, apgailėtinų prietiklų ir senovės priminimų nėra ko juoktis. Tuomtarpu nevienas pasigyręs "ganėtinai prisijuokęs". Iš ko juoktis? Jeigu lipant trepajs, arba bėgant lošėjas kiek užkliuvo, tai jau tas labai juokinga? Tia juk yra amatoriai ne "žvaigždės". Kartą Chicagos didžiajame teatre, Auditoriume, atsilankiau ant Muzikališkos Kolegijos artistų perstatomos operos "Fausto". Svarbioje, Margaritos ir Fausto besimeilavimo scenoje, išeina iš už scenos vienas aktorius ir eina sau per estradą, tik žvilgt, kad jis ant atviros scenos, kaip nors atgal! Po valandėlei ir vėl tas pats, bet jau šį kartą du—vienas paskui kitą. Vienas, norėdamas pasitaisyti, paėmė nuo estrados sėdynę ir nusinešė, mat buk jis ėjęs ją paimt. Bet ant jo nelaimės Faustui reikiant prisėsti, tas turėjo atsinešti tą sėdynę atgal. Tas juokinga, vienok niekas nesijuokė, jei bent prasišypsojo. Tas atsitiko didžiausiame Chicagos teatre ir per visą metą mokinusiemsiems lošėjams.

Ratelio perstatymuose nieko tolygaus netapo kada nors patėmyta.

Geriausiai nusisekė 4-toji scena. Penktoji irgi gana gerai, bet reikalingas sujudimas ir triukšmas nebuvo ganėtinas. Jeigu pilis degė, jos sienas buomais mušė, ardė, rėkė ir tt., tai turėjo buti didelis triukšmas, o perstatyme nieko tokio nebuvo girdėti. Kovotojai turėjo buti sumišę, vos nepakvaišę. Turėjo visur spindėti gaisras. Kunigai turėjo nuolatai maldauti, raginti kariautojus. Kunigai, tiesiai sakant, buvo netikę nuo kojų apačios iki galvos viršaus; jų drabužiai buvo biaurys, elgimasis tokspat. Paskutinėj scenoj, sumišime, išskiriant Krivę, vaideliotai lošė tartum burleskoje.

Margio nusižudymas nesuprantamai išėjo: ar jį kryžeivis nužudė, ar jis pats, negalima buvo sumanyti. Ištikrųjų — jis pats turėjo nusižudyti be priešų pagelbos.

Jonas Viskas.

Knygynan Lithuanian Kliubo atsilankė nuo 23 d. sausio iki 23 d. vasario 151 ypata. 61 ypata naujai atsilankė, pirmą sykį skaityklon. Knygas, kaip ir pirmiaus, ima daugiausiai moksliškas. Laikraščiai iš Lietuvos ateina šie: "Rygos Garsas", "Viltis", "Litwa", "Lietuvos Žinios" ir "Lietuvos Ukininkas".

Dešimtą "Aušros" prelekciją, temoj Chemija, surengtą, Dr. Matulaičio, skaitys studentas K. Gugis, 6 d. kovo, 1910 m., Lithuanian Club svetainėje, 3149 So. Halsted st. Pradžia 3 val. po pietų. Įžanga 10c. ypatai.

Ant Town of Lake, svetainėj University of Chicago Settlement, 4630 Gross ave, arti kertės 47 str. ir Ashland ave., 6 d. kovo 1910 m., bus Trečia "Aušros" prelekcija, temoj Haleyo kometa (žvaigždė su vuodega, kuri šįmet bus matoma). Skaitys J. Ilgaudas.

Chicagos miesto dalyj terp 46 str. ir Wentworth ave gyvena ir lietuviai; šeimynų bus apie 60, o pavienių daug daugiau. Darbų yra visokių, bet uždarbiai negeriausi. Apie lietuvių besidarbaviną ant tautiškos dirvos nieko ne girdėt, visi jie miega, o iš miego nieks jų kelti nesistengia. Liuosą laiką praleidžia kokioj lietuviškoj karčiamoj, kokių čia kelios yra. Buvo susitvėrusi ir draugijėlė, bet ne ilgai gyvavo.

J. Samas.

20 d. vasario vakarinėj Chicagos dalyj, Aušros Vartų parapijos salėj buvo lietuviškų draugijų susirinkimas, kurin pribuvo ir kun. Ambrazaitis. Pribuvo susirinkiman daug žmonių lygiai vyriškių, kaip ir moterų ir merginų. Susirinkimą atidarė Urbikas. Susirinkimo pirmininku tapo išrinktas parapijonų tas pats Urbikas, o raštininku jis sau išsirinko Norvaišą. Pirmsėdis pirmiausia susirinkusiams priminė, jog ant pereito susirinkimo buvo išrinktas komitetas perstatyti archivyskupui kilusius parapijoj nesutikimus. Kad parapijonai nori, kad mokykloj vaikus mokytų minyškos, kunigas gi jų nenori; jis pasamdė mergaitę, kurios parapijonai nenori. Komitetui archivyskupas teipgi paaiškino, jog ir jis dabar neturi lietuviškai mokyklai seserų; liepė palaukti iki rugsėjo mėnesio. Tą patvirtino ir Simonas Piliackas buvęs su komitetu pas archivyskupą. Paskui kalbėjo viena moteris. Ji smarkiai užsipuolė ant kunigo Ambrazaičio, kad, jis už kviteles ima po 6 dol. Buvo ir daugiau kalbėtojų peikusių kunigą. Toliaus pirmininkas pasakė, jog komitetas prašė archivyskupo duoti kitą kunigą; aiškino neteisingumą pereitų metų parapijos atskaitų. Archivyskupas žadėjo pavesti tą dalyką ištirti dzekonui kunigui Kriaučiunui. Kito kunigo neturįs, tai duoti negali. Paskui kalbėjo vienas iš sutvertojų parapijos, Jaukštas, kuris teipgi peikė kunigą. Ypač smarkiai užsipuolė ant kunigo P. Bobelis. Jis norėjo daugiaus kalbėti, bet susirinkusiems ir to pakako, kitiems jau neleido kalbėti, nes ir to, kas pasakyta, matyt, pakako. Paskui pirmsėdis dar aiškino, jog dzekonui sugrįžus iš Washingtono, bus vėl sušauktas parapijos susirinkimas.

Šitoj miesto dalyj lietuviai ne atsižymi nei apšvietimu, nematyt nei jų tautiškų darbų, vyrai užsiima kazyravimu ir girtuokliavimu; netruksta čia nei peštynių.

Apšviestas Socijalistas.

NAUJI RAŠTAI.

Zumaitys Vasere 22 1910. Kunigas Urbonas Turi Tytula Mysyos, Isz Pyrmos statuos Apasztalu.

Tai šiukšlės, kokių net pas Amerikos lietuvius mažai buvo; tokioms buvo savo laike "Griausmas". Mat viš atsiranda žmonės, kuriems rodosi, kad leidimui ir rėdymui laikraščio ne jokio mokslo nereikia, pakanka mokėti raides pakrevezioti ir to pakanka žmonių kvailinimui. Jeigu jau nesuprantantis, kam laikraštis leidžiamas, leistų panašias šiukšles, tai dar nereiktų stebėtiesi; nuo vadinančio save kunigu p. Urbono galima geresnio supratimo ir daugiau doros tikėtiesi. Pasakyta, kad: "Zunaitys Kasztu ant metu $1.50". Apie rašto ženklus redaktorius, matyt menką turi supratimą, ne geresnis jo matyt ir pažinimas gramatikos, lietuviškos kalbos ir logikos. Kokią kalbą vartoja kunigas Urbonas, rodo štai. kad ir šita trumpa ištrauka: "Skaityk Zemajty, Zenajtis bus, dydesnis dorielu by kur a szimti, buk skaititoju Zunaicze, busi mandresnis (labai abejotina. Red.), ir žynosi daugeus!

Sveikata "Lietuvos Ukininko" priedas. Dr. K. Grinius. Nuomarius. 8 pusl.

Čia yra aprašymas, kaip apsireiškia nuomarius, jo priežastys ir kaip gelbėti nuomarininkus.

APGARSINIMAI.

SUNKI BAUSMĖ.

Chicagos likiernamių prezidentas buvo nubaustas dešimčia mėnesių kalėjimo ir bauda $200.00, už pilstymą savotiškais gėralais bonkas, prigulinčaiis gerai žinomiems likierių dirbėjams, turintiems savo "trade-mark". Tas turi buti visiems persergėjimu. Mes girdėjome, jog nekurie verteivos turi įproti pripildyt pagarsėjusio Trinerio Amerikoniško Kartaus Vyno Elixiro bonkas su netikusiais skystimais, kad apgauti savo pirkėjus ir padidinti sau pelną. "Tautiška pirklybos ženklų apsaugojimo sąjunga" neužilgio apsirupins apie tokius dalykus. Kaip teisėjas Walker pasakė, — toki elgimaisi yra didesnė niekystė už plėšimą, nes sergantis, vieton gydučlių, gauna netikusį arba net pavojingą gėrąlą. Mes meldžiame žmones saugotis, kad perkant Trinerio Amerikoniško Kartaus Vyno Elixirą gauti tikrą, kuris yra gerai žinoma gyduole nuo visokių skilvio, vidurių, kraujo ir nervų nesveikumų. Aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugyščių reikalai.

Lietuvių Ratelio Skaitykla

3149 So. Halsted St.

Buvę atdarą:

Utarninkais nuo 7 iki 9 val. vakare.
Ketvergais nuo 7 iki 9 val. vakare.
Subatomis nuo 7 iki 10 val. vakare.
Nedėliomis nuo 3 iki 6 po pietų.

Skaityklos Užveizda.

CHICAGOS IR APLINKINIŲ MIESTELIŲ DRAUGYSČIŲ ATYDAI!

Pranešame visoms Draugystėms, Kliubams ir Dramatiškiems Ratelíams, jog Lietuvių Jaunimo Ratelis statys ant scenos "Živilę", 3-čią d. balandžio, šių metų, West Side Auditoriume. Taigi meldžiame nerengti viršminėtoje dienoje jokių vakarų, kad neužkenkti musų darbui.

Lietuvių Jaunimo Ratelis.

TEATRAS.

Chicago, 81mos kuopos L. S. S., triusu Vyrų Choro, bus perstatyta pirmu kartu Chicagoj trijų veiksmų drama *"Kas Nuveikė?"* nedėlioj 6 d. kovo (March) 1910 m., Hull House Teatre, kampas Halsted ir Polk gatv. Pradžia 7½ val. vak. Tikietų kainos 50c., 35c. ir 25c. Veikalas yra gražus ir graudingas, parodantis darbininkų gyvenimą, vargus ir nelaimes. Todėl geistina, kad musų visuomenė nepraleistų šitos progos, bet atsilankytų kuoskaitlingiausiai, nes pilnai bus užganėdinta. Be to bus dar 81mos kp. Vyrų Choro dainos. Choras yra gerai išsilavinęs keliatą naujų, gražių dainelių, kurių melodija suteiks kiekvienam smagumą. Teipgi bus dekliamacijos ir monologai.

81mos kuopos Vyrų Choras.

Latvių Vakaras.

A. Latvių S. D. Federacija, Chicagos Sekcija, surengia subatoje 5 d. kovo (March), 1910 m., 8 val. vakare, *Pulaskio svetainėje*, ant 18 gatv. ir Ashlad ave, kerčios,

HUMORISTIŠKĄ, SATIRIŠKĄ, LITERATIŠKĄ VAKARĄ.

Malonial užkviečiame kiekvieną draugą ir draugę atsilankyti ant šito vakaro, o kiekvienas busite užganėdintas. Su guodone

Komitetas.

WESTVILLE, ILL.

Narial prigulinti prie Nekalto Prasidėjimo Panelės Švenčiausios, Westville, Ill., bukite malonųs paduoti draugijai savo teisingą adresą, nes yra atspausdintos naujos konstitucijos ir daug yra naujų nutarimų. Malonėtumėm, kad pasiskaitytumėt visi ir žinotumėt savo įstatus. Mes kiekvienam prisiųsime žinodami adresus. Sekretorius,

Pranciškus Szilinskis

Pox 489, Westville, Ill.

Pajieškojimai.

Pajieškau Uršulės Terleckaitės; Kauno gub., Raseinių pav., iš Pabutkalnės sodos; 5 metai Amerikoj; pirmiaus gyveno Baltimore, Md., o dabar nežinia kur dingo. Meldžiu atsišaukti adresu:

Ant. Terlickis
4545 Hermitage ave., Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio dukters Lodvelės Barkaitės; paeina iš Kauno gub., Telšių pav., Ilakių parap., Vizunčių sodos. Mano adresas:

Steponas Bartkus
620 W. 14 St., Chicago, Ill.

Aš Juozapas Aleksius pajieškau savo dviejų kumų Juozapo Aleksiaus ir Ignaco Jurevičios; pirmas pernai metą atvažiavo į Ameriką antrą kartą, o antras keturi metai kaip Amerikoje. Abu paeina iš Kauno gub., Telšių pav. Todėl, Jeigu kartais kas žinotumėt apie juos, kur jie gyvena, ar jie patys ar kas kitas, širdingai meldžiu duoti man žinią apie juos sekančių adresu:

M. Juozapas Aleksius
917 — 33rd st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugo Vincento Budriko; angliškai pasidavęs William J. Brown. Pirmiaus gyveno Newarke; iš ten išvažiavo pereitą liepos mėnesį. Turiu svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

L. Vanagas
94 Warwick st., Newark, N. J.

Pajieškau savo pusbrolio Antano Tulaucko; paeina iš Suvalkų rėdybos, Starapolės pav., Garliavos gmino ir parap., Padainupio kaimo; 2 metai atgal gyveno Dayton, O. Dabar nežinau kur išvažiavo. Meldžiu atsišaukti adresu:

J. Tulauckas
215 Bell st., Mc Kees Rocks, Pa.

Pajieškau Mikolo Galauso ir Jono Bale, kurie 22 gruodžio, 1909 m., išvažiavo iš Seattle, Wash., į Chicagą. Maloningai prašau atsišaukti adresu:

John Dwarsh
P. O. Box 40, Lowell, Wash.

Aš Antanas Abramaitis pajieškau savo draugo Andriaus Ciakavičiaus; Suvalkų gub., Poderiškių kaimo. Meldžiu atsišaukti antrašu:

Mr. Anthony Abramovičia
[illegible] North st. [illegible]

Aš Adomas Jeruksunas pajieškau savo draugo Motiejaus Urbano; apie trys metai atgal gyveno Škotijoj, o dabar nežinau kur jis yra. Jis paeina iš Kauno gub., Naumiesčio vol. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Mr. Adomas Jeruksunas
P. O. Box 853, Thomsonville, Conn.

Aš Kazimieras Sabas pajieškau Amilijaus Jatulčios, arba Sabatčios; Kauno gub., Panevėžio pav., Linkavos par., Gaižunų sodžiaus. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Mr. Chas. Sabas.
L. Box 156, Thomas, W. Va.

Jonas Kairis pajieškau savo pusbrolių Jono Šarno, Jono Kairio ir Petro Rupleno. Visi Kauno gub., Panevėžio pav., Biržių par. Turiu pas juos svarbų reikalą. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Jonas Kairis
67 Madison ave., Pittsfield, Mass.

Pajieškau savo draugų Jono ir Jurgio Pasierpekių; prieš du metus gyveno Jersey City, N. J. Jurgis buvo atvažiavęs į Minnesotos valst. Meldžiu atsišaukti antrašu:

Anton Lobik
108 — 39th ave., W. Duluth, Minn.

Pajieškau savo brolio Juozapo Vosyliaus, Vabalninkų par., Kauno gub.; 3 metai kaip išvažiavo iš Bostono į Chicagą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Longinas Vosylius
101 Oak st., Lawrence, Mass.

Pajieškau savo tėvo Kazimiero Usaičios; Kauno gub., Panevėžio pav., Vabalninkų par., Riomeikių sodos; 13 metų Amerikoj; pirmiaus gyveno Mineapolyj; 6 metai kaip nuo jo negavom žinios Lietuvoj. Dabar atvažiavus Amerikon Petronėlė Usaičiutė, pajieškau savo tėvo, malonėdama per jį patį ar ką kitą apie jį gauti žinią. Adresas:

Petronela Usaičiutė
121 Lowell st., Lawrence, Mass.

Pajieškau savo brolio Juozapo Vicikos; paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Vabalninkų par., žiugaiaukių kaimo; 7 metai Amerikoje; pirmiaus gyveno Bostone, Mass.; 5 metai kaip išvažiavo nežinia kur; girdėjau, jog buvo Chicagoj. Pajieško jo tikra sesuo Ona Vicikiutė, po vyrui Šešelkienė. Yra svarbių reikalu. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Ona V. Šešelkienė
121 Lowell st., Lawrence, Mass.

Pajieškau savo pusbrolio W. Stone; pirmaius gyveno Chicagoj, o dabar nežinau kur. Meldžiu atsišaukti adresu:

Mr. Joe. Mockaitis
R. F. D. 2. Box 23, Harrisburg, Ill.

Pajieškau savo draugo Aleksandro Karpavičiaus; Suvalkų gub., Marijampolės pav., Narto kaimo. Meldžiu atsišaukti adresu:

V. Raslavičius
Box 8, Wendel, Pa., Westmorland, Pa.

Pajieškau savo pusbrolio Antano Varno; paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Ramygalos vol., Juodžių sodos. Apie 5 metai Amerikoj, ženotas, su pačia ir vaikais. Pirmiaus gyveno Baltimorėj, Md., o dabar nežinau kur. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Stanislovas ir Jonas Seniškevičiai
54 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

Aš Ramanolus Prieskienis pajieškau Igno Jasionies; paeina iš Vangelionių sodžiaus, Vilniaus gub., Trakų pav., Nemunaičio par. Apie 14 metų Amerikoj; pirmiaus gyveno Pittsburge, Pa., o dabar nežinau kur jis yra; jis mano pusbrolis. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Romancius Prieskienis
P. O. Box 73, Palatko, Mich.

Pajieškau Bronislavo Agulio, Kauno gub., Panevėžio pav., 7 metai Amerikoje, atvažiavo į Pickoke, Pa.; gyveno 4 metus Chicagoj; 25 m. senumo, 5 pėdų ir 9 col. augščio; plaukai juosvai geltoni. Kas prisiųs jo adresą, tas gau $15.00.

Petras Varcunas
3252 So. Morgan st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Leono Yukopkos; Kauno gub., Ukmergės apsk., Simonių par., Sokonun kaimo, Keturi metai kaip iš Lietuvos; pirmiaus gyveno Rochester, Conn., potam Montreal, Canada, o iš čia išvažiavo į Bostoną. Dabar nežinau kur jis. Jis pats ar kas kitas malonė duoti žinią adresu:

Kazimieras Yukopko
545 Ambrois st., Montreal, Canada.

Pajieškau merginos apsivedimui, ne jaunesnės 26 metų ir ne senesnės 36 metų, mylinčios ukininkystę, paeinančios iš Kauno gub., Panevėžio pavieto, Pušalotų par. Gali atsišaukti ir jaunesnė. Aš paeinu iš Dieglėnų sodos. Platesnės žinios gaunamos per laišką.

Mr. R. P. Mainieris
P. O. Box 226, Marissa, Ill.

Pajieškau Zopijos Ivinskienės, po tėvais Gotautaitės, kuri apie 5 mėnuo prasišalino nuo savo vyro. Ji yra vidutinio ugio, geltonais plaukais, kalba lietuviškai, angliškai ir lenkiškai; turi 13 mėnesių sunų. Ji išvažiavo su kitu vyru Antanu Černiausku; jis yra vidutinio ugio, juodplaukis, apie 35 metų senumo, grajyna ant klarnetos, kalba tik lietuviškai ir lenkiškai. Jeigu kas apie juodu žinotumet, meldžiu man pranešti, už ką busiu labai dėkingas. Aš Leonas prašau savo Brolienės parsiųsk mano pinigus $11.00, adresu:

Leonas Ivinskas
4300 So. Wood st., Chicago, Ill.

Aš Vincas Muraška pajieškau Seliamono Matulaičio iš kalmo Ambrosų, Pilviškių parap., Suvalkų gub. Meldžiu atsišaukti antrašu:

Vincas Muraška
530 Graham ave., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau savo dėdės Juozo Kibo; Suvalkų gub.; jau daug metų Amerikoj; norėčiau su juo susižinoti. Jis pats ar kas kitas malonės duoti [illegible] adresu:

Mr. Joseph Szugzda
[illegible] New Canaan, [illegible]

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA AMERIKOJE

3252 SOUTH HA STED STREET, Kampas 33čios, CHICAGO, ILL.

A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

ŠITA BANKA skolina žmonėms pinigus pirkimui namų ir lotų mieste Chicagos nuo mažiausios iki didžiausios sumos. Jeigu perki namą ar lotą, o neturi visų pinigų, ateik pas mus, o mes tau juos paskolinsime už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių.

ŠITA BANKA taipgi priima užčėdyjimui pinigus nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir moka depozitoriams 3% metams.

ŠITA BANKA taipgi parsamdo žmonėms skryneles (Boxes) pasidėjimui pinigų už $3.00 metams. Šios skrynelės taip yra apsaugotos, kad prie jų nė ugnis nė vagis negali priljsti.

ŠITA BANKA parduoda namus ir lotus lengvais išmokėjimais. Jei nori pirkti namą ar lotą mieste Chicago, ateik pas mus, o mes tau surasime tą ką norėsi ir ką jieškai.

ŠITA BANKA apsaugoja nuo ugnies namus, biznius ir naminius baldus turtingiausiose Apsaugojimo (Insurance) Kompanijose. Taigi apsaugoja ir gyvastį bei susižeidimą ("Life and Accident Insurance").

ŠITA BANKA iškolektuoja dalis ir skolas iš Europos ir kitų šalių pigiau ir greičiau kaip visos kitos bankos.

ŠITA BANKA parduoda Šifkortes visų linijų ir siunčia pinigus į Europą ir visas dalis svieto geriau, greičiau už visas kitas bankas.

KO TIK REIKALAUJATE, ateikite pas mus, o mes su noru išklausysime Jųsų reikalus ir jeigu bus galima, mes juos geriau ir pigiau atliksime už visus kitus.

BANKOS VALANDOS.

Musų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir Sitkorčių kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 valandai vakaro, o nedėldieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandai vakare.

Olszewskis pats Bankoje buva šiose valand e:

Šiokiomis dienomis:

Nuo 8 valandos ryto iki 6 valandai vakare

Nedėldieniais ir šventomis dienomis:

Nuo 11 valandos ryto iki 4 valandai po pietų.

Panedėliais:

Nuo 8 iki 9 valandos ryto iki 1 valandai po pietų ir

Nuo 8 iki 9 valandai vakare.

Norintieji su patim Olszewskiu asmeniškai (asabiškai) pasimatyti maloniės kreiptis augščiau nurodytose valandose.

GYVENANTI tolymesniuose miestuose kreipkitės prie musų laiškais adresuodami.

A. OLSZEWSKI

3252 SOUTH HALSTED ST. CHICAGO, ILL

Aš Petras žilus pajieškau savo draugų arba parapijonų Antano Kerpės ir Vincento Lutikos. Mes esame iš vienos sodos Pateikių, Garzdų vol., Telšių pav., Kauno gub. Jie pirmiaus gyveno Chicago, Ill. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

Peter Shelus
2226 Race st., Philadelphia, Pa.

Pajieškau savo brolio Jono Ramanauskio; prieš 6 metus gyveno St. Louis, Mo. 10 metų kaip Amerikoj. Paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Girkalnio par., Paleiškonio viensėdžio. Meldžiu atsišaukti antrašu:

Jurgis Ramanauskis
126 Wharton st., Philadelphia, Pa.

Ant Pardavimo.

Parsiduoda Hotelis ir Saliunas, pulkiai įtaisyti, ant geros gatvės. Parsiduoda pigiai. Biznis geras. Dasižinokite pas:

Wm. Shugg
246 E. Broad st., Tamaqua, Pa.

Už $1.00 gausi 10 tuzinų gražiausių popierų, 38 gatunkų su gražioms dainelėms ir pulkioms kvietkoms bei konvertais. Teipgi ir visokių knygų ir popierų katalioga siunčiu už 4c stempą. Reikalauju pardavėjų ir duodu gerą pelną.

M. Zukaitis
227 E. Main st. New Britain, Conn.

PARDAVIMUI NAMAS IR GROCERNĖ SU BUČERNE.

Galima pirkti vien biznį, be namo. Randasi lietuvių ir lenkų agyventoje apygardoje. Biznis nuo seniai išdirbtas ir gerai eina. Pardavimo priežastis — savininkas išvažiuoja į Lietuvą. Atsišaukite adresu:

J. Jonikaitis
4330 So. Wood st., Chicago, Ill.

Pardavimui Namas ir Lotas. Pigiai, jeigu tuojaus perkamas. Kreipkitės: 2226 W. 23 Pl., Chicago, Ill.

BUČERNĖ IR GROSERNĖ PARDAVIMUI.

Parsiduoda su padarais, arkliu ir vežimu. Pigi randa. 1957 Canalport ave., arti Union st.

Parsiduoda farma, 62 akrų geros žemės, netoli miesto Utica, N. Y. 10 akrų girios, 52 akrai ariamos, stuba su 6 ruimais, 2 tvartai, 3 karvės, 2 arkliai ir visi ukiški padarai. Parsiduoda dėl priežasties ligos, savininkas grįžta į Lietuvą. Kaina $1500. Tėmykite lietuviai; atvažiavę į vietą pirksite pigiaus. Farmos adresas:

Frank Rudzenis, Forestport, N. Y.

Artesnėms žinioms atsišaukite per laišką adresu:

Joseph Grudzinskas
47 Brook st., Lawrence, Mass.

Parsiduoda groserne ir bučerne, lietuvių ir lenkų apgyventoje vietoje arti lietuviškos bažnyčios. Biznis gerai išdirbtas, kostumerių įvales. Priežastis pardavimo savininkas turi važiuoti į Lietuvą. Artimesnėms žinioms meldžiu kreiptis šiuo adresu:

A. Vaičiunas
506 Myrtle ave., Bridgeport, Conn.

Parsiduoda geras kampinis saliunas. Norinti pirkti atsišaukit į saliuną pas:

August C. Mitzner
1020 So. Canal st., Chicago, Ill

Parsiduoda gera vieta, pigi randa, randasi lietuvių apgyventoje vietoje ant Hoyne ave., po numeriu 2316 Hoyne ave. Parsiduoda Grocernė ir vežimas su arkliu. Atsišaukite adresu:

George A. Papausky & Co.
2342 Leavitt st., Chicago, Ill.

MICHIGANO FARMOS ARTI LIETUVIŲ GYVENTOJŲ.

Turiu kelias daugiaus 80-akrines farmas, geros žemės, lygumos, viskas atsakančiai. Nepaprasta kaina kovo mėnesyj: 80 akrų žemės, su visais mineralais $400. Atsilankyk pamatyt žemę arba rašyk savininkui.

Rudolf Hintermeister
St. Charles, Mich.

Reikalavimai.

LIETUVYS GENERALIŠKAS AGENTAS, kuris parduoda lotus miestuose: *Gary, Tollestown ir Naujoj Chicago, Ind.*, gražiausiose vietose, *ant lengvų išmokesčių.*

Platesnėms žinioms kreipkitės ypatiškai ar per laišką pas

JOHN LIPSKI & CO.
4644 S. Ashland Av., Chicago, Ill.
Tel. Yards 1106.

Reikalauju 5 gerų kriaučių prie moteriškų drabužių siuvimo. Teipgi reikalauju vieną vyrą tikrai geraj suprantantį darbą prižiurėjimui darbo. Gera mokestis. Darbas nuolatos. Atsišaukite adresu:

J. A. Svilow
238 So. Wood st., Chicago, Ill.
Kampas Jackson Bulvd.

REIKALAUJA RUBSIUVIŲ.

Reikalaujame kriaučių, dviejų jaunų vyrų, esančių kriaučiais iš Lietuvos, ne girtuoklių, kurie norėtų išmokti amerikoniško kostumerinio darbo. Vieno reikia mėgančio daugiaus dirbti ant mašinos, o kito prie prosinimo. Užmokestis pagal darbą ir besimokinant, o išmokus gera mokestis. Kreipkitės adresu:

Wm. Pareygis
245 — 5th st., Portland, Oregon.

Geras uždarbis! Kiekvienas galį lengvai kas sanvaitė uždirbti po 18 dol., pardavinėdamas musų žinomą gerumu europėjinį tabaką. Išbandymui tabaką siunčiame dykai. Parašyk dabar, dėdamas krasaženklį atsakymui, pas: Russian Tabacco Company, 132 Nassau st., Room 301, New York, N. Y.

Reikalingas lietuvis barzdaskutis, gerai mokantis savo amatą. Darbas ant visados. Užmokesnis geras. Atsišaukite tuojaus.

Jos. Montvila
1334 So. Canal st., Chicago, Ill.

Reikalinga 50 merginų į hotelius ir restaurantus. Gera mokestis, nuo 6 iki 7 dol. į sanvaitę ir visas užlaikymas. Atsišaukite pas:

Mrs. M. Savicka
442 E. 31 st., Chicago, Ill.

Naminė Mokykla.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta).. $1.00.
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.. 15c.
Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo ..... 10c.
Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo (apdaryta) ..... 35c.
Pinigus siųskite per Money Order šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 62, New York, N. Y.

"VIŠUOMENĖ"

Statosi sau tikslu suspiesti apie save susipratusius ar tebesusiprantančius nuosekliaus visuomenės demokratizmo šalininkus, bendrai pasiaiškinti įvykstančias musų gyvenime permainas, išsidirbti bendrą jiems visuomeniniai-kulturinio darbavimosi budą.

Eis iš Vilniaus sykį į mėnesį.

KAINA MASKOLIJOJE:

Metams ..... 3 rubliai
Pusmečiui ..... 1 rub. 55 kap.
Trims mėnesiams ..... 80 kap.
Atskiras numeris ..... 30 kap.

KAINA UŽSIENIUOSE:

Metams ..... 4 rubliai
Pusmečiui ..... 2 rubliai
Trims mėnesiams .... 1 rub. 20 kap.

Redakcijos ir Administ. Adresas: "Visuomenė"
Užupio (Zarečnaja) gatvė, 16 b. 26, *Vilnius, Lithuania-Russia.*

Gerbiamoji Redaktorė!

Teiksitės patalpint tuos kelis žodžius į savo laikraštį, mano dėkingumą už išgydymą nuo didžios ligos per gerbiamąją Dr. Ferd. Hartmaną iš New Yorko, 218 E. 14 st., šiais žodžiais:

Esu labai dėkingas Dr. Ferd. Hartmanui už geradėjystę, kad man pagelbėjo, išgydė ir padarė teip sveiku, kaip motinos pagimdytas. Pirmiau daug nukentėjau ligos skaudulių, nes kas tik gydė nieko nepagelbėjo, per ką labai buvau nusigandęs, o vienok kad kaip nuo Dr. Hartmano apturėjau gyduoles ir ėmiau vartoti kaip buvo prisiųsta, tad ir pasilikau pilnai sveikas ir linksmas, kad net liga daugiau neatsinaujina. Dabar visiems savo broliams, kurie tik geidžia tikrai buti išgydytais, rodyju, kad be atidėliojimo kreiptųsi prie pono Dr. Ferd. Hartmano. Aš mislinu, kad jis visiems pagelbės, kai ir man; nei viens nesigraudys.

A. Kudžius
1702 Wharton st., Pittsburg, Pa.

Lietuviškas General. Agentas.

M. ROZENSKI

Kaslink pardavimo lotų ir namų po visą miestą GARY INDIANA. Turiu garbę patarti savo Tautiečiams Lietuviams, norintiems dasižinoti platesnių žinių, kaslink Gary Indiana, kuriame stato didžiausius, milžiniškus fabrikus, kur bus didžiausi fabrikai ką randasi Amerikoj, kur miestas pradeda augtie umu laiku, kur ir tavo loto kaina sykiu užaugs į trigubus pinigus trumpu laiku; jeigu norite palikti naudingoj vertėj, nelaukite rytojaus, naudokitėsi šiandien, kada yra pats laikas ir gera proga. Pirkite lotus, pakilsite vertėj sykiu su diddarbiniu, augančiu miestu, Gary, Ind. Kreipkitės į mus ofisą asabiškai arba per laišką rašykie, o mes noriai suteiksime platesnias žinias ir ant pareikalavimo prisiųsime miesto plianus ir cirkuliorius su apskaitymu apie tuos diddarbinius fabrikus ir abelnai kaslink viso miesto stovio ir jo vertės. Dabar dar galima pasiskirti tinkančiose vietose lotus ir prie biznio gatvių. Dabartinė lotų kaina $200 ir augščiau. Jeigu negali visų pinigų užmokėti už lotą, mes duodame ant lengvų išmokesčių: $50 įmokėti, o likusius po $10 ant mėnesio. Teipat statome namus ant lengvų išmokėjimų. Skoliname pinigus. Teipat ir kitus reikalus atliekame; ko tiktai nori ar ko jieškai ateik pas mus, o mes su noru išklausysime tamstos reikalus konogeriausiai. Mes tikriname užgānėdinti kiekvieną. Su pagarba

GARY SECURITIES COMPANY
Inkorporuota
Room 6—7 First National Bank Bldg., Gary, Indiana.
M. Rozenski, vice-pres. & Gen. Agent.

Mokykla Šokių.

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną. Išmokina valcą 6 rušių ir taip kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Taipgi išmokys, ir kitus šokius su 6 vakarais; vakare nuo 8 valandų iki 11. Kas moka valkščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į svetainę, 1900 Union street, kampas 19tos, arti Halsted street. Mokinama kas utarninkas, seredos ir pėtnyčios vakarais. Prof. Julius S. praneša visiems, kurie nori išmokt tuos šokius, kad ateitų ant sekančio adreso: 2124 South Halsted street. Ofisas ant 3čių lubų. Atdaras nuo 5 iki 8 val. vakare, nedėliomis, panedėliais, ketvergais ir subatoms. Mokina visokius šokius: Buck, Skirt, airiška Jig, spaniška Clock, Sand Jig, Straight Jig ir kitus.

A. Olszewskio Bankoj

galite aprupinti visus savo reikalus

TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS

Išdirba "Dovieranstis" — Kontraktus, Raštus pardavimo ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporuoja draugijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.

Visokiuose notarijališkuose reikaluose kreipkitės į

J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DR-STĖS CENTRO VALDYBOS ANTRASAI:

Pirmininkas: B. K. Balevičius, 913 — 32nd st., Chicago, Ill.

Vice-Pirmininkė: O. Ramanauckienė, 101 Oak st., Lawrence, Mass.

Raštininkas: V. A. Greičius, 28 Stiles Hall, Valparaiso, Ind.

Iždininkas: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.

Knygius: J. Simanavičius, 331 Barnes st., Plymouth, Pa.

Literatiškasis Komitetas: J. Gabrys, 11, rue Sommerard, Paris, France. V. Jokubynas, 318 W. Broadway, So. Boston, Mass. J. Laukis, 501 Brick st., Valparaiso, Ind.

✝

Pranešu giminėms ir pažystamiems, kad A. A. Petronėlė Jasulaitienė, po tėvais Isodžiutė, persiskyrė su šiuo svietu išbuvus puspenkioliktų metų ženota; 2 metu išgyvenus Amerikoj dėl nesveikatos iškeliavo į Lietuvą, ten pasirgus pusšešto mėnesio, 6 d. sausio atidavė Dievui dušią. Velionė paėjo iš Suvalkų gub., Kalvarijos pav., Liudvinavo vals., Kulokų kaimo. Paliko vyrą Chicagoj didžiame nuliudime.

Vincas Jasulaitis
1522 — 49 Ct., Grand Works, Ill.

Pavasaris.

Pavasaris yra atsakančiausiu laiku pirkimui namų. Žiemos laike mažai kas perka namus, nes ir išeiti šalta, ir sunku viską gerai apžiurėti. Dėlsi tos tai priežasties žiemos laike paprastai prisirenka daugiausia gerų namų pardavimui, kuriuos galime pirkti tankiai ant lengvų, kiekvienam prieinamų, išlygų. Tokiu budu ir mes turime dabar kelis namus tikrai gerus, kurjuos parduosime už neapsakytai pigias kainas, už labai mažą įmokestį iš kalno. Todėl, kas mano pirkti sau namą, tegul pasikubina ateiti į musų ofisą ir pasinaudoti iš geriausios, tankiai vienatinios progos, įgijimo gero namo pigiai.

Šiai sanvaitei mes paskiriame pardavimui kelis namus, atgabenančius nuo 8 iki 16 procentų gryno pelno. Jeigu turi sutaupintų kelis šimtus dolerių, tai nelaikyk juos bankoje už 3%, kadangi gali gauti nuo 8 iki 16% už tuos pačius pinigus ir but pats sau bankierium.

Štai keli namai, kuriuos norime parduoti šią sanvaitę:

4) 2 lubų murinis namas, 4 pagyvenimai po 4 kambarius. Lotas 30½x147 pėdas. Kampinis. Randos neša $480 į metus. Visi iškaščiai $55 į metus. Iš kalno reikia įnešti tiktai $1200. Kaina ..... $3.750.

17) 2 lubų puikus muro ir medžio namas, 2 pagyvenimai po 6 kambarius su maudykloms. Staldai nauji. Lotas 25x125. Randa $420 į metus. Visi iškaščiai $42 į metus. Iš kalno reikia įmokėti $1500. Kaina $3.000.

29) 2 lubų muro ir medžio namas. 3 pagyvenimai 1-4, 2-3 kambarius. Lotas 25x52. Randa $228 į metus. Visi iškaščiai apie $28 į metus. Iš Kalno reikia įmokėti $500. Kaina ..... $1.500.

30) 4 kambarių, geras medinis namelis. Randa $120 į mteus. Lotas 25x52. Visi iškaščiai apie $20 į metus. Iš kalno reikia įmokėti tik $300. Kaina ..... $1.000.

37) 2 lubų medinis namas, 4 pagyvenimai. Lotas 25x125. Rada $540 į metus. Visi iškaščiai apie $60 į metus. Iš kalno reikia įnešt apie $1400. Kaina ..... $2.700.

63) 9 kambarių puikus medinis namas, 2 pagyvenimai. Lotas 25x125. Aukštas ponamis. Randa $276 į metus. Visi iškaščiai, apie $35 į metus. Kaina ..... $2.100.

87) 9 kambarių puikus medinis namas, 2 pagyvenimai. Lotas 25x125. Randa $216 į metus. Visi iškaščiai apie $33 į metus. Iš kalno reikia įnešt apie $500. Kaina ..... $1.600.

77) 9 kambarių puikus medinis namas, 2 pagyvenimai su 1 maudykla. Lotas 26½x125. Randa $264 į metus. Visi iškaščiai apie $35 į metus. Kaina ..... $1.700.

100) 5 ruimų murinis namas. Lotas $25x125. Randa $180 į metus. Visi iškaščiai apie $35 į metus. Kaina ..... $1.800.

55) 9 kambarių murinis namas. Lotas 25x131. Randa $180 į metus. Visi iškaščiai apie $30 į metus. Iš kalno reikia įmokėti apie $500. Kaina ..... $2.000.

54) 4 kambarių murinis namas. Lotas 25x56. Randa $144 į metus. Visi iškaščiai apie $25 į metus. Iš kalno reikia įmokėti apie $300. Kaina ..... $1.500.

171) 2 lubų medinis namas, 12 kambarių, 3 pagyvenimai. Lotas 27½x125. Randa apie $336 į metus. Visi iškaščiai apie $40 į metus. Iš kalno reikia $700. Kaina .. $2.200.

Šitie visi namai yra musų paskirti geriausi namai už pigią kaina, greitam pardavimui. Išlygos yra kiekvienam prieinamos. Ateikite greitai pasiskirti sau vieną iš jų.

121) 8 kambarių murinis namas. Lotas 24x120. Randa $204 į metus. Visi iškaščiai apie $28 į metus. Kaina ..... $1.750.

13) 2 lubų murinis namas. Krautuve ir 3 pagyvenimai po 4 kambarius. Randa $300 į metus. Visi iškaščiai apie $600 į metus. Iš kalno reik įnešt apie $600. Kaina $2.600.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St.

Kur gauti "Lietuvą."

Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. pas šiuos agentus:

BROCKTON, MASS.
J. Pocius, 175 Ames St.

Brooklyn, N. Y.
E. Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 37 Hudson ave.
T. Jermalas, 215 Berry Street.
J. Milewski, 124 Grand st.
S. Simanavičius, 258 Wythe Ave.

BALTIMORE, MD.
John Louis, 662 W. Baltimore St.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 1644 W. North Ave.
M. J. Tananevičė, 670 W. 18th St.

JERSEY CITY, N. J.
Ant. Reklaitis, 234 Wayne St.

Lawrence, Mass.
O. Ramanauskas, 101 Oak street.

Geriausi Rankvedžiai ir Vadovėliai Lietuviškoms Mokykloms gaunami "Lietuvos" Knygyne.

723 TRUMPAS ŽEMĖS APRAŠYMAS. Pirmieji geografijos uždaviniai su apsakymėliais ir kitais pasiskaitymais. Vertė iš rusų kalbos S. Mečius. Vilniuje 1906, pusl. 112. 35c.

720 TRUMPA GEOGRAFIJA arba žemės aprašymas, (su paveikslėliais ir žemlapiais). Sutaisė Nėris. Čia trumpai, bet suprantamai aprašytos visos penkios sveito dalys, su 74 paveikslais mapų, žmonių, gyvulių ir medžių. Tinkamiausia geografija vaikams pradinėse mokyklose. Chicago, Ill. 1898, pusl. 94. ..... 25c.

724 TRUMPA LIETUVOS ISTORIJA. Antras patalsytas išleidimas. Vilniuje 1808, pusl. 79. ..... 20c.

1210 ARITMETIKA. Sutaisė S. Stačkauskas. Lengvas budas išmokti skaitliuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — Apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V. Propercijų priežidinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 9. ..... 25c.

1280 MUSŲ DIRVA. Skaitymo knyga liaudies mokyklai ir gimnazijai. Sutaisė M. Vaišnauskas ir J. Matulevičius. Su daugeliu paveikslėlių. Kaune 1907, pusl. 159. ..... 85c.

1317 TRUMPA LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA. Pradinėms mokykloms vadovėlis. Sutaisė mokytojas Juozapas Damijonaitis. Kaune 1909, pusl. 89. ..... 35c.

1326 ŽODYNAS LIETUVIŠKAI-ANGLIŠKOS KALBOS. (Dalis I.). Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldytus angliškai. Kožnas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kieti audimo apdarai. Chicago, Ill. 1902, pusl. 382. $2.00.

1327 ŽODYNAS ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKOS KALBOS. (Dalis II). Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus angliškus žodžius išguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliškai tarti, teipgi kiekvienas žodis paženklintas kursyvomis litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiais drutais apdaris, nugara ir kampai drutos, gražios moroko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litaroms, lapų kraštai marmuruoti. ..... $4.00.

1328 ŽODYNAS LIETUVIŠKAI-ANGLIŠKOS IR ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKOS KALBŲ (abi dalys — I ir II, t. y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Formatas ir apdarai tokie pat kaip No. 1327. ..... $6.00.

1626 ARĪTMETIKOS UŽDAVINIŲ ir pavyzdžių Rinkinys pradedamomsioms mokykloms ir žmonėms, norintiems išmokti gerai sąskaitoti. Pirmoji dalis. Surinko P. Bendorius ir P. Daugirda. Antras pataisytas išleidimas. Kietu aptaisu. Vilnius 1909, pusl. 104. ..... 30c.

1630 DOVANĖLĖ. Skaitymo ir rašymo Mokslas. Elementorius ir pirmoji knygelė. Sutaisė Ksaveras Vanagėlis. Su daugeliu paveikslėlių. Kietu aptaisu. Vilnius 1909, pusl. 128. ..... 50c.

1634 LIETUVIŲ PASAKOS. Vaikų rinkinys. Čia telpa 38 pasakos vaikams, gražios ir pastumiančios vaiką protanti. Vilniuje 1905, puslapių 72. ..... 15c.

1637 NAUJA ELEMENTORIUS. Vaikams dovanėlė. Parašė A—iš—B. Trečias išleidimas. Lengviausiai ir parankiausiai iš jo mokytis. Tilžėje 1907, pusl. 48. ..... 15c.

1641 PIRMIEJIE SKAITYMAI musų vaikams pavesti. Sutaisė A. Adata. Su daug gražių pasakaičių, dainelių ir paveikslėlių; teipgi yra ir reikamosios litaros norintiems pramokti skaityti raštą. Rygoje 1906, pusl. 52. ..... 15c.

1644 RINKINĖLIS VAIKAMS. Pasakėlės, apsakymėliai, dainelės; žaislai, mįsliai ir tt. Vilniuje 1904, pusl. 56. ..... 15c.

1645 SKAITYMO KNYGA mažiems ir dideliems. Sutaisė J. Gabrys. Joje telpa išrinktieji raštai musų raštininkų su jų biografijomis ir paveikslais. Tai yra didelė chrestomatija, sustatyta sulyg Vakarų Europos mokyklų pavyzdžių. Tilžėje 1908, pusl. 308. ..... $1.00.

1647 VAIKŲ SKAITYMĖLIAI su Lietuvos žemlapiu. "Kas skaito, rašo, duonos neprašo". Vilniuje 1905, pusl. 259. ..... 40c.

1648 VAIKŲ ŽVAIGŽDUTĖ. Knygelė I ir II mokyklos skyriui ir vaikams pramokusiems skaityti. Pasiskaitymai ir pirmutinės gramatikos žinios. Sutaisė mokytojas P. Bendorius. (Apdaruose). Vilniuje 1905, pusl. 104. ..... 30c.

a1648 VAIKŲ ŽVAIGŽDUTĖ. Antroji dalis. Knygutė antrajam ir trečiajam mokyklos skyriui ir vaikams, mokantiems skaityti. Sutaisė mokytojas P. Bendorius. (Kietu aptaisu). Vilnius 1909, pusl. 144. ..... 35c.

1649 VAIKŲ DRAUGAS. Sutaisė ir išleido P. Mikolainis. Su 110 paveikslėlių. Tilžėje 1907, pusl. 64. 15c.

1650 ŽIUPSNELIS. Knygelė vaikams pasiskaityti ir pasimokyti. Sutaisė Ladislovas L. Knyga susideda iš 138 pasakų, istorijų, eilių ir mįslių, turinti suviršum 40 paveikslėlių. Vilniuje 1906, pusl. 132. ..... 25c.

A. Olszewski
3252 S. Halsted Street Chicago, Ill.

Montello, Mass.
B. P. Miszkinis, 35 Arthur St.

New Haven, Conn.
J. J. Vaitkevičius, 583 Grand Ave.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd Street.

Portland, Oreg.
John Browman, Browman News Co.

Seattle, Wash.
Foreign and Domestic Periodical & Newspaper Agency

Worcester, Mass.
M. Paltanavičia, 15 Milbury Street.

"Lietuvos" Agentai

Pas šiuos agentus galima užsisakyti "Lietuvą" metams ar pusei metų ir užsimokėti.

Jonas Janušas keliaujantis Agentas po Illinois valstiją.

Brooklyn, N. Y.
A. Lesniauskas, 298 South 1st St.
Jonas Lutkauskas, 112 Grand st

Baltimore, Md.
Petras Glaveckas, 635 W. Lombard st.
L. Gawlis, 1834 N. Castle Street.
Vincas Želvis, 603 So. Paca st.

Chicago, Ill.
J. I. Bagdžiunas, 2334 S. Oakley Ave.
K. Steponis, 3143 S. Halsted St.
Vinc. Linka, 1813 String St.
Jonas Visockis, 8139 Vincennes Rd.
Ant. Žukauskis, 871 — 34th Pl.

Cleveland, Ohio.
Pov. Šukis, 6524 Forman Ave. S. E.

Cambridgeport, Mass
Pet. Bartkevičius, 719a Main St.
C. Kavolius, 42 Washington st.

HAMMOND, IND.
Zen. Jucjavičius, 235 — 155th St.

HARTFORD, CONN.
Kar. Lesevičius, 40 Mulberry st.

Herrin, Illinois.
J. T. Adomaitis, Box 708.

INDIANA HARBOR, IND.
B. Yasiulis, 3604 Deador St.

Kenosha, Wis.
M. Petrauskas, 72 N. Chicago st.

MINERSVILLE, PA.
J. Ramanauskas, Box 538.

New Britain, Conn.
M. J. Čeponis, 21 Pleasant Street.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičie, 178 Ferry Street.

Pittsburg, Pa.
Jonas A. Ignotas, 46 So. 22-nd Street.
J. G. Miliauckas, 37 So. 19th st.

NORWOOD, MASS.
B. A. Tumavičius, 28 Austin St.

Paterson N. J.
A. Vareškevičius, 70 Lafayette St.

Pittston, Pa.
J. Kazakevičia, 103 No. Main

Plymouth, Pa.
S. Poteliunas, 345 E. River St.

ROCKFORD, ILL.
Adomas Kazakevičia, 310 E. State st.

So. Boston, Mass.
N. Gendrolius, 224 Athens Street.

Springfield, Ill.
Geo. Tachilaučkas, 701 E. Mason st.

Scranton, Pa.
Juos. Petrikys, 1514 Ross Ave.

Shenandoah, Pa.
T. Kryžanauskas, 12½ Cherry Street.

Union City, Conn.
D. F. Elmaitis, 65 Brennan st.

Waterbury, Conn.
J. Žemantauskas, 39 W. Porter St.
Jurgis Žemaitis, 824 Bank st.

Worcester, Mass.
Ant. Bernotas, 45 Ward St.

Knygų Kataliogas

No. 4 Alluma ir kitos pasakos Guy de Maupassant'o, vertė J. Laukis. Telpa šios pasakos: 1. Alluma, 2. Netikri brangieji akmenys, 3. Balmė, 4. Du mažai kareiviai, 5. Dienynas padukėlio, 6. Mėnesienoje, 7. Valdulys, 8. Užšalusioj padangėj, 9. Atsikirtimas, 10. Vienatvė, 11. Tėvas ir sunus ir 12. Rožė. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių raštininkų pasakų iš žmonių gyvenimo. Chicago, Ill. 1903, pusl. 136. .... 35c

No. 27 Gyvenimo mokykla. Parašė Orison Svett-Marden. Lietuviškon kalbon išvertė K. Žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. pusl. 235. .... $1.25
Apdaryta $1.50

No. 35 Gyvenimo vaizdeliai, susidedanti iš devynių sekančių gražių pasakaičių: Atsisveikinimas, Vagis, Kas kaltas, Gatvės vaikai, Paparčio žiedas, Miško sargas, Signalas, Keleivis, Buvio esybė. Chicago, Ill 1902, puslapių 99. .... 15c

No. 43 Iš gyvenimo lietuviškų Vėlių bei Velnių. Pasakos surinktos d-ro J. Basanavičiaus. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų apie rojų (dangų), čyščių, peklą; apie giltinę, marą, cholerą; apie dvasias (dušias), velnius, jų vaidinimąsi ir tt. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panevėžyj — pagal tarmę panevėžiečių; Šiauliuose — pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. — pagal tarmę suvalkiečių; Prusų Lietuvoje — pagal tarmę Prusų lietuvių; Dzukijoj — pagal tarmę dzukų ir tt. Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popieros apdaruose. $1.50
Audimo apdaruose. $2.00

No. 63 Karės Laukuose. (Karėlvio atsiminimai.) Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. Lalis. Užimanti pasaka iš laikų karės maskolių su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81. .... 20c

Šifkortės ir Pinigų Siuntimas.

Jei nori, kad tavo Šifkortė butų gerai ir greitai išsiųsta ir kad tavo pasažierius gerai atvažiuotų, tai siųsk ją per,

A. Olszewskio Banką

Jei nori, kad tavo siųsti pinigai greitai ir gerai nueitų, tai siųsk juos teipgi per—

A. Olszewskio Banką

Olszewskio ofisas siuntimui pinigų ir šifkorčių tapo įsteigtas prie laikraščio "Lietuvos" išleistuvės 1893 metuose mažytėje pasamdytoje stubelėje po No. 941 33rd Place, o kad žmonių reikalus kaipo tai: Siuntimą pinigų, Šifkorčių ir kitus reikalus geriau ir teisingiau vedė kaip kiti, tai šiądien tas pats Olszewskio ofisas randasi savame, didžiausiame ir gražiausiame šios miesto dalies name vertame $110.000.00 ir gėrisi geriausių pasisekimų, kurio net musų konkurentai mums užvydi. Męsgi ant keno užvydėjimų nepaisome, bet savo biznį kasdien platiname ir stumiamė pirmyn, ir čia vėl paduodame dabartinės kainas Pinigų ir Šifkorčių, kad žmonės žinotų kiek jos kaštuoja ir kur jas geriausiai pirkti.

Dabartinis pinigų kursas yra $52.25 už 100 rublių.. Dabartinės šifkorčių kainos atvažiuoti Amerikon, nuo Tilžės iki Chicago yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš Rotterdam į New Yorką per 8 iki 10 dienų ..... $66.10.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į Baltimore per 12 iki 16 dienų ..... $61.15.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 9 iki 12 dien ..... $64.70.
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 6 iki 8 dienų ..... $69.70.
5. *Hamburg-American Linija,* perplaukianti mares iš Hamburgo į New Yorką per 10 iki 14 dienų ..... $64.35.
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į New Yorką per 8 iki 10 dienų ..... $66.30.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į Montreal per 12 iki 15 dienų ..... $60.30.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš Liepojaus į New Yorką per 13 iki 18 dienų ..... $57.50.
9. Hamburg Philadelphia ..... $59.10.

Dabartinės šifkorčių kainos išvažiuoti Europon nuo Chicagos iki Tilžės yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Rotterdamą per 8 iki 10 dienų ..... $57.60.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Baltimore į Bremą per 12 iki 16 dienų ..... $53.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 9 iki 12 dienų ..... $56.20.
4. *North German Lloyd, Expresinė Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 6 iki 8 dienų ..... $61.20.
5. *Hamburg-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Hamburgą per 10 iki 14 dienų $55.85
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Antwerpą per 8 iki 10 dienų ..... $57.80.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Montreal į Antwerpą per 12 iki 15 dienų ..... $56.80.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Liepojų per 13 iki 18 dienų $53.00

Išvažiuojantiems Lietuvon parupiname ir pasportus nuo Rosijos konsulio, teip kad kiekvienas gali drąsiai eiti per rubežių policijos netrukdomas.

Reikalaujanti šifkorčių į kitus miestus rašykite mums į kur norite išvažiuoti ar iš kur parvežti, o jeigu su vaikais, tai paduokite mums visų vaikų metus, o męs atgal pačta prisiųsime jums visų linijų kainas, tada jųs pasirinkę sau liniją kokią norėsite, prisiųsti mums pinigus per Money Orderį ir męs jusų šifkortes kuo greičiausai išsiųsime.

Adresuokite mums visada šiteip:

A. Olszewski
3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

No. a44 Iš Gyvenimo Samojėdų. Apie Lizdininkus ir kiti naudingi pamokinimai. 10c

No. 67 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280. ..... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 68 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bovijančių kiekvieną skaitytoją ir klausytoją ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 69 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 70 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905, pusl. 299. Šioje dalyje, teip kaip ir pirmesnėse dalyse Dro. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užimančių ir juokingų pasakų. Kiekvienas, nusipirkęs iš paminėtų knygų I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neišsemamą pasakų turtą. $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. c71 Laikrodininko atminimai. Pasak Erkman-Šatrijaną sutaisė S. M. Pavelkslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Chicago, Ill. 1907, puslapių 44. .... 15c

No. 76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L—is. Turinys: Giesmė apie sakalą, Nenaudėlis, Makaras Cudra, Rudenį, Dvidešimts šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapių 103. .... 25c

No. 90 Olitipa. Graži apysaka iš laikų savitarpinės karės Šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olškis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906, pusl. 95. .... 25c

No. 97 Pamokslai išminties ir teisybės, išguldinėti galvočių visų amžių Lietuvos vaikeliams. Parašė kun. Tatarė. Trečia laida. Čia telpa 128 juokingų, bet išmintingų ir pamokinančių pasakaičių, mokinančių doros ir išminties. Chicago, Ill. 1899, puslapių 182. .... 50c

No. 98 Pragaro atgijimas. Parašė L. Toistoi, vertė Z. A. Kritiškas piešinys dabartinės draugijos tvarkos alegoriškai parašytas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 22. .... 10c

No. 100 Pasaka apie kantrią Aleną, dukterį turkų ciesoriaus Antonijaus, kuri per 22 metus vaikščiodama po svietą, daugybę bėdų ir vargų iškentėjo. Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olševskis. Chicago, Ill. 1902, puslapių 66. .... 20c

No. 103 Pasaka apie Adomą ir Jievą. Priedas prie sulygintamosios mythologijos. Parašė Paul Lafargue, pagal vokiską vertimą lietuviškai sutaisė P. Mišikinis. Chicago, Ill. 1908, puslapių 31. .... 10c

No. 114 Ponas ir bernas. Apysakė iš L. Tolstojaus iš gyvenimo maskolių kaimiečių. Žingeidi norintiems su sipažinti su buviu ir sąlygoms maskolių kaimiečių gyvenimo; ji verčia skaitytoją drauge jaustis su vargo prislėgtais žmonėmis. Chicago, Ill. 1904 pusl. 60. .... 15c

No. 124 Robinzonas Kruzius. Graži morališka pasaka. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. ... 25c

No. 130 Revoliucijos žmonės. Parašė A. Niemojewski, vertė K. Puida. Turinys: 7. Paukštis, 8. Ponas Jėzus V... je. Knygelė įdomi kiekvienam. ... Ill. 1908, pusl. 76. ..... 20c

---

COLLIN'S NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

UŽDĖTAS 1897 m.

NEUŽGINČYJAMI DARODYMAI.

Dr. E. C. Collins, Didžiausias pasauleje Profesorius medicinos. Uždėtojas Collins N. Y. Medical Instituto ir autorius garsios knygos "Vadovas in Sveikatą" kurį apsako visokias ligas ir kaip buti sveikų o apsirgus išsigydyti.

Ofiso valandos: Kasdien nuo 10 iš ryto ik 5 po p. Švent. nuo 10 ik 1. Vak. Ut. ir Petnyč. nuo 7 ik 8.

SERGEKIS!! Sergekis nuo prastų-pigių vaistų kuriuos, netikrį daktarai siulinėją !!!

Mat dabar metų laikas, kuriamę žmonės labiausia sergą; todėl yvairus daktarpalaikiai ir siulinėją prastus be vertės vaistus, kurių iki šiol nieka nežinojo, ir vietoje gero, tik daugiau blogo pakaro ir kenkią sveikatai, labiau nei pati liga.

APGINK PATS SAVĘ IR ŠEIMYNĄ.

Kiekvienas lietuvys, tegul gelbetii pats ir savo šeimyną, nuo ne tikrų daktarų.

Neapsiganik ir neatsidėk ant daktarpalaikių, kurie nepazysta ir nieka jų nežinojo ik dakar. Stebuklingas daktaras, **COLLINS NEW YORK MEDIKAL INSTITUTO**, yra visiems gerai žinomas pasauleje. Per 13 metų šisme Institutę, išgydė tukstančius lietuvių, kurie buvo desperecijos apimti; už tai, kad kiti daktarai, nežinojo paslaptys stebuklingųjų vaistų priskirti, tik Institute esantį galėjo patirti. Musų tukstančiai testamonijų, liudyją apie tai.

Kad Tave kankina liga: gerklės, nosies, akių, ausų. galvoskaudis, spaundo, vežlo, kojų ir rankų skausmai, kaip ir mešlungis, migreną, dispesiją, nauralgią, niežai, išberymai, šikštumas burnoje, trumpą atmintis ir sumažejimas proto, kaip homouidai, hydroselei, verecoselei ir piktosios užsikretusios ligos syphelio, šankerio, triperio, o nori buti išgydytų, tai atėik arba rašik lietuviškai pas:

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

140 West 34th Street, New York

Žinai, kad čionai apturėsi vaistus, kurie rupestingai užrašyti Profesoriaus, šio didžio INSTITUTO, kuris per 13 metų išgydė daug lietuvių. Jug kiekvienas lietuvys žino gerai, kas tai yra **COLLINS N. Y. MEDIKAL INSTITUTAS** ir kap jis yra geriausias, seniausias, ir tai pirmunitis **INSTITUTUS** New Yorko valstyjoi, kaipo vienatinis šalyje, kuris tiktai gali vadintis **COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE.** Kitį daktarai garsinamiesi ir ką žadą išgydyti, beabejonės nori, kad ,nautų dirbti po priežiurą daktaro, **COLLINS NEW YORK MEDIKAL INSTITUTE** ir patirti paslaptys, kokie čionai stebuklingi vaistai, išgydymui sergančių vartojami.

Dr. S. E. Hyndman, Medical Direktorius.

Sirgau ant uždegima plaučiu ir paršalima viduriu. Niekas manie ne galeja išgyditi, bet jusu vaistai pagelbo.
LUDWIKAS SOŁEK
174 W. Kinny St.,
Newark, N. J.

Atsiusk 10c. markėms, apturėsi "Vadovas į Sveikatą". Jį reikalinga kiekvienai šeimynai, Dr. E. C. Collins, knygą.

COPENHAGEN SNUFF

TABAKAS - YRA MOKSLISZKU PERDIRBIU.

IŠDIRBIMO VEIKME.

Tabakas yra žole ir jis kaip ir visos žolės turi but perdirbtas žmogaus vartonei. Tarp gerai išdirbto tabako ir tarp žalio Tabako Pasaidinto yra toks didelis skirtumas kaip tarp gerai išgamyto valgio ir pusiau išgamyto. Tabokos išdirbimas, arba "ištaisymas" tabakui yra tuomi, kuom virimas valgiui arba rauginimas vynui.

Taboka yra Tabaku moksliškai paruoštu žmonių vartonei.

Kodėl Tabako vartotojai ima Kopenhagen vieton kitokių čiulpimo Tabakų.

Jis yra tyriausion formon išdirbtu Tabaku. Jis skanesnis, ir savo stiprume ir skanume ilgiau tęse, todėl yra taupesniu. Jis nepatraukia nuoširdžiai, nes nečiulpiamas, bet įdedamas burnon (tarp žemosios lupos ir dantsmogenių). Po jo vartonei lieka čysta ir smagu.

Tai yra Tabakas moksliškai paruoštas žmonių vartonei.

TYRUMO IR YPATYBIU GVARANCIJA.

Copenhagen Taboka padirbta iš geriausių senų Tagako Lapų, su pridėjimu tik to, kas yra naturališku Tabako Lapams ir visiškai tyrios ištraukos. Taboka padaryta iš to, kas yra Tabake gero, atmesti naturališko tabako kartumai ir rugėtys.

Perspėjimas — Imk tik labai mažą čiulpimo daugį Copenhageno; nes gali manyti, jog jame yra perdaug Tabako stiprumo. Copenhagen Taboka yra smulkios dalelės tyro, turtingo čiulpimo Tabako; bet ji palaiko tabakinį stiprumą lengviau ir pliniau negu tabakas lapuose arba stambiai supiaustytas, lygiai teip kaip pilnai sumalta kava palaiko kavinį stiprumą lengviau kaip stambiai sumalta arba pupinė kava.

Copenhagen Taboka yra sviežo geriausiu čiulpimo Tabaku.

AMERICAN SNUFF COMPANY, *Dept. S.*, 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

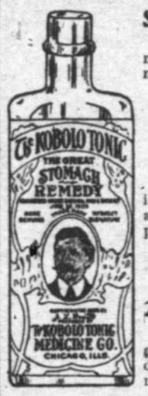

SILPNAS? PAVARGĘS? NERVISZKAS?

Šios ligos kįla nuo persidirbimo, silpno skilvio, silpnų nervų ar stokos kraujo. Kada jauti silpnu, negali valgyti nei miegoti, neturi energijos nei ambicijos, tuomet imk

Kobolo (TONIC)

ir tėmyk kokia atmaina bus tavo sveikatoj. Kobolo suteiks apetitą, sudrutįs vidurius ir nervus, išgydys užkietėjimą, pagelbės suvirinti maistą, išvalys kraują ir ir sustiprįs.

Kaina $1.00 už bonką, 6 bonkos $5.00.
Parsiduoda visose aptiekose arba prisiunčiam: aplaikant pinigus iš

KOBOLO TONIC MEDICINE CO.
2035 So. Halsted St. :: CHICAGO, ILL.

Jei turi kokia ligą, kurios pats nežinai ir jei reikalauji gydytojo, tai rašyk tuomet musų gydytojui, o gausi rodą dovanai. **KOBOLO BITERS** parsiduoda visuose sallunuose, todėl nepamirškie **pareikalauti jų.**

IŠGYDO IN 5 DIENAS

VARICOCELE HYDROCELE (Papurtimas gyslų) Be peilio ar skausme

Noriu išgydyti kiekvieną vyrą sergąnti išplerimu lytiškų dalių gyslų, striktura, užsikrečiamus kraujo nuodus, nerviską sunegalėjimą pažlugimą lytiškų dalių at ligas liečiančias vyrus. — Šitas nuoširdus pasisiulinimus yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos, ir mano noru yra-parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo gydomi dešimities ar daugiaus daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą, kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučių ir inkstų net ir labai užsendintas.

Slaptos vyrų ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodijimas, šlapuminės žaištys.

Plaučių ligos,
Dusulys, Bronchitas ir kitos plaučių ligos tikrai išgydoma naso vėliausiu budu. Širdies ligos.

PATARIMAS IR IŠTYRIMAS DYKAI.

Išgydo kad butum sveikas.

Specialistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų ligos,
Vidurinės ligos, skausmai strėnose, Baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsendintos ir nerviškos ligos moterų.

Užnuodijimas Kraujo,
ir visos odos ligos, kaip ve pučkai, piktoji dedervinė, šunvotės, niežulys, hemorhiodai, sutinimas gilių, naikinamti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. (tery Randolph ir Lake Str.) CHICAGO

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakaro, Nedeloj, nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

Nori mokintis Barzdaskutyklos?

Tamista šį amatą gali išmokti nuo 4 iki 6 savaičių. Kainuos tau tik $30. Mes duosime visą setą skutimo prietaisų. Šis amatas yra tinkamu perdėm visame sviete ir tamista turėsi tada savo ypatišką verteivystę busi savo darbdaviu. Rašyk pas:

NOSSOKOFF'S BARBER SCHOOL.
1405 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

JAU LAIKAS VISIEMS UŽSIRAŠYTI

"DAGIS"

ILIUSTRUOTAS, LITERATUROS, KRITIKOS, SATYROS IR JUOKŲ MĖNESINIS LAIKRAŠTIS.

Eina iš Chicagos, antri metai, 20 pusl. 7x10 formate knygos, su viršiliais. Prenumerata metams $1.00, pavienis num. 10c. "Dagyje" telpa įvairus lietuvių piešti paveikslėliai iš musų politiškojo lauko ir visokl linksmus pasiskaitymai. "Dagis" turi rastis kiekvieno lietuvio name, tai gydulė nuo visokių "izmų" ir kitų ligų.

Siunčiant pinigus už prenumeratą arba raštus, visados reikia adresuoti šiteip:

"DAGIS" Publ. Co.,
812-33rd St., Chicago, Illinois.

Im. 23 AKMENU.

Gelžkelio Laikrodis.

Galvute užsukamas ir nustatomas Vyrų ar Moterių dydžio.

20 metų auksuotas, dvigubuose uždaromuose lukštuose, ingreveruotas. Tikrai geras laiko rodyto ai gelžkelio žmonems, reikalaujantiems gero laikrodžio.

Gvarantuotas 20 metų. Siųsim šį laikrodį visiems C. O. D. už $5.75 ir expreso lėšas išegzaminavimui. Jei nebus toks, kaip sakom, **Nemokėkite nei centų. ATMINKIT,** kitur užmokėsite už tokį laikrodį į **35 dol. Auksuotas retežėlis ir leketas Dykai su kožnu laikrodžiu.** EXCELSIOR WATCH CO. 900 Athenaeum Bldg. CHICAGO.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 2 katalogą, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 dideli puslapiai. Jame telpa apraašymai suvirš 200 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gyduoles naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir prekės yvairių kvepiančių ir gydančių mulių, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Roberinių iškirbimų, Monų, Pinų, Šukų, Drukuojamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kožnam reikalingų dalykų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalogą. John I. Bagdziunas, Propr.

JOHN'S SUPPLY HOUSE
2334-2336 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas _____
Adresas _____
Miestas _____ State _____

Real Estate
=LOANS=

Norėdami pirkt Lotą arba Namus, Naujam mieste GARY, IND. arba apielinkėj, tai pirmiausiai atsišaukit arba atsilankykit pas:

Szymanski & Son
1335 Adams St. GARY, IND.

Išmoksi Angliską Kalbą

Dovanai

Jeigu Amerikoje nemoki Angliską Kalbą, tai gerai žinai, kad esi KAIP NEBYLYS.

Bet kiekvienas lietuvis gali gerai ir lengvai išmokti, jeigu tiktai nori, *DOVANAI.* Kiekvienas, kurs tik per mane užsirašys, arba kitą naują laikraščiui skaitytoją prikalbins, prisiuntus **$2.00** ant mano vardo, gaus vieną iš čion paminėtų laikraščių: **"Lietuvą", "Vienybę Liet."** arba **"Kovą"** per metus, teippat gąrsiąją, didelę knygą, verstą iš prancuzų kalbos **Baltramiejaus Naktį** kurios kaina 75c ir teippat **Gramatiką Mokintoją Angių Kalbos** parašytą visiems gerai žinomo **J. Laukio.** Kaip tik kuris prisiųs du dolieriu už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai daugintųsi ir lietuviai kaip svetimtaučiai turėdami gramatiką, išmoktų agliską kalbą. **Raštą** dar galima gauti prisiunčiant 1 dol. viršaus. Pinigus siųsti **Money Orderiu ir adresuoti tokiu adresu:**

J. Naujokas
159 E. 127-th St.
New York, N. Y.

Teipat kiekvienam pasiunčių savo katalogą, visokių iš naujausių lietuviškų knygų. **Atsiųsk už 2c. štampą.**

D-ras W. A. Martišus

Ofisas R. 42 Auditorium Bldg.
306 Wabash ave., Chicago.

Gydau visokias ligas kaip šviežias teip ir užsisenėjusias. Ypatingai vidurių ligas, moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi pritaikau akinius ir patalsau nesveikas akis.

Offiso valandos: nuo 9 ryto iki 5 po pietų. Kitomis dienoms ir nedėlioms offisas atdaras tiktai pagal sutarimą. Phone Harrison 1300.

Naujas Išradimas

Sustiprinimui irstėlaikymui plaukų. Tukstančiai gilių žmonių atgavo puikius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų galvos labai grumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, graži plaukai. **Visokie informacija dykai.** Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & 50. 8TH ST., BROOKLYN-NEW YORK.

F. P. BRADCHULIS

Attorney & Counselor at Law
132 S. Clark, Cor. Madison St.
Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, balgąs tiesų moksią Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (sudusee).

Gyv. 3112 S. Halsted st., arti 31mos
Telephone Ya

Vienatinė Lietuviška Sąkrova.

ir agentura literaturos ant "North Side", Chicago Čion galima gauti moksliškų, svietiškų ir dvasiškų knygų, ražančių, škaplierių, abrozėlių, visokių paikraščių, Amerikos ir Europos ir popierų gromatoms. Teipgi užlaikau visokio tavoro: juodylo, paišelių, plunksnų, drukuojamų mašinikų, britvų, stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Neužmirškite atsilankyti, o busite užganėdinti.

PETRAS M. KAITIS
1644 W. North ave. Chicago, Ill

FRANK J. BAGDZIUNAS

3351 Auburn ave., Chicago, Ill.
Band ir Orchestra

Muziką pristatau visokiems reikalams. Duodu lekcijas ant smuiko ir mandolino. Mokytojas prie Schmoll's Academy of Music, Room 87, Auditorium Bldg.

Dr. O. C. HEINE

DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Ryšuoimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

Tel. 1523 Yards.

Dr. J. KULIS

Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas.
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo paskiausiąsi visokias limpančias, užsisenėjusias ir paslaptingas ligas sekmingai.

DR. A. L. GRAICZUNAS

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių.

Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

3312 So. Halsted St., Chicago, Ill. — **Telefonas Yards 3162**

Complete Control

All necessary operations in writing, billing or statistical work are accomplished from the keyboard of the light running, easy action Model 10 (Visible)

Smith Premier

Write for information
THE SMITH PREMIER TYPEWRITER CO., Inc., Syracuse, N. Y.
Branches everywhere.

Imperfect in original